T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
DOKTORA TEZİ

PİYANO EĞİTİMİNDE DÖRT EL EDEBİYATI UYGULAMALARININ MÜZİKSEL VE TEKNİK GELİŞİME KATKILARI

ÖMER ALPER ERDOĞAN

İzmir
2023

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
DOKTORA TEZİ

PİYANO EĞİTİMİNDE DÖRT EL EDEBİYATI UYGULAMALARININ MÜZİKSEL VE TEKNİK GELİŞİME KATKILARI

ÖMER ALPER ERDOĞAN

DANIŞMAN
Doç. Dr. İlkay Ebru TUNCER BOON

İzmir
2023

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Doktora tezi olarak sunduğum "Piyano eğitiminde dört el edebiyatının müziksel ve teknik gelişime katkıları" adlı çalışmanın içerdiği fikri izinsiz başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında ve bölümlerinin yazımında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Dokuz Eylül Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla tarandığını ve *intihal içermediğini* beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

22/05/2023

Ömer Alper ERDOĞAN

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS/DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ORİJİNALLİK RAPORU

Tarih:22. /05./ 2023

Tez Başlığı:

Piyano Eğitiminde Dört El edebiyatını Müziksel Ve Teknik Gelişime Katkıları

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 133 sayfalık kısmına ilişkin, 12/06/2023 tarihinde **tez danışmanım tarafından** Dokuz Eylül Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı'nın sağladığı İntihal Tespit Programından (**Turnitin**-Tez İntihal Analiz Programı) aşağıda belirtilen **filtreleme tiplerinden biri** (uygun olanı işaretleyiniz) uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin **benzerlik oranı %12. dir.**

- http://www.kutuphane.deu.edu.tr/tr/turnitin-tez-intihal-analiz-programi/ adresindeki Tez İntihal Analiz Programı Kullanım Kılavuzunu okudum X□

Filtreleme Tipi 1(Maksimum %15) □ **Filtreleme Tipi 2(Maksimum %30)** □

□ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç, □ Kaynakça hariç, X□ Alıntılar dâhil, □ Altı (6) kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç.	□ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç, □ Kaynakça dâhil, □ Alıntılar dâhil.
EK 1- İntihal Tespit Programı Raporu İLK SAYFA Çıktısı. □X **EK 2- İntihal Tespit Programı Raporu (Tümü) Cd İçinde.** □X	

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esasları'nı inceledim ve yukarıda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmasının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Adı Soyadı : **Ömer Alper ERDOĞAN**
Öğrenci No :
Anabilim Dalı :**Müzik Eğitimi Anabilim Dalı**
Programı :**Doktora**
Statüsü :Yüksek Lisans □ Doktora X

ÖĞRENCİ

(Adı Soyadı, İmza, Tarih)
Ömer Alper ERDOĞAN

DANIŞMAN

(Unvan, Adı Soyadı, İmza, Tarih)

Doç. Dr. İlkay Ebru TUNCER BOON

Açıklamalar

1: Bu formu teslim etmeden önce sizden istenen bilgileri uygun kutucuğu (□) işaretleyerek doldurunuz.

Kullanıcı şifre vb. konusunda sorun yaşanması durumunda Üniversitemiz Merkez Kütüphanesinde bulunan Turnitin yetkilisine (Ali Taş Tel: +90 [illegible] veya [illegible].tr) başvurunuz.

2: Yüksek Lisans/Doktora Tez Çalışması Orijinallik Raporu" formu tezin ciltlenmiş ve elektronik nüshalarının içerisinde ekler kısmında yer alır.

3: Tez savunmasında düzeltme alınması durumunda bu form güncellenerek yeniden hazırlanır.

4: Turnitin-Tez İntihal Analiz Programına yükleme yapılırken Dosya Başlığı (document title) olarak **tez başlığının tamamı**, Yazar Adı (author's first name) olarak **öğrencinin adı**, Yazar Soyadı (author's last name) olarak **öğrencinin soyadı** bilgisini yazınız.

TEŞEKKÜR

Bu çalışmayı bana her konuda yol gösteren ve destek olan ve çalışma sürecinde kaybettiğim babam Doç Dr. Hamit ERDOĞAN'a ve Prof. Dr. Şule Nergiz ŞAKİRZADE SARI'ya adıyorum.

Yardımlarıyla bana verdiği destek ve öğrettikleriyle çalışmama ve hayatıma değer katan sayın hocam Ayan NURİYEVA KÖMÜR'e ;

Ayrıca bu çalışmanın gerçekleşmesinde her anlamda desteğini, bilgisini ve uzmanlığını yanımda hissettiğim Prof. Dr. Tuğba YANPAR hocam'a

Her konuda dostluğuyla, bilgisiyle, varlığıyla ışık olan Doç. Dr. E. Filiz YİĞİT hocama;

Hep yanımda olmaya çalışan biricik annem Türkşen ERDOĞAN'a;

Gerçekten zahmetli ve zor bir süreç olan uygulama zorluklarında ve sonraki süreçlerde bana yardımcı olan Prof. Dr. İrade ABBASOVA'ya sevgili dostum Zafer TURAL ve Dr. Oğuz ÖZCAN'a ve bilgisayar ile ilgili her konuda yardımıma koşan İrfan COŞKUN'a,

Yorumlarıyla destekleyen Dr. Duygu Deniz DEMİREL, Dr. Hale BİRGÜL ve Dr. Demet EYTEMİZ'e;

Varlıklarıyla gurur duyduğum ve bana değer katan çok değerli hocalarım Prof. Dr. Zarife İSMAİLOVA ve Doç. Dr. İbrahim İSMAİLOV'a;

Katkılarıyla çalışmamı zenginleştiren ve bana bu yolda kılavuzluk eden sevgili danışman hocam Doç. Dr. İlkay Ebru TUNCER BOON'a

En içten teşekkürlerimi sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖZET vii
ABSTRACT viii
BÖLÜM I 1
GİRİŞ 1
1.1 Problem Durumu 1
1.2 Amaç ve Önem 16
1.3 Problem Cümlesi ve Alt Problemleri 17
1.3.1.Piyanoda dört el edebiyatı uygulamalarının piyano eğitimine müziksel ve teknik açılardan katkıları ile ilgili öğrenci görüşleri nelerdir? 17
1.3.2. Piyanoda dört el uygulamalarının piyano eğitimine müziksel ve teknik açılardan katkıları ile ilgili öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir? 17
1.3.3 Piyanoda dört el edebiyatı uygulamaları ile ilgili olarak uzman eğitimci görüşleri nelerdir? 18
1.4. Sınırlılıklar 18
1.5. Tanımlar 18
BÖLÜM II 20
KURAMSAL/KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR 20
2.1. Piyanoda Dört El Edebiyatı Uygulamalarının Tempo Tutma Ve Sayma Becerisine Olan Katkılarına İlişkin Çalışmalar 20
2.2. Piyanoda Dört El Edebiyatı Uygulamalarının Birlikte Çalma Becerilerine Olan Katkılarına İlişkin Çalışmalar 20
2.3. Piyanoda Dört El Edebiyatı Uygulamalarının Eser Yorumlamaya (Müziksel Gelişim) Katkılarına İlişkin Çalışmalar 22
2.4. Piyanoda Dört El Edebiyatı Uygulamalarının Öğrencinin Motivasyonuna Olan Katkısına İlişkin Çalışmalar 23
2.5. Piyanoda düet, dört el ve ensemble' a dair yurt dışında yapılan diğer çalışmalar .. 24
2.6. Piyano eğitimi, eşlik, birlikte çalma ve grup piyano eğitimi ile ilgili ülkemizde yapılan çalışmalar 30
2.7. Piyanoda Dört El Edebiyatı Uygulamalarının Teknik Gelişime Olan Katkılarına İlişkin Çalışmalar 32
2.8. Geçmişte ve Günümüzde Piyano Tekniği 33
BÖLÜM III 40
YÖNTEM 40

3.1. Araştırmanın Modeli / Deseni 40

3.2. Tasarım, Geliştirme, Uygulama Süreci 40

3.3. Veri Toplama Süreci ve Araçları 42

3.4. Verilerin Analizi 42

3.4.1. Betimsel analiz için çerçeve oluşturma 45

3.4.2. Tematik çerçeveye göre verilerin incelenmesi 45

3.4.3. Verilerin kodlanması 45

3.4.4. Verilerin kodlara ve temalara göre düzenlenmesi ve ayrılması 46

3.4.5. Bulguların yorumlanması 46

3.5. Araştırmanın Geçerliği ve Güvenirliği 46

3.6. Pilot çalışma 48

3.7. Çalışma Grubu ve Katılımcılar 49

3.7.1. Piyano Öğrencileri 49

3.7.2. Piyano Öğretim Elemanları 50

3.7.3. Piyano Eğitimi Alanında Uzman Piyano Eğitimcileri 50

3.8. Araştırmacının Rolü 51

3.9. Öğretim Elemanlarına Sağlanan Eser Listesi 51

BÖLÜM IV 53

BULGULAR VE YORUM 53

4.1. Piyano Eğitiminde Dört El Edebiyatı Uygulamalarının Müziksel Ve Teknik Gelişime Olan Katkılarına İlişkin Öğrenci, Eğitimci ve Uzman Eğitimci Görüşlerinin Analizi 54

4.2. Piyano Eğitiminde Dört El Edebiyatı Uygulamalarının Tempo Tutma Ve Sayma Becerisine Olan Katkılarına İlişkin Öğrenci, Öğretim Elemanı ve Uzman Eğitimci Görüşlerinin Analizi 61

4.3. Piyanoda Dört El Edebiyatı Uygulamalarının Birlikte Çalma Becerilerine Katkılarına Dair Öğrenci, Öğretim Elemanı ve Uzman Eğitimci Görüşlerinin Analizi 65

4.4. Piyano Eğitiminde Dört El Edebiyatı Uygulamalarının Eser Yorumlama (Müziksel Gelişim) Becerilerine Katkılarına Dair Öğrenci, Eğitimci ve Uzman Eğitimci Görüşlerinin Analizi 70

4.5. Piyano Eğitiminde Dört El Uygulamalarının Öğrencinin Motivasyonuna Olan Etkisine İlişkin Öğrenci, Öğretim Elemanı ve Uzman Eğitimci Görüşlerinin Analizi. . 76

4.6. Piyano Eğitiminde Dört El Uygulamalarına Dair Öğrencilerin, Öğretim Elemanı ve Uzman Eğitimcilerin Diğer Görüşlerinin Analizi 80

BÖLÜM V 89

SONUÇ 89

5.1. Sonuçlar 89

5.1.1.Piyano eğitiminde dört el edebiyatı uygulamalarının piyano eğitiminde teknik gelişime katkısı nelerdir? 89

5.1.2 Piyano eğitiminde dört el edebiyatı uygulamalarının tempo tutma ve sayma becerisine katkıları nasıl olmaktadır? 91

5.1.3 Piyano eğitiminde dört el edebiyatı uygulamalarının birlikte çalma becerilerine katkıları nasıl olmaktadır? 91

5.1.4 Piyano eğitiminde dört el edebiyatı uygulamalarının, öğrencinin müziksel gelişimine katkıları nasıl olmaktadır? 92

5.1.5 Piyano eğitiminde dört el edebiyatı uygulamalarının öğrencinin motivasyonuna katkıları nasıl olmaktadır? 93

5.1.6 Piyano eğitiminde dört el edebiyatı uygulamaları ile ilgili öğrenci görüşleri nasıldır? 93

5.1.7 Piyano eğitiminde dört el edebiyatı uygulamalarıyla ilgili olarak öğretim elemanlarının görüşleri nasıldır? 93

5.1.8. Piyano eğitiminde dört el edebiyatı uygulamalarıyla ilgili olarak uzman eğitimcilerin görüşleri nasıldır? 94

5.2 Öneriler 94

5.2.1. Uygulamaya yönelik öneriler 94

5.2.2. Araştırmacılara yönelik öneriler 95

KAYNAKÇA 97

EKLER 108

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: *Asıl Uygulamaya Katılan Öğrenci Bilgileri* 50
Tablo: 2 *Asıl Uygulamaya Katılan Piyano Öğretim Elemanları Bilgileri* 50
Tablo:3 *Uzman Piyano Eğitimci Bilgileri* 51
Tablo 4 : *Öğrencilerin Çaldıkları Eserler* 52
Tablo: 5 *MH Güvenirlik oranı :* 9 / 9 + 1: 0,9 55
Tablo 6 *M/H Güvenirlik Oranı : 6/7: 0,85* 62
Tablo 7: *M/H Güvenirlik Oranı : 6/7: 0,85* 66
Tablo 8 *M/H Güvenirlik Oranı : 4/5: 0,8* 71

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Klavsen (Gültek, 2007, s.25)..... 4
Şekil 2: Cristofori Pianofortesi (Gültek, 2007, s.48)..... 5
Şekil 3: Marie Jaell'in piyano tuşları üzerindeki parmak izleriyle ilgili yaptığı çalışma (Şen, 1999, s.27)..... 36
Şekil 4: Öğrencilerin dört el eser seslendirme durumları..... 53
Şekil 5: Piyano eğitiminde dört el edebiyatı uygulamalarının piyano tekniğine katkısına dair öğrenci görüşlerinin dağılımı..... 55
Şekil :8 Piyano Eğitiminde Dört El Edebiyatı Uygulamalarının Eser Yorumlamaya (Müziksel Gelişim) Katkılarına Dair Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı..... 71
Şekil 9 : Piyano Eğitiminde Dört El Edebiyatı Uygulamalarının Öğrencinin Motivasyonuna Olan Katkılarına Dair Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı..... 77

ÖZET

PİYANO EĞİTİMİNDE DÖRT EL EDEBİYATI UYGULAMALARININ MÜZİKSEL VE TEKNİK GELİŞİME OLAN KATKILARI

İlk klavyeli çalgılardan günümüze kadar olan süreçte, birlikte çalmaya dair yapılan çalışmalar günümüzde dört el edebiyatını oluşturmaya katkılar sağlamıştır. Dört el eserler eğlenceli oluşları, öğrenmeyi sosyalleştirmeleri, çalışma motivasyonunu arttırmaları, oda müziği dağarcığını piyano çalgısında gerçekleştirebilmeyi sağlamaları gibi daha bir çok katkıları nedeniyle piyano eğitiminde tercih edilmektedir.

Bu çalışmada dört el piyano edebiyatı uygulamalarının, öğrencilerin müziksel anlatımlarına, teknik becerilerine, sayma ve tempo tutma ile ilgili olan farkındalıklarına katkılarının neler olduğu, piyano çalışmada motivasyon açısından ne gibi farklılıklar oluşturduğu ve birlikte çalma becerilerine olan katkılarını ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

Bu amaçla yaş ve düzey olarak daha önce çalışılmamış bir araştırma grubu ele alınarak en az 2 yıllık piyano deneyimi olan lisans ve lisansüstü düzeydeki öğrenciler ile dört el çalışmaları gerçekleştirilmiş, çalışma sonunda onlara ve sorumlu eğitimcilere uygulanan formlar ile veriler elde edilmiştir. Durum çalışması (case study) tekniğinde gerçekleştirilen bu çalışmada, diğer çalışmalardan farklı olarak, uzman eğitimcilerin deneyimlerine de başvurulmuş ve elde edilen veriler çapraz bir değerlendirme ile incelenmiştir.

Verilerin analizlerinin değerlendirilmesi aşamasında her iki analiz türünden de faydalanılarak betimsel ve içerik analiziyle sonuçlara ulaşılmıştır. Çalışma sonucunda piyanoda dört el çalışmalarının piyano çalma ve seslendirmede temel tekniklere katkısının olmadığı; birlikte çalma ve seslendirme tekniklerine katkısının yüksek düzeyde olduğu, sayma ve tempo tutma becerilerine katkısının yüksek düzeyde olduğu, motivasyon açısından dört el çalışmaların öğrencilere katkısının yüksek düzeyde olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dört el Piyano, Düet, Piyano Düetleri, Piyano Ensemble, Duo, Piyano Eğitimi.

ABSTRACT

MUSICAL AND TECHNICAL DEVELOPMENT CONTRIBUTIONS OF FOUR HAND LITERATURE APPLICATION IN PIANO EDUCATION

The studies carried out on playing together in the process from the first keyboard instruments to the present day have contributed to the creation of four-hand literature today. Four-hand works are preferred in piano education because of their many contributions such as being fun, socializing learning, increasing motivation to study, ensuring the ability to perform chamber music on the piano.

In this study, it is aimed to reveal the contributions of four-hand piano literature applications to students' musical expression, technical skills, their awareness of counting and tempo keeping, what their contributions are, what differences they create in terms of motivation in piano study, and their playing skills together.

For this purpose, a research group that has not been studied before in terms of age and level was taken into account and four manual studies were carried out with undergraduate and higher-level students with at least 2 years of piano experience, and at the end of the study, data were obtained with forms applied to them and responsible educators. In this study, which was carried out in the case study technique, unlike other studies, the data obtained by applying to the experiences of expert educators were examined with a cross-evaluation.

At the stage of evaluating the analysis of the data, both types of analysis were used and the results were reached by descriptive and content analysis. As a result of the study, it was found that four-hand piano studies do not contribute to the basic techniques of piano playing and vocalization; their contribution to playing and vocalization techniques is at a high level, their contribution to counting and tempo keeping skills is at a high level, and the contribution of four-hand studies to students in terms of motivation is at a high level.

Keywords: Piano Four Hands, Piano Duets, Piano Ensemble, Duo, Piano Education

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1 Problem Durumu

Müzik yapma, yaratma, dinleme ve aktarma tarih boyunca insanın en temel sanatsal etkinliklerinden biri olmuştur. İnsanın şarkı söyleme ya da çalgı çalma becerisi ile farklı insan topluluklarını bir araya getirme gücü, sosyal ilişkiler yolu ile yaratıcılık, yetenek ve duygu paylaşımının ve aktarımının bir yolu olarak tarih boyunca süregelmiş bir olgudur. İnsanların ilk defa ne zaman müzik yaptığı konusu yani müziğin ilk defa nasıl ortaya çıktığı ve birlikte müzik yapmanın ilk kez ne zaman gerçekleştiğine dair bilgi toplamaya çalışan antropoloji, arkeoloji ve etnomüzikoloji; bu konudaki teorilere cevap verebilmek için temel olarak üç yöntem üzerinden bilgi toplamaktadırlar. Bu yöntemler çalgı bulguları, resim ve harf yazılar (hiyeroglif) ve müzik hakkında yazılmış belgelerdir. Say (1994)' a göre bu üç bulgu türü eski çağların müziğine ışık tutan ipuçlarıdır. Ancak bunlar pratikte nasıl bir müzik yapıldığını, seslendirmenin nasıl olduğunu belgelememektedir (s.25). Günümüzde bu amaçla gerçekleştirilen çalışmalara performans pratikleri adı verilmektedir ve eldeki kaynaklar değerlendirilerek denemelerin gerçekleştirildiği görülmektedir (Bowen, 1996, s.16-17). Örneğin bu çalışmalarda performansda pratiğin nasıl oluştuğuna dair türlü yazılı belgelerden yola çıkılarak seslendirmenin nasıl olabileceğine dair teoriler üretilmekte ve o zamanda bir çalgıların ve ses grubunun nasıl konumlandırıldığı, akustiğin seslendirmeye olan etkileri üzerinde çalışıldığı görülebilir (Deanna, 2014, s.18-31).

Görüldüğü üzere eldeki kanıtlar ses ve görüntü kayıtları olmadığı için eskiden yapılan müzikler hakkında seslendirmeye dair bilgi elde etmek pek mümkün olamamaktadır. Ancak yine de bu çalışmalar müziğin insan hayatında ilk zamanlarından beri var olduğunu göstermekte ve müziğin bir kutlama ya da ağıt sırasında, kollektif olarak duyguların paylaşımı, aktarımı ya da anlatılmasının bir aracı olarak insanların eğlenmesi, heyecanlanması, hüzünlenmesi veya coşku ile mutlu olmasında toplumsal bir işlev üstlendiğine dair yeterli bilgiyi sağlayabilmektedir.

"Tarihsel kaynaklarda ifade edildiği üzere, insan sesi müziksel ifadenin ve paylaşımın ilk aracı olmuş; daha sonra insan nesnelerden ses elde ederek onları çalgıya dönüştürmüştür" (Işıktaş, 2018, s.1.). Çalgılar, insan sesinin imkânlarını aşabilmeleri ve çok daha farklı frekanslar ve renkler üretebilmelerinden dolayı insanın müzik yapma, yaratma ve ifade eylemlerini güçlendirmiştir. Günümüzde kullandığımız çalgıların tarih boyunca gelişmesi yüzlerce yıl sürmüştür. Bu gelişim ve arayış son yüzyıl içerisinde elektronik

çalgılara evrilmiştir ve çalgıların imkanlarının aşılması için çabalar günümüzde de halen devam etmektedir.

Çalgıların gelişimi ve sınıflandırılması ile ilgili görüşler tarihin en eski dönemlerine kadar gitmektedir. Örneğin Flavius Magnus Arelius'un (485-575) *De Arbitus Ac Diciplinis Liberalium Litterarum* adlı eserinin *De Musica* adlı metninde çalgılar *Idiophnes* (kendiliğinden ses üretenler), *Chordophenes* (Telli Çalgılar), *Aerophones* (hava yoluyla ses üretenler) şeklinde üçe ayrılmıştır (Işıktaş, 2018, s.7). Çağlar içerisinde üflemeli çalgıları sırasıyla telli ve yaylıların çalgıların takip ettiği ve klavyeli çalgıların ise tarih sahnesine çıkan ve en son gelişimini tamamlayan çalgılar olduğu bilgisi müzik tarihi ile ilgili kaynaklarda görülebilmektedir.

Çalgıların gelişimleri, teknolojinin ve insan gücüne alternatif olan araç gereçlerin gelişimi ile doğru orantılı olarak basitten karmaşığa doğru gerçekleşmiştir. Müzikal ifadeyi güçlendirme ihtiyacı ile teknolojinin imkanlarını buluşturan insanoğlu, klavyeli çalgıların da bu gelişime paralel olarak gittikçe rafine bir hal almasını sağlamıştır. Klavyenin imkanlarının arttırılması da müzisyene ve besteciye, bu çalgı ile daha fazla şey anlatma imkanını vermiştir. Başlangıçta telli bir çalgıya klavye mekanizmasının eklenmesi ile başlayan bu serüven, 18. yüzyıla kadar gelişimini devam ettirerek ilerlemiştir.

Tarihi kaynaklara göre siyah-beyaz klavyeye sahip olan ilk çalgı *Klavisiterium*'dur. 1300 yılında İtalya'da icat edilen ve mızrapların telleri çekmesi ile ses elde edilebilen *Klavisiterium'*a benzer *Echiquier* adlı bir çalgının da yakın tarihlerde kullanıldığı, Fransızca'da "satranç tahtası" anlamına gelen bu çalgının, İngiltere'de *Chekker,* Almanya'da *Schachtbret* adıyla anıldığı çeşitli kaynaklarda yer almaktadır (Gültek, 2007, s.17). *Klavisiterium* ve *Echiquier*'in geliştirilmesi ile 15. yüzyılda *Klavikord* elde edilmiştir. Klavikord ilk üretildiğinde mızraplarla tellerin çekildiği klavyeli bir çalgıyken sonradan 20-22 telli ve mızraplar yerine tellerin titreştirildiği bir sistemle icra edilmeye başlanmıştır. Çalgının çalma tekniği ve sahip olduğu özellikleri Gültek (2007) şöyle ifade etmektedir:

> "Klavikord'un yapısında genellikle tellerden daha fazla tuş bulunmaktaydı. Çoğunlukla her bir ele iki ya da üç tuş bağlıydı; erken dönem çalgılarında bir tuş iki mızraplıydı; mızrabın doğru yere vurabilmesi için müzisyen, tuşu eliyle yönlendirmekteydi. Bu oldukça zor bir yöntemdi ve en basit eserlerin bile çalınmasını güçleştiriyordu. Klavikord'un modern piyanonun en önemli dört ögesine sahip olduğunu söyleyebiliriz. Bunlar: bağımsız ses tahtası, metal teller, teli hareket ettirmek için yapılan vuruş ve ses önleyici kumaştır" (s.16-22).

Klavikord, J. S. Bach'tan W. A. Mozart'a kadar dönemin bütün bestecileri tarafından sesi uzatabilme ve yumuşatabilmesi, ifadeli çalışa imkan sağlaması ve pratik kullanımı nedeniyle tercih edilmiştir. Hatta, W. A. Mozart'ın Sihirli Flüt operasını klavikord'da bestelediği bilinmektedir (Gültek, 2007, s. 16-22). Günümüzde Almanca'da piyano'nun karşılığı olarak kullanılan *Klavier* kelimesi ilk olarak klavikord için kullanıldığı bilinen bir durumdur. Tarihlere bakıldığında klavyeli çalgıların yakın zamanlarda ve bazen aynı dönemde kullanılmaları da dikkati çekmektedir. Örneğin J. S. Bach'ın evinde beş klavsen'i, bir küçük epinet'i, bir klavikord'u vardı (Buchet, 1958, s. 84). Klavikord'un sıklıkla tercih edilmesinin bir nedeni de klavikord'ta vibrato'ya benzer bir etki yaratmanın *(bebung*-tekrar sese basmadan tuş üzerinde yeniden baskı yaparak sesi uzatmak*)* mümkün olması ve taşınabilir hafif olmasıydı (Buchet, 1958, s.83-84). Yukarıda bahsedildiği sebepler dolayısı ile J. S. Bach'ın çalışma ortamında kilise orgunu, evinde ise klavikord'unu kullanması, aynı şekilde Mozart'ın klavikordu tercih etmesi daha anlaşılır olmaktadır. Ancak çalgının dezavantajları tuşlara sert basıldığında sesinin bozulması ve zayıflığıydı. İşte bu sebeple çalgının sesi bir odada ancak duyulabilmekteydi (Gültek, 2007, s.16-22). 18.yüzyılda *Pianoforte*'nin icadından sonra bile uzunca bir süre klavikord popülerliğini korumuş ancak zamanla çok daha az kullanılır olmuştur.

Anna Magdalena'nın J.S.Bach ile olan anısını anlatan Buchet (1958) çalgının bu özelliği hakkında çok değerli bilgiler vermektedir:

> *Bütün tuşlu çalgılar arasında Sebastian'ın en çok sevdiği, org'tan sonra klavikord'du. Onu klavsene tercih ederdi, çünkü çalanın isteğine daha kolaylıkla ve hassasiyetle cevap veren bu saz, hafif bir dokunuşa ihtiyaç gösteriyordu. Fazlaca bir tazyik, sesi sertleştirirdi. Yatak odamızda bile bir klavikord vardı. Gece yarısı Sebastian'ın uyanıp yataktan kalktığı olurdu. Omzuna eski bir palto atar, bir saat hatta daha fazla çalardı. O kadar hafif çalardı ki uyuyan çocuklarımızı uyandırmaz, rüyalarına başka bir güzellik katardı. Daima sükunet içeren bir müzik seçtiği için cennetin tadını hayalen tadar gibi olurdum. Ben de yatağımda uzanmış, karanlık ve sessiz evde onu dinlemeyi severdim. Pencereden giren ay ışığı bazen gelir ona vururdu. Parmaklarından akan tatlı sesleri dinleye dinleye, o, yatağa dönmeden önce uyuduğum olurdu (s.83-84).*

Klavyeli çalgıların gelişiminde çeşitli bir çok çalgı karşımıza çıkmaktadır bunlardan biri olan Spinet 1503 te İtalya'da Giovanni Spinetti nin icadıdır. Genel olarak 18-35 kg ağırlığında, en fazla 4-5 oktava çıkan ses aralığına sahip olan 80 x 1.50 boylarında ve kuş

tüyü bir namlunun sert ucuyla bakır tellere vurması ile ses çıkarmaktadır. İngiltere'deki *Virginal* ile neredeyse aynı olan diikdörtgen yapıda olan ve müzisyene ifade gücü veremeyen bu çalgı sesinin yüksekliği ile öne çıkar.Spinet'lerin kanat şeklinde üretilmesi ve boyutlarının çok büyümesi ile daha gür sesler çıkaran bir çalgı haline gelmesi sonucunda klavsen (Alm.) *cembalo* ya da *clavicembalo* (it.), *clavecin* (fr.) doğmuş ve orkestralarda kendine yer edinebilmiştir (Gültek, 2007, s. 18-23).

Şekil 1: Klavsen (Gültek, 2007, s.25).

Diğer yandan, *Klavsen'*in daha büyük bir ses tahtasına sahip olması, daha uzun teller takılabilmesine olanak sağlamış ve bu durum da beraberinde daha gür bir sesi getirmiş ve üreticilerin denemeler yapabilecekleri bir süreci oluşturmuştur. *Klavsen*'in üzerinde yapılan teknik ve ses ile ilgili arayışlar *pianoforte'*nin gelişmesine giden yolların taşlarını döşemiştir. Örneğin, daha gür ses elde edebilmek için yapılan tel sayılarının artması ileride pianoforte'de kullanılacak olan çelik iskeletin icadını; çalgının boyutlarının uzayıp kısalması ile ilgili çalışmalar da çalgının standart bir boyda karar kılınmasına neden olmuştur. Ayrıca klavsen'in çok yavaş çalındığında tuşlarının takılabilmesi, mızrapların inerken çıkardığı gıcırtılar, klavyesine sert de yumuşak da basılsa aynı gürlüğün çıkması gibi problemlerin çekiçli klavyenin geliştirilmesine ön ayak olduğu düşünülmektedir. Aynı döneme ait olan ve tellere çubuklarla vurulan çalınan *santur* ve *pantaleon*'daki çubuklara keçe sarılarak vurma fikrinin pianoforte'deki çekiç sistemine öncülük etmiş olabileceği ve sürekli takılan

mızraplar yerine sağlam bir alternatif olarak düşünülmüş olabileceği de varsayımlar arasındadır (Gültek, 2007, s. 16-22).

Şekil 2: Cristofori Pianofortesi (Gültek, 2007, s.48).

Piyanofortenin ilk yapım örneklerine dair, 1716'da Fransız Marius'un ve 1711'de Almanya'da Saksonya'lı Christoph Gottlieb Schroeter'in denemeleri konusunda iddialar olmasına rağmen, Cristofori'nin alçak ve yüksek sesleri çalabilen bir klavsen yaptığı konusunda bir yazı, 1711 yılında *Giornale de Letterati d'Italia* adındaki dergide yayınlanmıştır. Piyanonun bu yüzden ilk adı yüksek ve alçak sesleri çalabilen klavsen anlamına gelen *"Gravicembalo col piano e forte"* idi ve saray envanterine kaydında da *Arpicembalo di nouva inventione cha fa'il piano e forte* (hem forte hem de piyano sesleri çıkarabilen klavsen, yeni buluş) şeklinde yazılmıştır (Gültek, 2007, s. 43-44). Ancak sesinin gürleşmesi, klavyesinin düzgün çalışması için yapılan denemeler ve klavye sistemi ile ilgili olarak arayışlar hep devam etmiş ve modern piyanolara ulaşmak çok uzun zaman almıştır. Pianoforte daha emekleme aşamasında olduğundan, bu dönemin başında yazılan eserler doğal olarak dönemin geçerli çalgıları olan klavsen, org veya klavikord ile bestelenmekteydi.

Günümüz piyano edebiyatının en önemli eserleri arasında olan J. S. Bach'ın *Das Wohltemperierte Klavier* ile ilgili olarak Anna Magdalena Bach'ın sözlerini alıntılayan Buchet (1958) bu eserin hangi amaçla yazıldığını gösteren güzel bir örneğe işaret etmektedir:

> Eşim, Coethen'de iken pek tabii olarak, vazifesi icabı yaylı sazlar için birçok eser bestelemişti. Bundan başka bütün ciddi müzisyenlerin takdir ettikleri bir seri *klavsen parçaları* da yazmıştı. *Yirmidört Prelüde ve Fugue* 'den ibaret olan bu dergiye *Das Wohltemperierte Klavier* adını verdi. Bunları, öğrenmeye istekli genç

müzisyenlere bilgi ve örnek verip uzmanlaşmalarını sağlamak, etütte ilerlemiş olanları da eğlendirmek için yazdı (Buchet, 1958, s.62).

Bu anlatılmda da görüldüğü üzere J. S. Bach günümüzde hala değerini koruyan *Das Wohltemperierte Klavier* eserini o zamanın daha gelişmiş bir çalgısı olan klavsen için yazmıştır.

Sonuç olarak, müzisyenler ve çalgı yapımcılarının işbirliği ile piyanofortelerde gelişmeler ve yenilikler sağlanmıştır. 1800'lü yıllara gelindiğinde ise piyanolar 6 oktavlık genişliğe ancak ulaşabilmiştir (Gültek, 2007, s.55). Bu tarihler, Beethoven'in geç dönem piyano eserlerini ve Schubert'in ilk piyano eserlerini yazdığı tarihlerdir ve bu eserler günümüz piyanolarına göre daha dar aralıkları içeren o dönemin piyanoları düşünülerek yazılmışlardır.

Piyanonun gittikçe daha geniş bir klavyeye doğru genişlemesi ve ses olanaklarının artması birlikte çalabilme alanını da rahatlatmıştır. En baştan beri var olan birlikte çalma düşüncesi ve keyfinin bu dönemlerde beklenmeyen sosyo ekonomik nedenlerle de yön değiştirdiği görülmektedir. Örneğin 19. yüzyıla damgasını vuran Napolyon savaşlarının, Viyana'nın Fransızlar tarafından işgaliyle oluşan büyük vergi yaptırımlarının ciddi ekonomik buhrana yol açması, ve bunun sonucu olarak da zenginlerin evlerinde verdikleri kalabalık orkestra dinletilerinin daha küçük oda müziği gruplarına evrilmesi müzik hayatını da sosyal yaşantıyı da çok etkilemiştir.

Bu durum piyanoda dört el icrasının yaygınlaşması ve popülerliğinin artmasında da büyük rol oynamıştır. Bu icra biçiminin ve literatürünün gelişmesinde, 1870 yılından itibaren, piyanoların yedi oktava ulaşması ve günümüzdeki 88 tuşlu klavyeli piyanoların üretilmesi de önemli yer ihtiva eder (Arganbright ve Weekley, 2007, s.17). Piyanonun ses aralığının genişlemesinin en doğrudan etkilerinden biri de besteleme ve seslendirme olanaklarına sağladığı zenginleşmedir. Bir başka ifade ile geniş bir klavye aralığının varlığı, yan yana iki kişinin rahatça ve beraber müzik yapmasını sağlamış ve ses aralığının genişlemesi de bir anlamda piyanonun içine orkestranın sığdırılmasını mümkün hale getirmiştir. Bütün bu gelişmelere sanayileşme süreciyle piyanoların da bol üretilebilmesi ve ucuzlaması da eklenince piyanolar için yüzlerce eserin yazılması süreci başlamış ve piyano düetleri de bu sayede en parlak dönemini yaşamıştır.

Seri üretimle piyano, toplumda daha yaygın ve ulaşılabilir hale gelmiştir. Bu sebeple de 18. yy. sonu 19. yy. başları solo piyano parçaları kadar çok piyano düetinin bestelendiği dönemdir (Arganbright ve Weekley, 2007, s.17). Bu dönem düet konserlerinin yapıldığı, evlerde düet çalmanın popüler olduğu zamanlardır. Henüz kayıt ve yayın

teknolojilerinin olmadığı bu zamanlarda orkestra ve konser salonlarında çalınan müziklerin evlere ulaşabilmesini sağlamanın tek yolu o müzikleri evdeki çalgılarla seslendirmekti. Düetler de insanların müziksel ihtiyacına cevap vererek dinlemek istedikleri müzikleri sevdikleri kişilerle beraber bir biçimde üstelik aynı çalgıda seslendirebilmelerini sağlamıştır.

Bu durum aynı zamanda piyanoyu bireysel ve yalnız icra edilen bir çalgıdan, sosyal ve popüler bir çalgı haline de dönüştürmüştür. Piyano'nun ses aralığının geniş olması da seslendirilecek eser yelpazesini genişletmiş ve iki kişinin birlikte çalmasına olanak tanımıştır. Böylece başta insanların ev eğlencesi ve sosyalleşme aracı olan düetler, kolay ve kısa eserlerden, zamanla her türde eserin iki kişiyle beraber seslendirilmesini sağlayan bir tür haline gelmiştir.

Dört el çalışmalarının artmasıyla birlikte bunların seslendirilmesinin nasıl olacağına dair metot niteliğinde kitaplar da basılmaya başlanmıştır. Örneğin, Carl Czerny'nin *Ensemble Exercises Studies for Piano Duet op.151, Practical Pianoforte School for Four Hands op.239* adlı kitabı ve Joseph Concone'un *op. 38 ve op. 45* eserleri piyanoda dört el çalmanın çeşitli inceliklerini öğretmektedirler (Arganbright ve Weekley, 2007, s.17). Bu dönemde tüketiciye cevap verebilmek amacıyla da oda müziği, büyük senfoni ve orkestra eserlerinin pek çoğu dört el piyano için düzenlenmiştir (Lubin, 1969, s.35). Mozart, Beethoven, Mendelsohnn gibi büyük besteciler piyanoda dört el için özel olarak eserler bestelemişlerdir (Lubin, 1969, s.35 ; Kasap, 2006, s.3).

Düetler 19. yüzyılda en parlak dönemini yaşamıştır ve yine bu dönemde, çok ünlü piyanistlerin katıldığı ve dört el piyano eserlerini icra ettiği çok prestijli büyük festivaller düzenlenmiştir. Örneğin Beethoven'in öğrencisi olan piyanist ve pedagog Czerny'nin Viyana'da düzenlenen piyano düet festivalinin ikincisinde sahnelenmek için Rossini'ye ait William Tell uvertürüne iki piyano için sekiz el içeren bir düzenleme yaptığı ve bunu seslendirmek için piyano tarihinin efsane piyanistleri olan Liszt, Chopin ve Thalberg'in festivale katılarak beraber sahne aldıkları tarine not olarak düşülmüştür. Bundan başka 5 Ekim 1869 yılında Rio de Janerio'da düzenlenen bir konserde 16 piyanoda 32 icracının yer aldığı, aynı şekilde başka bir konserin Viyana İmparatorluk Sarayında da yapıldığı bilinmektedir (Eminova, 2020, s.180-181).

Piyanonun çalgı olarak gelişmesi, repertuvar ve icra yolu ile olgunlaşması için uzun süre gerekmiş ancak aynı çalgı üzerinde birlikte çalma fikri piyanodan önceki klavyeli çalgıların sağladığı birlikte çalabilme olanağı sayesinde baştan beri var olduğu görülmektedir. Basılan ilk düet kitabının da piyano için değil harpsikord için 1777 yılında bestelenen eserlerden oluştuğu kaynaklardan anlaşılmaktadır (Kasap, 2006, s.4). İlk olarak

klavsen/harpsicord için bestelenen düetlerin ortaya çıkışında, daha geniş bir yelpazede yazılan müzikler için gerekli olan elle çaprazlama tekniğinin zorluğunun da etkili olduğu düşünülmektedir. 17. Yüzyılda, daha geniş diziler ve farklı müzikal doku arayışları için yazılmış olan bu eserlerin icrasında piyanoda birden fazla kişinin performansı olanaklı hale gelmiştir. Dört el piyano edebiyatı ve tekniğinin gelişimi, hem değişen sosyal ve ekonomik yapı ile evlerde yapılan konserlerin yaygınlaşmasını ve hem de tek bir çalgının konserlerde kullanımının ekonomikliğini sağlayarak bu geleneğin yaygınlaşmasını ve yerleşmesini sağlamıştır (Lee, 2021, s.5).

Besteciler ve icracılar için teknik, müzikal ve estetik fonksiyonu ve değeri olan düetlerin, piyano eğitiminde ve pedagojisinde de oldukça önemli işlevleri bulunmaktadır. Çünkü piyano düetlerinin diğer çalgılardan ayrılan yönü piyano düetlerinde iki kişinin aynı çalgıda yan yana oturup aynı klavyede seslendirme yapabilmesidir. Çalgılar arasında aynı çalgıyı paylaşarak müzik yapma imkanı veren ve bu konuda çok zengin bir edebiyat sunan tek çalgı piyanodur. Ancak bir piyanoda iki kişinin müzik yapması bazı zorlukları da beraberinde getirmektedir. Örneğin iki piyanistin yan yana otururak klavyeyi ve tabureyi paylaşmaya alışması, ellerin ve dirseklerin birbirine sürtme ve çarpabilme ihtimali, eşlik ve ezgiyi kimin ön plana çıkaracağı konusu, pedalı kimin kullanacağı kararı, birlikte çalma ve çalışmaya alışmak bu çalışmalarda aşılması gereken zorluklardır. Dahası, iki piyanist arasında kurulması gereken sözsüz, bedensel ve müziksel iletişim de sürekli birlikte çalışarak gelişen bir durumdur. Bu zorluklardan dolayı da profesyonel düet piyanistleri genelde ikiz kardeşler, eşler veya çiftlerden oluşmaktadır.

Bir piyanoda iki kişinin çalması günümüzde dört el ve düet olarak adlandırılmakta, iki piyanoda iki piyanistin seslendirdiği eserler ise düo olarak bilinmektedir. Ancak farklı adlandırmalara da literatürde rastlamak mümkündür. Örneğin, bu konuda otorite olarak tanınan Sorokina "Piyano Düeti Türün Tarihi" monografisinde konuyu, "Piyano Ensemble" başlığı altında değerlendirmiştir (Eminova, 2020, s.179). Aynı şekilde. Katonova'nın "20. Yüzyılda İki Piyano Ensemble Türünün Tipolojisi" isimli çalışmasında bu adlandırmanın "piyano ensemble" şeklinde olduğuna rastlanmaktadır (Eminova, 2020, s.179). Ancak günümüzdeki yaygın kullanımda düet kelimesi, bir piyanoda dört el çalışmalarını, düo ise iki piyanoda iki ayrı piyanistin yaptığı seslendirmeyi tanımlamaktadır (Eminova, 2020; Kasap, 2006).

Bir yandan, literatürde dört el edebiyatı ile ilgili farklı disiplinleri de içeren çeşitli araştırmalar yapıldığı da görülmektedir. Bu çalışmalar içerisinde dört el olarak icra edilen eserlerin hem bireysel hem de birlikte çalma konusunda teknik, müzikal ve pedagojik

gelişim açısından katkılarına da geniş bir perspektif ile yer verilmektedir. Örneğin, düet seslendiren icracıların bilişsel, duyuşsal ve motor becerilerinde farklılıkların nasıl olduğunu inceleyen bir çalışma olan Dauer ve diğerlerinin (2019) araştırmasında, insan beyninde sadece belli zamanlarda oluşan, hem dikkat ile ilişkili olan hem de beynin vücudu iyileştirmesini ve rahatlatmasını sağlayan *alpha band* (8-12 Hz) beyin dalgasının, icracıların piyanoda düet seslendirmesi sırasında ortaya çıktığı saptanmıştır (Dauer ve diğerleri 2019, s. 1-2). Bu çalışmanın bir diğer bulgusu ise, *alpha band* beyin dalgasının eseri dinlerken ya da bilgisayara eşlik ederken değil, bir başka müzisyenle birlikte yapılan canlı eşliklerde ortaya çıkmasıdır ("Alpha Band", 2022).

"Düet seslendirmek, zihinsel gelişiminde sorun olan bireylerde ritmik gelişime katkı sağlar mı?" sorusuna cevap arayan bir çalışma ise, Ching (2015) tarafından yapılmış ve zihinsel geriliğe sahip olan bir bireyde düet çalışmanın, ritmik duyarlılığı geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır (Ching, 2015, s.28). Düet çalışmalarını bir yöntem olarak gören ve bu konuda çeşitli önerilerde bulunan Veselinska (2019) da, çalışmasında, zihinsel gerilik ve algılama problemi yaşayan öğrencilerin düet çalışmalarına dahil edilmelerinin onlar için faydalı olduğunu vurgulamaktadır (Veselinska, 2019, s. 711-713).

"Düet çalışmalarında senkronizasyon becerisi nasıl kurulmaktadır?" Sorusuna cevap arayan Keller, Knoblich ve Repp (2007) çalışmalarında, piyanistlerin, kendi kayıtları üzerine daha iyi çaldıklarını, kendi kayıtlarını tanıdıkları ve üzerine çaldıkları dört el eserlerde senkronize olmak açısından daha başarılı olduklarını saptamışlardır. Bu çalışmada, düet çalışmalarının piyanistlerin senkronize olabilmeleri için kurdukları empatik bağ incelenmiş ve empati ve senkronizasyon ilişkileri açısından anlamlı bir paralellik deneyimledikleri saptanmıştır.

Dört el piyano çalışmalarında iletişim ve empati ilişkisini araştıran başka bir çalışma da Haddon ve Hutchkinson (2015)'un çalışmasıdır. Haddon ve Hutchkinson (2015) iki piyanistin düet çalışmalarından sonraki düşüncelerini not almışlar ve bu notlardan yola çıkarak iki piyanistin empatik bir ilişki kurdukları ve bu ilişkinin geçirilen zamanla doğru orantılı olarak güçlendiği sonucuna ulaşmışlardır. Çalışmanın kurgulanması ise şöyle gerçekleşmiştir: Araştırmacıların birbirlerini tanıyor olmalarına ve daha önce çalışma hayatında birlikte olmalarına rağmen, beraber düet çalışması yapmadıkları Beethoven'ın Dördüncü Senfoni'sinin piyano için düzenlenmiş düet halini çalıştıkları dört aylık süreçte "yaratıcı yazma" adını verdikleri bir not alma süreci geliştirmişlerdir. Bu süreç sonucunda tekrarlanan kelimelerden oluşturulan kodlamalar ve bunların değerlendirilmesi sonucunda iki

piyanistin icra sırasında kurdukları empatik iletişimlerinin, çalışma için geçirilen süreyle doğru oranlı olarak anlamlı bir ilişkiye sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Kawase (2013)'nin araştırmasında ise piyanistlerin birbirlerini görmeden çalmaları için farklı birkaç senaryo hazırlanmış ve kurgulanan engellemelerle piyanistler arasında kurulan empati ilişkisinin müzikal senkronizasyona olan etkileri değerlendirilmiştir. Engeller kalkıp, birbirlerinin icrasını serbestçe görebildiklerinde ise piyanistlerin daha iyi senkronize oldukları ve tamamen engelleme davranışının ise senkron tutturmada sorunlara yol açtığı tespit edilmiştir.

İki piyanist arasındaki ilişki ve iletişimin konu edildiği bir başka çalışma da Davidson ve Williamon (2002) tarafından yapılan çalışmadır. Bu çalışmada birbirini hiç tanımayan iyi düzeyde iki piyanist konser amacı ile çalışmaya başlamış, ancak provalar ve sonrasında iletişim kurmaları engellenmiştir. Sözlü iletişimlerinin tamamen kesilmiş olmasına rağmen piyanistlerin birbirlerine müziksel bilgi göndermeyi, almayı, değiştirmeyi başardıkları ve repertuvarı her şeye rağmen başarı ile çalabildikleri gözlemlenmiştir. Araştırmacılara göre piyanistlerin çalma düzeyinin çok iyi düzeyde olması ve konser amacıyla bir araya gelmiş olmaları gibi yüksek motivasyon ve tecrübe etkenlerinin, birlikte çalma konusundaki engelleri aşmada kolaylık sağladığı ifade edilmektedir.

İlgili alanda kişisel tecrübe ve deneyimlerin işlendiği çalışmalar da literatürde mevcuttur. Örneğin Scriba (2010) bir piyano pedagogu olarak deneyimlerini yansıttığı çalışmasında genç piyanistler için düet çalmanın faydalarını detaylıca raporlamıştır. Bunlar arasında en çok üzerinde durduğu alanlar, sahne heyecanının azalması, öğrencilerin birbirlerini daha çok dinlemesi ve bu becerilerini geliştirmeleri, beraber çalma sırasında ritmik uyumu sağlamaları ve deşifre okumadaki gelişmeler olarak ifade edilmektedir.

Piyano eğitiminde düet seslendirmenin, teknik ve müzikal faydalarını araştıran diğer çalışmalarda ise partnerin diğer partnerin partisine olan farkındalığını arttırma, kendi partisi ve partnerin partisi ile ilişki kurma, dikkatli dinleme, uyum, motivasyon, ritmik kontrol ve birlikte çalışmaya dair olan etkiler (liderlik becerisi, iletişim kurma) faydalarına dair konular öne çıkmaktadır. "How to Play Duets with Piano" (2016) adlı çalışma ve Joubert (2020)in çalışması bu konularda öne çıkmaktadır.

Ayrıca piyano düetleri ile ilgili genel bilgi veren betimsel özellikte çalışmalar da literatürde karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmalar, genellikle düetlerin kısa tarihi ile ilgili genel bilgi vermekte, düetlerin faydalarına dair örnekler sıralamaktadır. Bu çalışmalar bazı özellikleriyle birbirleriyle benzerlikler ve farklılıklar da içermektedir. Örneğin, Steward (2006) düetlerin tarihsel önemi üzerinde dururken, Gallaway ve Kirchner (2012) düetlerin

piyano eğitimindeki yeri üzerinde durmakta ve düetlerin deşifre hızını arttırdığı, sosyal anlamda öğrencileri yakınlaştırdığı, takım çalışması fikrini oluşturduğu, müzisyenlik yeteneklerini geliştirdiği ve pozitif bir öğrenme ortamı oluşturduğu bilgilerini vermektedirler (Gallaway ve Kirchner 2012 s.16-17). Foster (2006) da çalışmasında, düetlerin piyano eğitimindeki değerine vurgu yapmaktadır. Eğitimci olarak on ayrı basamak şeklinde piyano düetleri çalışmanın faydalarını sıralamakta ve düetlerin; "öğrencilere düşünme ve dinlemeyi farklı bir biçimde öğrettiği, bir deşifre geliştirme aracı olarak çok faydalı olduğu, öğrenciye partneriyle birlikte çalışmayı öğrettiği, liderlik becerisi kazandırdığı, ritmik kontrol sağlamayı öğrettiği, pedallama becerisi ve kontrolü üzerinde farkındalık sağladığı, öğrencileri farklı bir repertuvar ile tanıştırdığı, öğrencilere birlikte müzik yapabilme olanağı sağladığı, öğrencilere konsantre olabilme açısından daha fazla cesaret verdiği ve bireysel çalışmalardan daha eğlenceli olduğu" konularında çok işlevsel olduğunu raporlamaktadır (Foster, 2006, s.86). Waltz (1954) ise çalışmasında, düetlerin *ensemble playing* başlığı altında birlikte çalmanın zorluklarından detaylıca bahsetmektedir. Bunlar, icracının yaşayacağı seslendirme ve oturma alanını paylaşmasından başlayarak, ortak bir dil oluşturma, stil ve pedallamaya kadar geniş bir yelpazeyi içeren geniş bir içerik oluşturmaktadır. Örneğin, vücudun üst kısmını ayarlamanın gerekliliği, yani sallanmadan durmak ve yandaki partneri sıkıştırmadan, üst vücudu bazen geri çekmenin gerekliliği, yerine göre son derece düşük bilek durumuyla parmakların sadece ucu ile dokunarak çalabilmeyi gerektiren fiziksel farkındalıkların oluşturulması gibi bilgiler ve gereklilikler bu çalışmada öne çıkmaktadır (Waltz, 1954, s.2).

Yukarıda bahsedilen, düet çalma ve dört el piyano edebiyatı uygulamalarının farklı boyutları ve piyano eğitimindeki önemini vurgulayan çalışmaların yanı sıra, icracıların kendi çalışma ve sahne deneyimlerini yansıttıkları çeşitli çalışmalar da karşımıza çıkmaktadır. Örneğin, Henderson (1925) ve Kandell (1982) çalışmalarında, aktif piyanistler olarak düetlerin icrasında yaşanılan zorluklara değinmiş ve bunların aşılması konusunda bilgiler vermişlerdir. Bu çalışmalarda öne çıkan tavsiyeler, öncelikle öğretmenin kendisinin de sahne piyanistliği yapması ve edindiği tecrübeleri öğrencilerine aktarmasının önemi olmaktadır. Düo ve düet seslendirmenin hem bu türü tanımak için önemli bir çalışma alanı olduğu hem de öğrencilerin zorluk yaşadıkları beraber çalma ve oda müziği konusunda teknik ve müziksel gelişime büyük katkılarının olduğunu vurgulamaktadırlar.

Düet piyanistleri olan Pridonoff (2007) ve Sasanfar (2013)'ın çalışmalarında da kişisel deneyimlerini içeren bilgiler bulunmaktadır. Bu çalışmada öne çıkan konu ise üst düzey dört el piyano icralarının çok uzun birliktelik ve derinlikli çalışma gerektirdiğidir. Bu

piyanistler çalışmalarında, bu gereklilik hatta zorunluluk nedeniyle düzenli ve uzun süren eser ve yorum üzerinde çalışmayı ve tartışmayı başarabilen icracıların böylesine bir seviyeye ulaşabildiklerini ifade etmişlerdir.

Kendisi piyanist olmayan ancak düet piyanistleri ile görüşerek onların görüşlerine yer veren Nicholas (2007) ise çalışmasında, düet piyanistlerinin fiziksel olarak birbirlerine yakın olmalarının, balans, güç dengesi ve iletişim gibi konularda kolaylıklar sağladığını ve "dört elli tek kişi" olabilmek için bütünlük ve birlikteliğin bu anlamda önemli olduğunu ifade etmektedir.

Bu çalışmada, ilgili konuda farklı yaklaşımlar içeren bir çok araştırma incelenmiştir. Bu çalışmalar, konuyu disiplinlerarası açıdan inceleyen araştırmacıları, piyano eğitimcilerini ve icracılarını kapsamaktadır. İncelemelerin sonucunda, piyano düet ve dört el piyano edebiyatının altını çizen bu çalışmaların piyanistlik ve repertuvar düzeyi, çalışma ve hazırlık süreçlerinin detaylı açıklanması, hangi nitelikteki ve yaş grubundaki öğrencilerle çalışıldığına dair detaylı ve sistematik verilere ulaşılamamıştır. Yapılan bu çalışmada eksikliği görülen işte bu noktaların belirginlik kazanmasına çalışılarak öğrencilerin repertuvar düzeyinin yüksek olması, eleştirel beceriye sahip olabilen yaşta ve piyano çalma tecrübesine sahip öğrenciler olmaları, seslendirilen nispeten zor düzeyde eserlerin öğretim elemanlarınca belirlenen geniş bir perspektife sahip olması ve öğrencilerin bu süreci birbirleri ve öğretim elemanlarıyla olgunlaştırmaları amaçlanmıştır. Sürecin bu şekilde planlanıp gerçekleştirilmesi açısından değerlendirildiğinde bu çalışma özgün bir özellik taşımaktadır.

Bu bölümde, dört el piyano ve düetler ile ilgili olarak yapılan çalışmalar tüm açılardan incelenmiş; ancak iletişim, empatik ilişki, piyanistlerin düetler ile kişisel çalışmaları ve öğretmenlik tecrübeleri ile ilgili noktaların bu araştırmalarda daha yoğun bir biçimde değerlendirildiği görülmüştür. Araştırmanın kuramsal çerçeve kısmında detaylı olarak düetlerin piyano eğitimine müziksel, teknik ve diğer katkılar açısından da bahsedilecektir.

Dört el piyano ve düet konusunda Türkiye'de yapılan araştırmalar incelendiğinde bu çalışmalar yöntem açısından çeşitlilik göstermektedir. Bu alanda ilk olan ve uygulama içermeyen çalışma Kasap (2006)'a aittir. Bu çalışmada düet-düo kavramları tanıtılmış, düetlerin piyano eğitimindeki yeri ve önemi, tarihi, piyano düeti besteleyen önemli besteciler belirtilmiştir. Çalışmanın sonunda ise tavsiye niteliğinde bir eser listesi eklenmiştir.

Yöntem olarak betimsel olan bir çalışma da Kalkanoğlu ve Özparlak (2018)'ın çalışmasıdır. Bu çalışmada piyano düetlerinin tarihçesi ve öğrenci gelişimi üzerindeki etkisi

bir kaynak taraması yapılarak raporlanmıştır. Çalışma herhangi bir uygulama içermemektedir ve piyano düetlerinin faydaları ile ilgili elde edilen veriler diğer çalışmaların yorumlanmasıyla elde edilmiştir.

Karakuş ve Tufan (2018) tarafından gerçekleştirilen "Başlangıç Piyano Eğitiminde Dört El Kullanımının Önemi" adlı çalışma, uygulama içeren bir çalışmadır. Bu çalışmada amaç, başlangıç düzeyindeki piyano öğrencilerinin öğretmenleri ile yaptıkları düet çalışmaları ile ilgili görüşlerini anlamaktır. Öğrencilerle yapılan dört el çalışmalarından sonra onlara, "evet- hayır" seçenekli dokuz soruluk anket uygulanarak deneyimlerine dair fikirleri alınmıştır. Bu çalışmada öğretmenlere repertuvar yardımı yapılmamış, öğrenciler öğretmenleri ile piyano düetleri çalmışlardır. İlgili çalışmada öğrencilerin *secondo* partisini çalacak düzeyde olmadıkları vurgulanmıştır (Z. Karakuş ile kişisel görüşme, 6 Ocak 2022). Bu veri öğrencilerin piyano eğitiminde oldukça yeni olduklarını göstermektedir. Bu veriye rağmen "öğrencilerin öğretmenleri ile dört el seslendirmekten memnun oldukları" sonucu raporlanmıştır. Bu çalışmada sadece "evet-hayır" seçeneğinin yer alması, öğrenci düşüncelerinin açık uçlu olmaması, yapılan çalışma ile ilgili olarak sadece öğrencinin değil "öğretmenin de görüşlerinin alınması gerekliliği" gibi noktalar araştırmada yeterli veri elde etme ile ilgili sınırlılıklar oluşturmaktadır.

Piyano eğitiminin başlangıcında öğrenci öncelikle doğru pozisyonda oturmayı, ellerini ve parmaklarını doğru koyarak doğru seslendirmeyi genel müziksel kurallar çerçevesinde gerçekleştirmektedir. Ülkemizde verilen piyano eğitiminde öğrenciler, genel olarak dörtlük notanın basit bölünmelerini içeren çeşitli parçaları seslendirebildiğinde ve çeşitli pozisyonlara geçebildiğinde basit düetleri ancak çalabilmektedir. Bu düzeyde çalan öğrencinin yanındaki *secondo* partisini dinlemesi, zamanları doğru sayması, aynı anda durma çalma gibi birliktelik davranışlarını doğru gerçekleştirmesi ve olabildiği kadar nüansları yapmaya çalışması beklenir. Piyanoda başlangıç düzeyinde düetlerin seslendirilmesi bu hazır bulunuşluk ve sınırlılıklar çerçevesinde gerçekleşmektedir. Ancak ileri düzeyde çalınan düetler bu temel düzeyin çok ötesinde farklılıklar içermektedir. Bu farklılıkların neler olduğu ile ilgili bilgilere çalışmanın ilerideki aşamalarında yer verilmiştir.

Uygulamalı çalışmalardan ikincisi ise Atalay (2019) tarafından yapılan "Başlangıç Piyano Eğitiminde Dört El Çalışmalarının Öğrenci Başarı ve Motivasyonuna Yönelik Etkisi" isimli yüksek lisans tez çalışmasıdır. Bu araştırmada çeşitli özel ders ve dersanelerde çalışan öğretmen ve öğrencilere dört el çalışmalarından sonra anketler uygulanmıştır. Karakuş ve Tufan (2018)'dan farklı olarak bu defa öğretmenlere de anketler uygulandığı ve başlangıç düzeyde piyano eğitiminde dört el çalışmalarının öğrenci motivasyonuna etkisinin

araştırıldığı görülmektedir. Bu çalışmada da başlangıç düzeyindeki piyano öğrencileriyle çalışıldığı anlaşılmaktadır. Öğrencilerin nasıl bir repertuvar ile çalıştığına dair bir bilgi çalışmada bulunmamaktadır.

Yücetoker'in (2012) üç el piyano çalışmalarının dört el ve eşlik çalmaya etkisini araştırdığı çalışmasında ise öğrencilerin yaş olarak diğer çalışmalara göre büyük oldukları üniversite 1. sınıf olgunluğunda oldukları görülmektedir ancak buna rağmen tek el eser çaldıkları ve eserlerin başlangıç düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır. Yani çalışma aslında yaş olarak büyük grupla yapılan tek çalışma olma özelliğini taşımaktadır. Çalışılan düzey açısından bakıldığında ise tek elle yapılan bir çalma ve tek ele yapılan bir eşlik olması çalışma düzeyininin başlangıçta oldıuğunu düşündürmektedir. Araştırmada, üç el çalışmalarının öğrencide özellikle performans açısından kişisel özgüvene katkısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Üniversite öğrencilerinden tek el çalmalarının istenmesi ve buna yapılan eşlik ile birlikte, dört el ve birlikte çalmaya olan katkıların elde edilmesi, eserlerin zorlayıcı düzeyde olmadığını düşündürmektedir. Bu düzey bir çalışmada, birlikte çalabilme yeterliliği dışında başka yeterlilik beklenmediği anlaşılmaktadır.

Ülkemizde yapılan dört el piyano çalışmalarından uygulamalı olanlarına bakıldığında araştırma gruplarının piyano başlangıç düzeyiyle sınırlı kaldığı, iki yıl ve daha fazla piyano eğitimi almış kişilerle yapıldığı ve daha üst düzey piyano çalan piyanistlerle hiç uygulama yapılmadığı görülmektedir. Başlangıç düzeyinde yapılan çalışma ve uygulamaların düet çalışmasından çok eşlik niteliği taşıdığı göze çarpmaktadır. Uygulamalı olmayan çalışmaların ise daha çok literatür çalışması niteliğinde olduğu saptanmıştır.

Yukarıda özetlenen kaynaklarda, düetler ve dört el piyano edebiyatı konusunda yapılan çalışmalara değinilmiştir. Bu çalışmalarda piyano düetlerinin birlikte çalma açısından faydaları, bu deneyim sırasında beynin bilişsel, duyuşsal ve motor alanlarında oluşturduğu değişimler ve piyano eğitimi ve öğretimi süreçlerine olan katkılarının vurgulandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra ilgili literatürde uygulamalı çalışmaların piyanistlik gelişimine etkileri, dört el piyano repertuvarı ve düetlerin hangi basamaklandırma ile ve nasıl uygulanması gerektiği konularında da eksikler olduğu tespit edilmiştir. Örneğin, düet çalan piyanistlerin çalışmaları sırasında müziksel gelişimleri ve değişimleri gözlemlenebilmiş midir? Dört el piyano edebiyatının hangi örnekleri bu değişikliğin gerçekleşmesini sağlamıştır? Düet çalan piyanistler ortak bir müzikal dili oluşturmak için nasıl bir yol izlemekte ve birlikte oluşturdukları bu müzikal dile icra ettikleri eserlerin katkıları nelerdir? Piyanoda dört el edebiyatının birlikte çalma becerilerine katkıları nasıl olmaktadır? Düet çalan piyanistlerin dört el piyano edebiyatını çalışma süreçleri, teknik ve

müziksel gelişimlerini nasıl etkilemiştir ve bu gelişime katkı sağlamış mıdır? Düet çalmanın tempo tutma ve sayma becerilerine olan katkısı nasıl olmaktadır? Düet çalan öğrencilerin motivasyonları nasıldır? Piyanoda dört el edebiyatı çalışmayla ilgili olarak öğretim elemanlarının görüşleri nasıldır? Öğretim elemanları çalıştırdıkları öğrencilerde ritim ve sayma ile ilgili gelişmeler gözlemişler midir? Öğretim elemanları çalıştırdıkları öğrencilerde birliktelik davranışlarına dair ne gibi değişiklikler fark etmişlerdir? Öğretim elemanlarının dört el çalışmaları ile ilgili olarak ne gibi gözlemlere sahiptirler? Öğretim elemanlarına göre bu türde çalışmalar normal çalışmalara göre daha kolay mı? Yoksa daha zor bir çalışma mı olmaktadır?

Yukarıda bilgisi verilen araştırmalarda, dört el piyano pedagojisi ve repertuvar çalışmalarının bir "ensemble" veya oda müziği bağlamında derinlemesine çalışılmadığı ve mevcut araştırmalarda da öğrencinin müzikal gelişimine hangi boyutlarda katkı sağladığı konusunda uygulama yapılarak cevaplar aranmadığı görülmüştür. Bu araştırmayı diğer çalışmalardan ayıran ve özgün kılan da, çalışmaya katılan öğrencilerin başlangıç düzeyinin üzerinde bir piyano çalma düzeyinde olmaları ve uygulanan dört el piyano çalışmalarının da eşlik düzeyinden öte, ensemble düzeyini içerecek yapıda olmasının tasarlanmasıdır. Yine yaş ve piyano çalma düzeyinin başlangıç olmaması, soruların açık uçlu olması, öğrencilerin kendilerine sorulan sorulara daha eleştirel bakış açısıyla cevap vermelerine imkan vermiş ve bu sayede daha zengin veri elde edilebilmiştir. Yaşça küçük öğrencilerde ve başlangıç düzeyinde yapılan çalışmalarda öğrencinin öğretmenini rol modeli olarak aldığı görülmektedir A. Aslan (kişisel iletişim, 15 Kasım 2023). Diğer yandan, öğrencinin yaş olarak daha büyük olması, öğretmenini rol modeli almasının yanı sıra eleştirel düşünebilmesini, kendi öğrenmesine dair problemlerini tespit edip bunları yorumlayabilmesini ve uygulayabilmesini sağlayacaktır A. Nuriyeva (kişisel iletişim, 15 Kasım 2023).

Öğrencinin piyano eğitiminde benzer gelişmişlik ve hazır bulunuşluk düzeyine sahip olduğu akranı ile çalışabilmesi de dört el piyano çalışmalarının eşlik düzeyinde kalmaması ve bu çalışmaların ensemble düzeyine geçişe katkı sağlaması açısından oldukça önemlidir. A. Nuriyeva (kişisel iletişim 15 Kasım 2022). Benzer düzey ve yaşta olup, yine benzer müzikal ve teknik beceriye sahip öğrenciler partneriyle müzikal ve teknik zorlukların üstesinden gelmeyi beraber keşfedecektir. Örneğin, esere giriş-çıkışların belirlenmesi, müzikal ifadelerin karşılıklı keşfedilmesi ya da pedal kullanırken paylaşılacak müzikal ve teknik görev ve rollerin belirlenmesi ancak birlikte çalışarak ve ortak bir iletişim kurarak geliştirilebilir M. Jincharadze (kişisel iletişim 15 Kasım 2022). Arkadaş ile yapılan

çalışmada becerilerin ve teknik donanımın birbirine yakın olması öğrencinin kendini rahat ifade edebilmesini sağlayacaktır M. Jincharadze (kişisel iletişim 15 Kasım 2022). Ayrıca yaş olarak da çok küçük olmayan öğrencilerle yapılan dört el piyano çalışmalarında liderlik becerisi ve eleştirel düşünme gücünün de bu sürece dahil edilmesini sağlayarak iletişimde ne kadar farklılık yarattığı bu çalışmada ortaya konacaktır. Bu süreçte öğrenciler, yaşanabilecek zorluklar sırasında birbirleri ile empati kurmayı, eserlerin müzikal ve teknik çözümlemelerini beraberce yapmayı, eser üzerinde tartışmayı ve birlikte çalmayı deneyimlemişlerdir.

Gerçekleştirilen bu çalışma, literatürde belirtilen düet çalışmalarının müziksel zamanlamayı doğru kullanma, iletişim becerisinin artmasını sağlama, empatik beceriye olan katkılar, teknik anlamda bir katkının olup olmadığı, çalgıya olan ilgi ve motivasyonu ne derecede etkilediği gibi bakımlardan katkılarını incelemiş ve bu katkıların neler olduğunu somut hale getirmiştir.

1.2 Amaç ve Önem

Bu çalışmanın amacı, dört el piyano edebiyatı uygulamalarının; öğrencilerin müziksel anlatımlarına, teknik becerilerine, sayma ve tempo tutma ile ilgili farkındalıklarına katkısının neler olduğunu, piyano çalışmada motivasyon açısından ne gibi farklılıklar oluşturduğunu ve birlikte çalma becerilerine olan katkılarını ortaya çıkarmaktır.

Uygulama içeren bu çalışma üniversite düzeyinde ve en az iki yıl piyano eğitimi almış öğrencilerle yapılmıştır. Bu açıdan katılımcılar birinci sınıfta olup iyi piyano çalanlardan başlayarak yükek lisans sınıfına kadar geniş bir yelpazeyi içermektedir.

Öğrencilerin en az iki yıllık piyano deneyimine sahip olmaları şartı ile başlangıç düzey bir çalışma olmaması için çaba gösterilmiştir. Öğrencilerin yaş düzeyinin yüksek olmasının da eleştirel düşünebilmelerine sağladığı katkılarla verilerin daha anlamlı ve güvenilir olması amaçlanmıştır. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerine uygun olarak seçilmiş dört el piyano edebiyatı üzerinde çalışılmış ve bu sürecin sonunda da bu çalışmaların müziksel, teknik, motivasyon, birliktelik, sayma gibi açılardan katkılarının neler olduğu analiz edilmiştir.

Derinlemesine veri elde etme amacı ile nitel yöntemin uygulandığı bu araştırmada uygulama ve öğrenme sürecine dair çıktılar raporlanmış ve sonrasında farklı kurumlarda bu literatürü uygulayan uzman eğitimcilerden görüşler alınmış ve elde edilen veriler bu görüşler çerçevesinde incelenmiştir.Çalışmada sadece öğrenci ve öğretim elemanlarının değil konuya hakim olan uzman eğitimcilerin de görüşlerine başvurulması çalışmayı özgün kılan bir özelliktir. Elde edilen veriler çapraz bir değerlendirme ile incelenmiştir. Verilerin

değerlendirme sürecinde de tek bir analiz metodundan faydalanılmamış, hem nitel analiz hem de betimsel analiz ile verilerin daha iyi işlenmesi gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışma, uygulama içermesi, piyanoda dört el çalışmalarının piyano eğitimine sağladığı katkıların neler olduğunu somutlaştırması; pedagojik yaklaşımda izlenecek yolları tartışması; bu ayrıca bu konuda daha önce çalışılmamış eleştirel beceriye sahip bir yaş ve eğitim bir yaş grubu ile yapılması açısından piyano eğitimi ve öğretimi alanına yeni veriler ve çözümlemeler ile katkı sağlayacaktır.

1.3 Problem Cümlesi ve Alt Problemleri

Araştırmanın problem cümlesi: Piyanoda dört el edebiyatı uygulamalarının piyano eğitimine müziksel ve teknik açılardan katkıları nelerdir? Şeklindedir. Çalışmanın alt problemleri ise aşağıda yer almaktadır.

1.3.1.Piyanoda dört el edebiyatı uygulamalarının piyano eğitimine müziksel ve teknik açılardan katkıları ile ilgili öğrenci görüşleri nelerdir?

1.3.1.1. Piyanoda dört el edebiyatı uygulamalarının piyano eğitiminde teknik gelişime katkıları ile ilgili öğrenci görüşleri nelerdir?

1.3.1.2. Piyanoda dört el edebiyatı uygulamalarının tempo tutma ve sayma becerilerine olan katkılarıyla ilgili öğrenci görüşleri nasıldır?

1.3.1.3. Piyanoda dört el edebiyatı uygulamalarının birlikte çalma becerilerine katkılarıyla ilgili öğrenci görüşleri nasıldır?

1.3.1.4. Piyanoda dört el edebiyatı uygulamalarının müziksel gelişim (eser yorumlama) katkılarıyla ilgili öğrenci görüşleri nasıldır?

1.3.1.5. Piyanoda dört el edebiyatı uygulamalarının öğrenme motivasyonuna katkısına dair öğrenci görüşleri nasıldır?

1.3.1.6. Piyanoda dört el edebiyatı uygulamaları ile ilgili öğrencilerin diğer görüşleri nasıldır?

1.3.2. Piyanoda dört el uygulamalarının piyano eğitimine müziksel ve teknik açılardan katkıları ile ilgili öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?

1.3.2.1. Piyanoda dört el edebiyatı uygulamalarının teknik gelişime olan katkıları ile ilgili öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?

1.3.2.2.Piyanoda dört el edebiyatı uygulamalarının tempo tutma ve sayma becerilerine olan katkılarıyla ilgili öğretim elemanlarının görüşleri nasıldır?

1.3.2.3. Piyanoda dört el edebiyatı uygulamalarının birlikte çalma becerilerine katkılarıyla ilgili öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?

1.3.2.4. Piyanoda dört el edebiyatı uygulamalarının öğrencilerin müziksel gelişime (eser yorumlama) katkılarıyla ilgili öğretim elemanlarının görüşleri nasıldır?

1.3.2.5. Piyanoda dört el edebiyatı uygulamalarının öğrencinin öğrenme motivasyonuna katkısına dair öğretim elemanlarının görüşleri nasıldır?

1.3.2.6. Piyanoda dört el edebiyatı uygulamaları ilgili olarak öğretim elemanlarının diğer görüşleri nasıldır?

1.3.3 Piyanoda dört el edebiyatı uygulamaları ile ilgili olarak uzman eğitimci görüşleri nelerdir?

1.3.3.1. Piyanoda dört el edebiyatı uygulamalarının teknik gelişime olan katkıları ile ilgili uzman eğitimci görüşleri nelerdir?

1.3.3.2. Piyanoda dört el edebiyatı uygulamalarının tempo tutma ve sayma becerilerine olan katkılarıyla ilgili olarak uzman eğitimci görüşleri nelerdir?

1.3.3.3. Piyanoda dört el edebiyatı uygulamalarının birlikte çalma becerilerine katkılarıyla ilgili uzman eğitimci görüşleri nelerdir?

1.3.3.4. Piyanoda dört el edebiyatı uygulamalarının öğrencinin öğrenme motivasyonuna etkisine dair uzman eğitimcilerin görüşleri nasıldır?

1.3.3.5. Piyanoda dört el edebiyatı uygulamalarının müziksel gelişim (müzikalite - eser yorumlama) katkılarıyla ilgili uzman eğitimcilerin görüşleri nasıldır?

1.3.3.6. Piyanoda dört el edebiyatı uygulamalarına dair uzman eğitimcilerin diğer görüşleri nasıldır?

1.4. Sınırlılıklar

Bu çalışmanın verileri 2019-2020 öğretim yılında Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümünde okumakta olan ve en az iki yıl piyano eğitimi almış öğrenciler ve bu öğrencilerin eğitimi ile görevli olan öğretim elemanları ile; ayrıca görüşlerine başvurulan Mersin Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Piyano Ana Sanat Dalı öğretim üyeleriyle ve ulaşılabilen ulusal ve uluslararası literatür ile sınırlıdır.

Çalışmanın 3 üniversitede uygulanabilmesindeki neden öğrencilerin yaş, eğitim düzeyi ve çalma becerilerinin yakın oluşu ve bu zor ve zahmetli uygulamayı yapabilecek öğretim elemanlarıyla sağlanan uyum sebebiyledir.

1.5. Tanımlar

Düet: İki enstürman veya müzisyenin birlikteliğini ifade etmektedir. Piyano için kullanıldığında bir piyanoda iki piyanist tarafından seslendirilen eserlerin birlikteliği olarak

değerlendirilmektedir. Bu çalma biçimi iki piyanist tarafından seslendirilmesi nedeniyle "dört el" olarak da adlandırılmaktadır. Tarihte "düet" kelimesi 1780 ve 1830 yılları arasında hem bir piyano, hem de iki piyano için bestelenmiş ve iki piyanist tarafından çalınabilen oda müziği eserleri için kullanılmıştır. Günümüzde ise bu kelime genel anlamda bir piyano için bestelenmiş dört el eserler için kullanılmaktadır. İki piyano için bestelenmiş eserler için daha çok "düo" kelimesi kullanılmaktadır (Kasap, 2006, s.3).

Düo: Aslında düet ve dört el kelimelerinin karşılığı olmakla birlikte günümüzde anlam farklılığına uğramıştır ve iki piyano için bestelenmiş eserleri ve iki piyanoda iki piyanistin oluşturduğu grubu ifade etmektedir (Kasap, 2006, s.3).

Ensemble: Fransızca kökenli bir kelimedir okunuşu "ansambl" şeklinde ve anlam karşılığı "topluluk" tur. Daha çok oda müziği grupları gibi birkaç icracının birlikteliğini ifade etmek için kullanılmaktadır ("tureng", t.y. ; "Cambridge Dictionary", t.y.).

EEG: (Elektroensefalografi) Beyindeki bir nöron grubunun spontan elektriksel aktivisindeki dalgalanmaları kafatasının yüzeyinden kaydedebilen, beynin yapısal özelliklerinden çok fonksiyonsal özelliklerini takip edebilen epilepsi hastalarında ve epilepsi tanısında kullanılan çok önemli bir inceleme yöntemidir ("nedir" t.y.).

MMN: (Mismatch Negativity) Uyumsuzluk negatifliği olarak da tanımlanan, beynimizin sunulan işitsel uyaranda beli bir sınırı aşan ve fark edilebilir davranışsal ayırt etme eşiğine karşılık gelen rastgele bir değişikliğe cevap geliştirmesidir. En yaygın kullanımı psikolojide şizofreni tanısındadır (Ay ve Karaytuğ, 2021, s.69).

ERF (Event Releated Field) Beynin manyetik alanında oluşan herhangi bir değişikliği manyeto ensefalogram adı verilen bir teknikle tespit etme durumudur ("psychology dictionary" t.y.).

BÖLÜM II

KURAMSAL/KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Dört el piyano edebiyatı uygulamaları alanında ülkemizde ve yurt dışında yapılan araştırmalar yöntem ve yaklaşımları, bulguları, merkez aldıkları temel noktalar ve amaçları gibi özellikleri açısından çeşitlilik göstermektedir. Bu nedenle, bu çalışmaların bu araştırma ile olan bağlarını daha derinlemesine kurmak açısından çalışmalar belli başlıklar altında sınıflandırılmıştır. Araştırmaların sınıflandırılmasında "Piyanoda dört el edebiyatının piyano tekniği ve müziksel açılardan piyano eğitimine katkıları nelerdir?" sorusu ve bu soruya aranan cevaplar, araştırmaların yöntemleri, nasıl veri elde ettikleri, elde edilen bulguların neler olduğu ve alana nasıl katkı sağladıkları kuramsal ve kavramsal çerçevenin oluşturulmasında temel alınmıştır.

2.1. Piyanoda Dört El Edebiyatı Uygulamalarının Tempo Tutma Ve Sayma Becerisine Olan Katkılarına İlişkin Çalışmalar

Birlikte çalma ve doğru tempo tutma becerisi dört el icrasında en temel durum olarak karşımıza çıkmaktadır. O nedenle bu konuda yapılan literatürdeki incelenebilen çalışmalarda büyük oranda sayma becerisine olan katkılara değinildiği göze çarpmaktadır.

Atalay (2019) çalışmasında dört el piyano eğitiminin çocukların ritmik gelişimine olan etkisi üzerine öğretmen dağılımları incelendiğinde piyano öğretmenlerinin %57,41 inin dört el piyano eğitiminin çocukların ritmik gelişimine katkı sağladığına dair görüş bildirdikleri görülmektedir (Atalay 2019, s.31).

Bunun dışındaki çalışmalar daha çok kişisel görüş ve tecrübelerden ibaret olmaktadır. Örneğin Kasap (2006) ise "Düet çalmak, özellikle başlangıç düzeydeki öğrenciye ritim ve tempo gibi temel öğeleri öğrenirken çok şey kazandırır; öğretmeni ile beraber düet eserler çalmak öğrencinin aynı tempoda kalarak yani tempoyu değiştirmeden çalmasını sağlar. Öğrencinin ölçü içerisindeki vuruşları sayması düet ile daha kolay gelişir" şeklinde görüş bildirmiştir (Kasap, 2006, s. 18).

2.2. Piyanoda Dört El Edebiyatı Uygulamalarının Birlikte Çalma Becerilerine Olan Katkılarına İlişkin Çalışmalar

İncelenen çalışmalarda doğrudan birlikte çalma becerilerini amaçlayan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak dört el ve ensemble çalışmaları ile ilgili olarak en fazla vurgulan noktalardan birisi de birliktelik ve birlikte çalma ile ilgili olanlardır.

Örneğin Kasap (2006) “Piyano öğretmenlerinin öğrencilere düetler ile birlikte çalma becerisi kazandırdıkları, piyano eğitiminde düetlerin faydaları ile ilgili olan kısımda ise beraber çalma sanatını ve birbirlerini dinlemeyi düetlerin sayesinde öğrendiklerini, ekip çalışmasını öğrendiklerini” belirtmiştir (Kasap 2006, s.18-19). Kalkanoğlu ve Özparlak (2018) ise “öğrencilerin birlikte çalarak ortak bir icra geliştirdiklerini, bu durumun sorumluluk bilincini de geliştirdiğini” (Kalkanoğlu ve Özparlak 2018 s.615), Karakuş ve Tufan (2018) “dört el çalmanın ritmik beraberliği sağladığını, eserin belirli bir tempoda kalınarak çalınabilmesi gibi konularda katkı sağladığını” ifade etmektedir (Karakuş ve Tufan, 2018 s. 125.). Ağayeva (2017) ise birliktelik konusunda icracıların teknik, müzikal anlayış, icra gibi her noktada birbirlerine benzemeleri ve yakın olmaları gerektiğini vurgulayarak, “ensemble icralarında icracıların tek bir vücutla sahneye çıkmaları, kısacası dört kollu tek bir piyanist olarak icrayı gerçekleştirmeleri gerektiğini” belirtmektedir (Ağayeva, 2017, s.413). Araştırmacının bu ifadesi düetlerin birlikteliğe olan katkısını gösterir niteliktedir.

Bu çalışmalardan başka, düetlerin birlikteliğe olan olumlu katkılarının vurgulandığı çeşitli çalışmalara örnek verilmek istenirse; Weekley & Arganbright (2007), Sasanfar (2013), Scriba (2010), Tan (2007), Waltz (1954), Kester (2019) sayılabilir. Birliktelik ile ilgili daha derin bilgiler veren ve kendisi de düetler seslendiren bir piyanist olarak yaşantısından örnekler veren Pridonoff (2007)’un çalışması, düo performansı sırasındaki piyanistlerin kurduğu iletişim ile ilgili olarak Davidson & Williamon (2002)’un çalışması da ve düet ve düo piyanistleri ile görüşerek düet ve düo birlikteliğinin detaylarını veren Nicholas (2007) da birlikteliğe dair ifadeler içeren çalşmalara örnek gösterilebilir.

Mamalıga (2019) nın çalışması da yine betimsel özellikte olmasına karşın verdiği bilgiler açısından dikkat çekicidir. Mamalıga (2019)’a göre “Düet, bir anda iki kişinin ideal birlikteliğine, aynı konuyu düşünmenin, veya aynı fikir beraberliğinin ideal özoluşa dönüşülmesidir” (Sorokina akt. Mamalıga 2019.2-3). Bu açıdan bakıldığında ensemble (topluluk)’un çalıcılardan hiç birinin ön plana çıkmadığı bir grup çalışması olduğu anlaşılmakta ancak düet ve düo ile ilgili farklı fikirlerle de karşılaşılabileceği görülmektedir. Yazar aynı zamanda 19. yüzyıl sonundaki düet besteleme anlayışının geçirdiği evrimi de açıklamakta, Liszt gibi bestecilerde büyük ve geniş orkestra tınısı elde etme çabalarının Schubert, Mendelsohn, Brahms ta sosyal birliktelik amacına, Weber de ise eğitimsel bir karşılık bulduğunu vurgulamaktadırç Düetlerin 20. yüzyılda ise uluslararası yarışmalar ve festival statüsüne çıktığı görülmektedir. Bu açıdan düet ve düoları karşılaştıran yazar düo terimi yerine iki piyano demeyi tercih etmiş ve iki piyanolu eserlerin daha çok orkestra

eserlerinin çeviriminde kullanıldıklarını, dört el eserlerin ise eğitim ve oda müziği amacıyla kullanılmış olmalarını örneklendirmiştir.

Bu çalışmalardan başka Bindman (2019)'ın Johann Sebastian Bach'ın Brandenburg konçertolarını iki piyano yerine neden bir piyanoda dört el için düzenlediği ile ilgili yaptığı açıklamalarda düo ve düetlerin farklarını hem besteciler hem de icracıların bakış açısıyla görebilmek mümkün olmaktadır. Araştırmacı çalışmasında dört el çalışmalarının öğreticiliği ve piyano eğitimindeki önemini vurgulamakta, dört el çalışmalarının öğrenciyi "ensemble müzisyeni" olarak yetiştirmedeki tartışılmaz değerini, öğrenciye parmak becerisi ve birliktelik koordinasyonu kazandırdığını ve öğrencinin dört el çaldığında bir takımın parçası olma duygusunu ve keyfini de yaşamakta olduğunu belirtmiştir.

2.3. Piyanoda Dört El Edebiyatı Uygulamalarının Eser Yorumlamaya (Müziksel Gelişim) Katkılarına İlişkin Çalışmalar

Bu konuda yapılan çalışmaların incelenmesiyle karşımıza çıkan durum öğrencilerin müzik yapma becerilerindeki ilerleme olmaktadır. Bu konuda farklı amaçla da olsa yapılan çalışmaların aslında aynı veya yakın sonucu göstermeleri düet seslendirmenin müziksel açılardan katkılarını işaret etmektedir. Ancak yapılan çalşmalardan sadece bir tanesi olan Karakuş ve Tufan (2018)'ın çalışması araştırmaya katılan öğrencilerin %91.9 unun gürlük terimlerine uyduğuna dair matematiksel frekans değeri içermektedir.

Diğer çalışmalarda da değinilen müziksel gelişim ile ilgili durumların eğitimcilerin tecrübeleri ile ilgili olduğu görülmektedir.

Eminova (2020) konuyu en genel şekliyle "ustalık becerilerinin gelişimi" olarak özetlemiş ve dört el icra etmenin öğrencilerin genel müzikal gelişimini sağlayan en kısa ve perspektif yollardan biri olduğunu ifade ederek ensemble derslerinin öğrenme sürecini entellektüelleştirdiğini belirtmiştir. Örneğin Eminova (2020)'ye göre partneriyle beraber sorunları çözmek iki piyaniste muazzam beceriler kazandırmaktadır. Örneğin düşünmede, seste, pedalda, birlik oluşturma; ayrıca saygı sevgi gibi ortak insani nitelikleri oluşturmayı da sağlar (Eminova 2020, s.184). Karakuş ve Tufan (2018)'ın araştırmasında ise dört el piyano çalma sürecinde öğrencilerin %91.9 unun gürlük terimlerini uyguladığı sonucuna varılmıştır (Karakuş ve Tufan 2018, s.132). Shockley (1982) ise düetlerin piyano eğitimine olan katkılarını sıralarken düetler sırasında öğrencilerin birbirleri için çaldıkça, dinledikçe ve birbirlerine cevap verdikçe, performans deneyimi kazandıklarını, eleştirel dinleme yeteneği geliştirdiklerini, böyle grup faaliyetlerinin dinamiği, denge ve ritmik cümle için hassasiyet ve duyarlılığı geliştirdiğini, farklı çalma stilleri bireysel farklılıklar ve etkileyici çözümler teşvik edildiğinde performansta bireysellik için zengin kaynaklar sağladığını; öğrencilerin bir

pasajı çalmanın birçok yolunu duyduklarını ve her birinin farklı estetik etkilerinin farkına vardıklarını belirtmiştir (Shockley 1982). Kalkanoğlu ve Özparlak'a göre ise düet çalmak öğrencilerin müzisyenlik yönlerini geliştirmektedir (Kalkanoğlu ve Özparlak 2018 s.615). Kasap (2006) ise müziksel açıdan katkılar konusunda: "Bir piyanistin zor olan oda müziği dağarcığını çalma yolu, düet çalmaktan geçer ve piyano öğrencileri piyano düeti çalmakla mükemmel bir piyano edebiyatı ile tanışmaktadırlar. Ayrıca piyano düetlerini çalmak deşifre çalma becerisini de geliştirecektir" şeklinde ifade etmektedir (Kasap, 2006, s. 17-18).

Düetlerin Müziksel açılardan katkılara bir örnek de Ağayeva (2017) tarafından verilmektedir: Ağayeva (2017)'ya göre:

> Piyano düetleri için yazılan eserlerin hemen hemen hepsi orijinalinde solo enstrüman, orkestral vb. olan müzik eserlerinin düzenlenmiş halleridir. Bu eserlerin farklı versiyonları düet icracıları için bestecinin yaratıcı laboratuvarına, orkestral nüanslarına yeni bir soluk getirmektedir. Dolayısıyla piyano düetlerinin eğitim sürecinde kişi kendi kendine öğrenme ve kendini terbiye etme yolculuğunda çok uzun bir mesafe kat etmektedir (s.413).

Görüldüğü üzere düetlerin faydalarından birinin bestecinin iç dünyasını ve orkestra eserlerini piyano üzerinde tanıma ve anlamak olduğu; bun ek olarak kişinin kendini eğitmesi ve kendini öğretmesi ile ilgili noktalara da katkısı olduğu ifade edilmektedir.

2.4. Piyanoda Dört El Edebiyatı Uygulamalarının Öğrencinin Motivasyonuna Olan Katkısına İlişkin Çalışmalar

Literatür incelendiğinde yapılan çalışmalardan dört el çalışmalarının öğrenci motivasyonuna doğrudan etkisini araştıran tek çalışma Atalay (2019) ın çalışması olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer çalışmalarda da dört el çalışmalarının öğrenci başarısını etkilediğine dair ifadeler bulunmasına karşın bu çalışmada araştırmanın amacının "dört el çalışmalarının motivasyona etkisi" olduğu dikkati çekmektedir. Araştırma sonuçları inclendiğinde başlangıç düzey piyano eğitiminde dört el destekli eğitimin öğrenci başarısı ve motivasyonuna olumlu etkisi olduğu sonucuna ulaşıldığı görülmektedir (Atalay, 2019, 50-54). Ancak çalışmada öğrencilerin başlangıç düzeyinde oldukları ve öğretmenleri ile dört el çaldıkları anlaşılmaktadır.

Bunun dışında kalan çalışmalar betimsel nitelikli olmaktadır ve düet çalışmalarının sosyalleşme ve öğrenci motivasyonunu arttırdığına dair görüşlere rastlamak büyük oranda mümkün olmaktadır. Örneğin Kasap (2006)'a göre solo piyano eserlerinden sıkılan öğrenci

için düetler motive edici eserler olmaktadır. Öğrencinin kendi öğretmeninin ifadeli eşliğinde çalması ve değişik ton renklerini keşfetmesi, daha güzel çalmasını sağlayacaktır. Odada tek başına piyano çalışan öğrencilerin yalnızlık çekmeleri ama düet çalarken veya çalışırken daha mutlu olmaları da beklenen bir durumdur. Düetleri solo çalışmalardan ayıran ve eğlenceli hale getiren de işte bu "birliktelik" düşüncesidir. Bu konuda Karakuş ve Tufan (2018)'in çalışmasında da başlangıç piyano eğitiminde dört el çalışmalarının öğrencileri mutlu eden bir süreç olduğu ve öğrencilerin motivasyonunu arttırdığı ve piyanoyu sevdirdiğine değinilmiştir (s.133-135).

Ayrıca dört el çalışmalarının öğrencinin motivasyonuna olumlu etkilerinin olduğuna vurgu yapan çalışmalardan Veselinska (2019) "Dört el çalma çeşitli klavye tekniklerinde yaygın olarak temsil edilen araçlardan biridir. Ayrıca müzisyenliğin iletişim gücünü arttıran bir estetiğe sahiptir" diye ifade etmektedir (s.711-712). Arganbright & Weekley (2007) "Sosyal canlılar olduğumuz için birçoğumuz düetleri eşlikli çalmayı severiz. Düetleri seslendirmek öğrencilerin liderlik, yönetkenlik ve birliktelik yeteneklerini ve kendilerine güvenlerini geliştirir" (s. 19. 20). Benzer çalışmalar olan Gallaway ve Kirchner (2012), How to play duets with piano (y.y) (2016), Joubert (2020) ve Kester (2019) gibi çalışmalar da dört el piyano çalışmalarının çalıcının ve öğrencinin motivasyonuna olumlu katkılar sağladığını vurgulamaktadır, ancak bu çalışmalardaki görüşler tecrübeye dayanan kişisel görüşlerdir.

2.5. Piyanoda düet, dört el ve ensemble' a dair yurt dışında yapılan diğer çalışmalar

Bu konuda yapılan araştırmalar ve uluslararası yayınlar incelendiğinde terimsel karşılıkta ve tanımlamalar ile ilgili bazı farklılıklar dikkati çekmektedir.

Ülkemizde ve batı kaynaklı araştırmalarda çoğunlukla dört el yerine düet kelimesinin tercih edildiği görülmektedir hatta ensemble tanımına çok nadiren rastlanmaktadır. Ensemble ve diğer kullanımların daha çok Rus, Bulgar veya Azeri kaynaklarında bulunduğu görülmektedir.

Örneğin Mamalıga (2019) da çalışmasında piyano düeti yerine piyano ensamble adını tercih etmiş ve terimsel karşılıkları, tarihsel yeri, kullanımı, bestecilerin düetlere bakış açısı, eğitimsel önemi, dikkat edilmesi gereken noktalara değinmiş ve "düo" kelimesi yerine ise de "iki piyanonun ensemble"'ı veya "iki piyano düeti" kelimesi yerine "iki piyanistin ensemble"ı şeklinde bir kullanımı önermiştir.

Bu şekilde ensenble kullanımı Eminova (2020) ve Veselinska (2019)'da da görülmektedir. Kaynakçaları incelendiğinde hepsinin Sorokina, Polsyaka ve Katonova gibi

Rus literatürüne ait kaynakları referans gösterdikleri ve bu yazarların piyanolu gruplar ve düetler konusunda çalışmalar yaptıkları bilgisine ulaşılmaktadır.

İçerik olarak incelendiğinde Eminova (2020) uygulama içermeyen betimsel çalışmalardan olup, düetlerin tarihçesine kısaca değinmiş terimsel karşılıkları kısaca tartışmış, dünyada dört el ve ensemble çalışmalarının genişlemesi ve yaygınlaşmasının ekonomik şartlar ve eğitimsel sebeplerin de etkili olduğu düşüncesini belirtmiş, farklı ve çok nadir ensemble türlerine besteci çeşitli örnekler vermiştir. Örneğin Rachmaninov'un Romance adlı eserinin 6 el için düzenlemesi, veya Rossini'nin 4 piyanoda 16 el için William Tell uvertürü gibi eserlerden bahsedilebilir.

İncelenen çalışmalarda genel bakış olarak dört el ve ensemble çalışmalarından aralıklı olarak başvurulan bir kaynak gibi bahsedildiği dikkat çekmektedir. Dört el seslendirmeyi bir yöntem olarak ele alan ve yorumlayan sadece iki çalışma dikkati çekmektedir. Bu çalışmalar Veselinska (2019) ve Christiensen (1999) olmaktadır. Her iki kaynak da ensemble ve düet çalışmalarını bir metod olarak görmesi ile diğerlerinden ayrılmaktadır. Araştırmacılara göre piyanistlere düzenli olarak düet ve ensemble çalışmaları yapılmalı ve bu durum süreklilik arz etmelidir. Veselinska (2019)'da dikkat çeken bir nokta da zeka geriliği olan ve kulağı zayıf ya da algılama güçlüğü olan öğrenciler için de düetlerin kullanılmasını önermesidir. Ancak her iki çalışma da uygulama ve deneysel bir süreç içermemektedir ve betimsel özellikte kalmaktadırlar.

Bestecilerin düet yazma stilleri üzerine araştırmalar olduğu da görülebilir örneğin, Lubin (1969) araştırmasında genel anlamda ülke ve stil göz etmeden tüm düet bestecilerini konu edinmiş; Landre (1983) tarihli çalışmasında Fransız bestecilerini, Landre (1982) tarihli çalışmasında ise Amerikan düet bestecilerini incelemiştir. Bu çalışmaların içerisinde ise Arango (2013)'nun çalışması 14 ayrı Kolombiyalı bestecinin düet ve düo eserlerini karşılaştırması ve zorluklarına göre katalog halinde sunması açısından farklılık içermektedir.

Bu tipte çalışmalardan birisi de Ligeti'nin ensemble eserlerinin incelemesini gerçekleştirmiş olan Fayziyeva Gumarov ve Ovchinnikov (2020)'un çalışmasıdır. Araştırmacılar bu çalışmalarında besteci Ligeti'nin modern yaklaşımlarını, poliritmik-polimetrik ve polimelodik ve polidinamik ifadelerinin çoğunun ensemble müziğinde de bulunduğunu ifade etmişler ve besteciyi iyi tanıyıp doğru seslendirebilmek için: konser programlarına alınması, ensemble çalışmaları ile tonal duygunun zenginleştirilmesi, ensemble çalışmalarında gelişmek için yeni çalışma metodları bulunması gibi uygulama tavsiyelerinde bulunmuşlardır.

Tek bir besteci üzerine yapılan çeşitli çalışmalar da literatüre katkı sağlamaktadır mesela Kim (2016) Liszt'in senfonik poemlerini düetlere çevirirken izlediği yol üzerine bir inceleme gerçekleştirmiştir, veya McKay (1999) in çalışmasında Schubert ve kompozitör arkadaşı Hummel'in iki düetindeki armonik ve ritmik ortaklıklara dikkat çekilmiştir. Sadece tek besteci değil bir bestecinin sadece tek eseri üzerine yapılan bir çalışma da Chau On Ki (2018)'e aittir. Araştırmacı Haydn'ın bir düet eserini eğitimsel materyal içerikleri ritim, cümleleme, artikülasyon, denge (balans) süslemeler ve koordinasyon başlıkları altında piyano eğitimine sağladığı katkılar açısından incelemesini yapmış ve de düet çalmanın faydalarını sıralamıştır. Duarte (2002) ise tek bir besteci üzerine yapılmış bir çalışma olması dışında bestecinin eserlerinde ekletisizm öğelerini inceleyen yönüyle bu çalışmalardan farklılık göstermektedir.

Düetler besteleyen besteciler ile ilgili pek çok makale ve çalışmaya rastlansa da McGraw (2016) bu konuda düet ve bestecilerin çok detaylı bir kataloğunu meydana getiren bir isim olarak karşımıza çıkmaktadır.

Fairleigh (1980) düetlerin tarihsel bilgisi ve değerine değinen bir isim olmasının yanı sıra Mozart'ın bu konudaki çalışmalarını ve bu edebiyata olan katkıları olan harpsikord için yazılmış olan K19d, K123a Dmaj., K.186 Bb maj., K 401 Fugue düet eserlerini tarihsel olaylarla anlatarak bilgilendiren bir çalışma gerçekleştirmiştir. K19d eserinin dokuz yaşında bir insanın gerçekleştirebilmesine göre çok olgun özellikte bir eser olduğunu ifade eden Fairleigh (1980) bazı kaynaklarda yanlışlıkla bu eserin ilk düet eseri olarak yazıldığı bilgisini vermektedir (Fairleigh, 1980, s.7).

Son yıllarda piyano düet ve ensemle eğitimi ile ilgili çalışmaların daha çok Uzak Doğu asıllı araştırmacılardan veya Çin'den olduğu görülmektedir. Bu araştırmalardan Lee (2021), Tan (2007), Nan (2015), Yan (2016), Qian (2015) gibi araştırmalar da piyanoda düet çalmanın faydaları üzerinde duran, ensemble eğitiminin önemine dair katkıda bulunma amaçlı yapılmış ancak uygulama içermeyen doküman incelemesi şeklinde gerçekleştirilmiş çalışmalardandır. Bu araştırmalar içerisinde Qian (2015) piyano düet ve ensemble tarihini anlatmakta, çeşitli ensemble ve düet yarışmaları ile ilgili bilgi vermekte ve eğitimde dört el çalışmaların faydalarını sıralamaktadır.

Bu çalışmalar içerik olarak incelendiğinde belirli bir düet repertuvarı üzerinde çalışmanın piyanistlere çeşitli olanaklar sağladığına dikkat çeken ve bir repertuvar oluşturularak içerikteki eserlerin piyanistlerin uyum, birliktelik gibi çeşitli sorunlarını aşmasına katkıda bulunacağına dair tavsiye niteliğinde çalışmaların da bulunduğu dikkati çekmektedir. Bu şekilde çalışmalara Tan (2007) ve Hoo (2004) örnek gösterilebilir. Bu

çalışmalarda, gözlenilen veya belirlenen teknik problemlerin çözümü amacıyla ve piyanistlerin çalması için adeta reçete niteliğinde bir eser listesi hazırlamıştır. Örneğin Hoo (2004) çalışmasında orta ve üst teknik düzeye sahip piyanist öğrencilerin düet çalışmaları sürecindeki piyanistlerde teknik olarak karşılaşılacak sorunları şöyle belirlemiştir: ritim, birliktelik, yorumlama (artikülasyon, dinamikler, stil) balans, pedallar, işaretler, baş ve vücut pozisyonları ve deşifre. Araştırmacının bu sorunları çözeceğini iddia ettiği yaklaşımı ise şöyle olmaktadır: Ritim başlığı altında gözlemlediği bir aksak ritim sorunun çözümü için Çaykovky'nin 50 Rus danslarından sekiz numaranın dikkatlice çalışılmasını önermektedir. Araştırmasında bunun gibi çeşitli eser çalışma önerileri bulunmaktadır. Çalışmanın sonunda bu amaçla fayda sağlayacağı düşünülen bir eser çalışma listesi ve repertuvar önerisi de sunulmaktadır. Tan (2007) da benzer şekilde bir çalışma yapmıştır ancak onun çalışmasında seçilen eserler daha çok düo ağırlıklıdır. Düet veya düo ile ilgili her iki türde de gözlem ve öneriler sunulmaktadır.

Ayrıca kendileri de bir düet piyanisti ve sıkça düetler ve düolar seslendiren piyanistler olduklarından dolayı farklı bir bakış açısıyla bilgilerini aktaran Pridonoff (2007), Sasanfar (2013) ın çalışmaları da uygulamada yaşanan aksaklıklar, yaşanabilecek sorunlara dair çözüm önerileri ve üst düzey düet birlikteliği ve sahne piyanistliği bakış açısıyla verdikleri tavsiyeler açısından önem taşımaktadır. Mesela Pridonoff (2007) üst düzey düet çalışmalarında derinlikli ve araştırmacı şekilde çalışmanın zor ve keyifsiz bir çalışma olduğunu, bunun ancak sürekli birliktelik yaşayabilen evli, ikiz veya beraber olan müzisyenler için nispeten daha kolay olabildiğini, dört el çalmanın piyano çalgısının doğasından ötürü bir piyanistin diğerini örtmesine-engellemesine neden olabildiği, bu durumun ancak beraber çalışmalarla giderilebildiğini, pedal ile ilgili olarak armonik fikirlerin duyulmasında pedalın devasa derecede önemli olduğunu ve tek bir kişi gibi çalabilmenin solo partideki melodik çizgi takibi ile bas partisindeki armonik etkinin dengesini sağlamanın ciddi derecede özen ve dikkat istediğine değinmektedir. Aynı konuya değinen kendisi de performans sanatçısı ve düet piyanisti olan Sasanfar (2013) ise düetler sayesinde birlikte müzik yapma imkanlarının piyanisti sınırsız öğrenme seçeneklerine götürdüğünü, şan olsun, başka bir enstrüman ile yapılan düet çalışmaları olsun, isterse iki piyanolu ya da aynı piyanoda dört el çalışması olsun birlikte yapılan her çalışmanın müzisyene farklı faydalar sağladığı bilgisi verilmiştir. Araştırmacı, piyano öğreniminin ilk yıllarında yapılan düet çalışmalarının öğrencileri çok sosyalleştirdiği, birlikte müzik yapma keyfini arkadaşıyla paylaşma olanağı sağladığı, birlikte iş yapma yeteneğini geliştirerek ileride öğrencilerin kariyer olanaklarında önemli faydaları bulunduğuna değinmiştir.

Benzer bir şekilde sahnedeki tecrübelerinden yola çıkan Arganbright & Weekley (2007) kendisinin ve eşinin 40 yıl kadar süren sahne birlikteliği ve bu konudaki repertuvar çalışmalarını da göz önüne alarak piyanoda dört el ve iki piyanolu çalışmaların tarihi, bestecilerin bu tür ile ilgili olarak stil farklılıkları, piyano yapımındaki gelişme ve değişikliklerin birlikte çalma olgusunu ve bu türe olan ilgiyi arttırdığını ifade etmiştir. Napolyon savaşlarının Avrupa'ya olan etkisi ve yüksek enflasyon nedeniyle artan hayat pahalılığının ve bu durumun evde müzik yapma düşüncesini olumlu etkilediğinden söz etmiş ve piyanoda dört el ve ensemble seslendirme modasının popüler olmasının asıl sebeplerinden biri olarak bu durumu işaret etmiştir (s.16-17).

Veya eğitimci olarak deneyimlerinden yola çıkan Foster (2006) gibi yayınlar da da bu gibi yaşanmışlığa dayanan ifadeler ile karşılaşılmaktadır. Örneğin araştırmacı piyanoda düetler seslendirmenin faydalarını on ayrı basamak ile anlatmış ve deşifre çalışmalarından ritmik kontrole, pedal farkındalığından liderlik rolüne kadar çeşitli adımlarla dört el ve düet çalışmalarının öğretici katkıları üzerinde durmuştur. Yazar makalesinde her ders sonunda mutlaka öğrenciler ile düet deşifreleri yaptığını ve bu çalışmaların faydalarını öğrencilerinin üzerinde gördüğünü belirtmiştir. Yazarın makalesinde bu basamaklar şöyle sıralanabilir: düetler öğrencilere düşünmeyi ve dinlemeyi farklı bir yolla öğretir, mükemmel bir deşifre aracıdır, öğrenciye partneriyle beraber nasıl çalışacağını öğretir, öğrencilere nasıl liderlik yapılacağını öğretir, öğrencilere ritmik kontrolü öğretir, pedal farkındalığını arttırır, düetler sayesinde öğrenciler daha geniş bir repertuvarla karşılaşırlar, öğrencilere müzikle birlikte performans yapmalarına imkan verir, öğrencilerin daha fazla odaklanmalarına olanak sağlar, düetler eğlencelidir (s. 86).

Bu türde betimsel çalışmalara Gallaway ve Kirchner (2012) ve Scriba (2010)'nın çalışmaları da örnek olarak gösterilebilir. Bu araştırmacılar, kendi öğretmenlik deneyimlerinden faydalanarak piyanoda düetler çalmanın çeşitli faydalarını sıralamışlardır. Sonuç olarak bu çalışmalarda bahsedilen ve üzerinde durulan öneriler araştırmacı ve yazarların tamamen kendi kişisel deneyimlerine dayanan, bir uygulama içermeyen ve bilgi verme amacı taşıyan betimleyici çalışmalar olduğu görülmektedir. *How to Play Duets with Piano* (y.y) (2016), *Advantages Of Playing Duets* (2019), Kandell (1982), Waltz (1954), Petran (1942)'ın çalışmaları da düetlerin değerini vurgulama amacı taşıyan uygulama içermeyen ve betimsel özellikte çalışmalar olarak literatüre katkı sağlamaktadır.

Ayrıca, piyanoda dört el veya iki piyanolu ensemble seslendiren piyanistlerin aralarındaki iletişimi konu eden çalışmalar da bulunmaktadır. Bu çalışmalarda piyanistlerin

kurdukları iletişim ile ilgili olarak çeşitli deneysel uygulamaların yapıldığı araştırmalar olarak görülmektedir.

Empati ve iletişimi konu alan ve piyanistlerin birbirleriyle olan iletişiminin detaylarını ortaya çıkarmayı amaçlayan Davidson & Williamon (2002), Haddon ve Hutchkinson (2015)'ın çalışmaları öne çıkan çalışmalardandır. Davidson & Williamon (2002) prova ve konser esnasında düet ve düo çalan müzisyenlerin, sözlü olmayan işaretler, beden dili ve davranışları sayesinde birbirleriyle iletişim kurmakta nasıl bir yol izlediklerini ortaya çıkarmaya çalışmışlardır. Bu çalışmada, küçük yaşlarından itibaren piyano çalmakta olan, eşlik ve sahne deneyimi açısından haftada en az iki konser veya sahne çalışması yapan 23 yaşında ve birbirini tanımayan iki piyanistin davranışlarını değerlendirmişlerdir. Piyanistler hiç bir araya gelmemiş ve çalışacakları eserleri daha önce seslendirmemişlerdir. Piyanistlerin prova ve sonrasında sözlü ve yazılı iletişim kurmaları engellenmiştir. Her provadan önce görüşmeler yapılmış, ayrı ayrı piyanistlerin düşünce ve davranışlarının ses ve görüntü kaydı alınmıştır. Ayrıca piyanistler kendi düşünce ve deneyimlerini notlar halinde sunmuşlardır. 10 hafta sürecek olan bu çalışma bittiğinde piyanistlerin 30 dakikalık bir resitalde düo ve düet eserleri icra etmeleri de planlanmıştır. Uygulama sürecinde piyanistlerin konuşmaları engellenmiş ve provanın neredeyse tamamı pratik ve icra ile geçmiştir. Piyanistlerin birbirlerini konuşmadan uyarmaya çalıştıkları ve çabanın günler içinde arttığı rapor edilmiştir. Videolar sistematik olarak gözlemlenmiş ve piyanistlerin, mimik ve göz iletişimini gittikçe arttırdıkları ve provalar boyunca daha da fazla senkronize olabildikleri, üst bedenlerini daha çok kullanma eğiliminde oldukları fark edilmiştir. Bu çalışma üst düzeyde piyano çalabilen kişilerin dilsel iletişim kurmadan da semkronize olabilmek için bir yol bulabildiklerini göstermektedir.

Uygulama içeren ve daha fazla sayıda bireyle yapılan bir çalışmada ise Hagita, Nishimoto & Oshima (2007) piyanoya yeni başlayan çocukların aileleriyle beraber düet çalabilmelerini sağlayabilmek amaçlanmıştır. Çalışma bir eşlik programı, yazılım, bilgisayar ve digital piyano desteğini içeren ve piyanoya yeni başlayan küçük yaştaki öğrenciler için yazılım ve bilgisayarlı uygulama desteğinin ve bu uygulamanın etkililiğinin incelendiği bir araştırmadır. Ancak bu çalışmada eserlerin başlangıç düzeyinde olması ve katılımcıların çok küçük yaşta olması nedeniyle gerçek anlamda bir düet çalışması olarak değerlendirilmemelidir.

2.6. Piyano eğitimi, eşlik, birlikte çalma ve grup piyano eğitimi ile ilgili ülkemizde yapılan çalışmalar

Ülkemizdeki literatürde doğrudan düetler ve dört el piyano uygulamalarını içeren çalışmaların dışında da çalışmaların olduğu görülmektedir. Bu çalışmalar, piyano eşliği, birlikte çalma ve grup piyano eğitimi ile ilgili araştırmalardan elde edilen sonuç ve görüşleri içermektedir. Mevcut araştırmanın kuramsal çerçevesine katkı sağlayacağı düşünülenler aşağıda detaylı olarak ele alınmıştır.

Aydınlı ve Kasap (2013) Eğitim fakültesi müzik bölümünde eğitim gören müzik öğretmeni adaylarının işlevsel piyano becerilerini geliştirmede grup piyano eğitiminin anlamlı etkisi olup olmadığını incelemiştir. Araştırmanın sonunda grup piyano öğretiminin transpoze ve eşlikleme becerilerini geliştirdiği sonucuna varılmıştır. Bu durum grup piyano öğretiminin eşlikleme ve birlikte çalma becerilerine katkılarını göstermektedir.

Piji (2018) "Piyano Eşliğinin Eğitim Müziğindeki Önemi ve Müzik Öğretmenlerine Yönelik Piyano Eşlik Yöntemleri" adlı yüksek lisans tez çalışmasında, eğitim müziğinde, piyano eşliğinin müzikal duyumu geliştirmesi ve güçlendirmesi, şarkı öğrenmeyi zevkli ve faydalı kılması, çok sesliliği benimsetmesi ve müziğe özendirmesi gibi faydalarını vurgulamıştır. Bu çalışmada ayrıca, Halk Müziği ve Sanat Müziği türlerinde piyano ile yapılabilecek eşlik türlerinden örnekler verilmiştir.

Kasap (2004)'ın "Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlardaki Yardımcı Çalgı Piyano Dersleri Üzerine Bir Çalışma" adlı bildirisinde Müzik Eğitimi Bölümlerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerine, Müzik Eğitimi Anabilim Dallarına dönüşmeden önce ana çalgısı piyano olmayan öğrencilere verilen "yardımcı çalgı piyano" (temel piyano) dersleri hakkında istatistikler vermiştir. 1992-1993 yılı öncesinde kurulan tüm müzik bölümlerinde eğitim vermekte olan öğretim elemanlarına uygulanan bir anket ile yardımcı piyano dersleri hakkında detaylı bilgi edinilmiştir. Piyano eğitimcilerinin oluşturduğu müzik öğretmenleri adaylarına öğretilmesi gereken piyano becerileri sıralaması içerisinde eşlik çalabilmenin birinci sırada yer almış olması eşliğin önemini gösteren önemli bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kalkanoğlu (2007) "Okul Şarkılarının Müzik Öğretmenlerinin Bilgi Ve Beceri Düzeyine Göre Piyanoyla Eşliklenmesine Göre Bir Model Önerisi" adlı yüksek lisans çalışmasında müzik öğretmenlerinin okul şarkılarına kolay eşlik yapabilmesini sağlamak amaçlı yöntem, teknik ve modellerin denemesine girişmiş ve müzik öğretmenlerinin basit akor bağlantıları ve bu çalışmada oluşturulan modelde olduğu gibi basit eşlik çalışmaları yapabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Kutluk (1996) ise "Okul Şarkılarına Piyanoyla Eşlik

Yapabilme Becerisinin Geliştirilmesine Yönelik Bir Çalışma" adlı yüksek lisans tez çalışmasında öncelikle Türk ve Batı müziği okul müzik eğitiminde kullanılan tonal ve modal şarkılar ve şarkılara yapılan eşlikler incelenmiş ve pratik eşlik yapabilme becerisinde armonik bilgi düzeyinin en önemli etken olduğu sonucuna varılmış ve kolaydan zora doğru bir dizi eşlik alıştırması önerilmiştir. Aydınlı (2012) "Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi 3.sınıf Öğrencilerinin Okul Şarkılarını Eşlikleme Ve Transpoze Becerilerinin Geliştirilmesinde Piyano Öğretiminin Etkisi" adlı doktora çalışmasında araştırmacı tarafından geliştirilen "Piyanoyla Eşlikleme Ve Transpoze Alanında Performans Testi" uygulanarak grupların eşlikleme ve transpoze becerilerinin düzeyi belirlenmiştir. Yapılan ön test ve son test sonuçları karşılaştırılmış ve uygulanan analizler sonucunda grup piyano eğitiminin öğrencilerin eşlikleme ve transpoze becerilerini geliştirmede etkili olduğu anlaşılmıştır.

Karaman (2018) ın çalışmasında piyano dersi süreleri arttıkça müzik öğretmeni adaylarının okul şarkılarına eşlikleme becerilerinin geliştiği saptanmış ve öğrencilerin eşlik çalgısı olarak birinci sırada piyano, ikinci sırada ise gitarı eşlik çalgısı olarak önem sırasında gördüğü bilgisine ulaşılmıştır. Turgut (2018) müzik öğretmeni adaylarının piyano ile eşliğin önemi ve gerekliliğine yönelik görüşlerinin yüksek oranda olumlu olduğu, aralarında cinsiyet, mezun olunan okul türü ve sınıf düzeyinde anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Tunç (2009) müzik öğretmeni adaylarının armoni-kontrpuan-eşlikleme derslerinde, öğrencilerin yalın bir ezgiyi farklı eşlikleme modelleri ile çalışmaları gerektiği, armonik dereceler ve kadans bilgilerinin farkındalığının arttırılmasının gerekliliği, öğrencilerin her fırsatta eşlik çalışmaya teşvik edilmesi gibi önerilerde bulunmuştur. Gürpınar ve Zahal (2016) araştırmasında caz armonisinde kullanılan eşlikleme kalıpları ve piyano ile bu kalıpların çeşitlendirilmesi üzerine çalışmalar yapmıştır. Yüksel (2010) un çalışmasında eşlikçilerin müzikal tepki süresi, trill hızı, yüksek tempoda zamanlama/içerik oranı, bazı müzikal deneyim/eşlik deneyimi değişkenleri ve piyanistik düzeyi ile zamanlama uyumu ile arasında anlamlı bir ilişki olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Batıbay ve Lehimler (2018) ise grup piyano eğitiminin temel piyano becerilerinin kazandırılmasında kullanılabilir olduğunu ifade etmektedir.

Bu araştırmalardan farklı olarak piyanoda dört el ve üç el çalışmalarını kıyaslayan tek çalışma daha önce de belirtilen Apaydınlı ve Yücetoker (2012)'in çalışmasıdır. Deneysel yöntemle 10 kişilik birinci sınıf müzik bölümü öğrencisiyle gerçekleştirdiği çalışmada araştırmacılar, dört el çalışmalarının öncülü olarak gördüğü üç el piyano parçalarının çalışılmasıyla dört el piyano çalışmalarına hazırlık sağladığı sonucuna ulaşmıştır.

Yurt dışında ve yurt içinde yapılan çalışma ve araştırmalar incelendiğinde amaçları, araştırma yöntemleri, bulguları ve sonuçları bakımından farklılıklar içerdiği gözlemlenmiştir. Yurt içinde yapılan çalışmalar incelendiğinde uygulama yapılan çalışma sayısının az olduğu ve doğrudan dört el piyano uygulamaları ile ilgili çalışmaların azlığı gözlemlenmiştir. Dört el piyano uygulamaları ile ilgili olarak yurt içinde yapılan çalışmaların neredeyse tamamının başlangıç düzeyinde piyano eğitimi ile ilgili olduğu ve yaş düzeyinin de aynı şekilde çok küçük yaşlardaki katılımcılardan oluştuğu fark edilmiştir. Yurt içinde yapılan araştırmalarda katılımcıların başlangıç çalma düzeyinde olması nedeniyle piyano çalışmalarının düet çalışmasından çok eşlik özelliği taşıdığı düşünülmektedir. Dolayısıyla, piyano eğitimcileri öğrencilerine eşlik yapan bir konumda olmakta ve aralarında dört el veya düet iletişimi oluşamamaktadır. İncelenen araştırmalarda, piyano öğrencilerinin akranları ile birlikte çalma ve birlikte çalışma gibi konularda imkanlarının oluşmadığı, bu alanda eksikliklerin olduğu, büyük yaş gruplarıyla yapılan ve uygulama içeren bir tane çalışmanın ise dört el değil üç el piyano için olduğu görülmüştür.

Düet çalışmalarının piyano çalışmaya, teorik bilgilerin kalıcılığına ve motivasyona olan katkısını inceleyen tek çalışma olan Atalay (2019)'ın çalışmasının da yine başlangıç piyano düzeyinde olduğu ve çalışmanın dershane, özel ders ve okullarda eğitim veren öğrenci ve öğretmenlerle gerçekleştirildiği belirtilmektedir. Çalışmada kullanılan repertuvara dair bir bilgi içerikte yer almamaktadır. Başlangıç düzeyindeki çalışmalarda teknik ve teorik düzeyin temel seviyede olduğu bir gerçektir. Öğrencilerin de yaşları küçüldükçe; olay, olgu ve öğrenme süreçlerine karşı rehberlik ihtiyacında olacakları kaçınılmazdır. Problem çözme becerisinin ve eleştirel düşünmenin gelişmesi beyindeki prefrontal korteksin gelişmesi ile ilgilidir ve bu gelişimin ergenliğin sonunda tamamlanması bu gibi çalışmalardaki yaş faktörünün önemini göstermesi açısından önemlidir (Yaralı, 2019, s.457-464). Eleştirel düzeyin gerekliliği öğrencilerin sorulara karşı verdikleri cevapların geçerliği açısından önem taşımaktadır. Bu nedenle ülkemizde yapılan uygulamalı çalışmalarda en önemli eksikliğin yaş ve çalma düzeyi olduğu düşünülmektedir.

2.7. Piyanoda Dört El Edebiyatı Uygulamalarının Teknik Gelişime Olan Katkılarına İlişkin Çalışmalar

Yapılan literatür taramasında dört el edebiyatının veya dört el eser çalışmalarının piyano tekniğine olan katkılarını ortaya çıkarmayı amaçlayan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Konu ile ilgili olarak sadece Atalay (2019)'un çalışmasında dört el çalışmalarının öğrencilere

kazandırılmak istenen teknik bilgilerin akılda kalıcılığına etkisi üzerine öğretmen görüş dağılımlarının incelendiği görülmektedir. Teknik bilgilerin akılda kalıcılığına dair öğretmen görüşleri oranı oldukça yüksektir ve öğretmenlerin "çok etkilidir" şeklinde olumlu görüş bildirildiği görülmektedir (Atalay 2019, s.33). Öğrencilerin ise "teknik açıdan eksiklerini tamamlamalarına yardımcı olması yönünden etkilidir" şeklinde 4 aşamalı bir görüş bildirme formunu cevapladıkları görülmektedir. Çalışmanın "başlangıç düzeyinde" olduğundan hareketle öğrencilerin yeni öğrendikleri bir çalgıdaki teknik eksikliklerin farkına varmaları ve bunu başka bir çalışma ile düzeltebildiklerini ifade edebilmeleri düşündürücüdür. Öğrencilerin küçük yaşlarda olmaları ve eleştirel düşünebilme becerilerinin daha gelişme aşamasında olması, yeni öğrenmeye başladıkları bir çalgı olan piyanoda öğretmenleriyle yaptıkları çalışmanın düet seslendirmekten daha çok eşlikli çalma şeklinde olduğunu düşündürmektedir.

Sonuç olarak, dört el ve piyanoda ensemble konusunda, piyano eğitimine teknik ve müziksel gelişim (müzikalite, uyum ve birliktelik, sayma ve tempo tutma becerilerinin gelişimi gibi) açılarından katkılarını inceleyen çalışmaların başlangıç düzeyi ile sınırlı kaldığı tespit edilmiştir. Motivasyon ile ilgili katkıları inceleyen çalışmalarda da yine aynı şekilde başlangıç düzeyi içermeleri ve katılımcıların yaş düzeyinin eleştirel anlamda soruları cevaplamada yetersiz kaldığı düşünülmektedir.

Bu çalışma, bu düzeyi daha ileriye taşıması, uygulama içermesi, uygulamanın yapıldığı yaş grubunun kendi piyano eğitim ve öğretim süreçlerini değerlendirmedeki yeterliliği ve bundan önceki çalışmalardaki eksikliklere veri sağlayacak nitelikte olması açısından bu alandaki çalışmalara katkıda bulunacaktır.

Çalışmanın araştırma problemlerinden biri olan piyano tekniğine katkılarının doğru anlaşılabilmesi için piyano tekniğinin ne olduğunun anlaşılması önemlidir. Bu amaçla piyano tekniğine dair literatür taramasında karşımıza çıkan çalışmalar aşağıda bir fikir vermesi amacıyla sıralanmıştır.

2.8. Geçmişte ve Günümüzde Piyano Tekniği

Bu bölümde, piyano tekniğinin ne olduğu tanımlanacak ve piyano eğitimindeki yeri ve önemi kaynaklarla detaylıca açıklanacaktır.

Türk Dil Kurumu sözlüğü "teknik" kavramını: "Bir sanat, bir bilim, bir meslek dalında kullanılan yöntemlerin hepsi" şeklinde açıklamıştır ("Teknik" 2022). Piyano çalmak mekanik bir etkinlik olmayıp, entelektüel bir algılama ve bedensel bir mekanizma ile yapılan sanatsal bir etkinliktir (Gedikli ve Yılmazçetin, 2017, s.50.). Dolayısıyla da piyano eğitimi

bilişsel, duyuşsal, fiziksel ve psikomotor pek çok beceri gerektiren ve öncelikli hedefi seslendirme doğallığını ve rahatlığını sağlayabilmek olan uzun bir süreç olmaktadır. Piyano çalma becerisinin geliştirilmesi sürecinde uygulanan doğru ve düzenli egzersizler ve çalışmaların yapılması, gerekli reflekslerin ve tekniklerin kazanılmasında kaçınılmaz olarak karşımıza çıkmaktadır ve bu yıllar süren bir süreçte başarılabilmektedir. Bu nedenle piyano eğitimine çok erken yaşlarda başlanmaktadır.

Piyanistler ve piyano eğitimcileri her zaman doğru seslendirmeyi sağlayabilmek ve sakatlanmalardan korunmak için arayışlarda bulunmuşlardır. Bu arayış ve çalışmalar, doğrudan piyano çalgısının ses olanakları ile ilgili bir durum olarak ortaya çıkmştır. Örneğin 18.yy sonu ve 19.yy. başlarında vücudun tamamen sabit, sadece parmakların hareket ettiği "mekanistik model" (parmak tekniği veya parmak ekolü) anlayışı geçerlidir (McBride Smith, 2021, s. 2758). İlk bölümde detaylı olarak anlatılan çalgının tarihi de dikkate alınırsa, ilk çalma tekniklerinin Czerny'nin öncüsü olduğu mekanistik modelle ortaya çıktığı, geliştiği ve yaygınlaştığı kaynaklarda ifade edilmektedir (Eren, 2010, s.135). Mekanistik model klavsen çalgısının seslendirme anlayışından doğmuştur. Klavsen tekniğinde parmakların çevikliği ve hız ön plandadır. Klavsende kolların ve omuzların kullanımı parmakların fonksiyonuna kıyasla ses üretimini hiçbir şekilde etkilemez çünkü tuşlara uygulanan baskı sesin gürlüğünde hiçbir değişiklik yapmamaktadır.

Avusturya-Alman piyanolarının dönemin İngiliz piyanolarına göre çok hafif tuşeye sahip ve hızlı pasajları çalmaya olanak veren çalgılar olması o zamanın üretim düşüncesi ve akustik ortamlarıyla da ilgilidir (Eren, 2010, s.134-135). Bu durum Mozart'ın deyimiyle "yağ gibi bir tuşeye sahip olması" ifadesiyle de anlaşılmaktadır. Dönemin İngiliz piyanoları daha büyük konser salonlarında çalgının sesini duyurmaya olanak sağlayabilmek amacıyla ve daha gür ses çıkaracak şekilde ancak ağır bir klavyeye sahip şekilde üretilirken, Alman piyanoları daha küçük salonlarda daha az dinleyici için, dolayısıyla daha hafif bir klavye ile üretilmiştir. Klavsen kültüründen yetişen Mozart'ın da Alman piyanolarının klavyesini beğenmesindeki nedenlerden biri de budur. Ancak zamanla genişleyen konser salonlarında, piyanoların daha gür bir ses ile kendilerini duyurabilmeleri için daha fazla tel takılması, daha fazla tel baskısına dayanan çelik iskeletin geliştirilmesi ve farklı ses ve renk arayışlarının da ortaya çıkmasıyla birlikte piyanoda mekanistik model yetersiz kalmıştır (Eren, 2010, s.134-135. ; Nayır, 2018, s. 22-23). Bu durum sabit hareket eden ve kollardan ve vücudun kalan yerlerinden destek almayan parmakları yetersiz bırakmıştır. Farklı ve daha zengin seslendirme arayışları ile kolların ve bileklerin de kullanılabileceği düşüncesine dair

ilk tartışmaların, Schumann ve Moscheles gibi dönemin virtüöz piyanistleri arasında geçtiği müzik tarihinde bilinmektedir (Eren, 2010, s.137).

Piyano çalgısı 100 yıllık bir zaman içerisinde küçük odalarda çalınan bir eşlik çalgısından, büyük konserlerde solo olarak hatta senfonik orkestraların önünde çalınabilen bir çalgıya dönüşmüştür. Bu süreçte daha gür ses etme çalışmaları ve farklı tını elde etme arayışları çalgının seslendirme tekniğinde çok farklı yönlere gidilmesine neden olmuştur. Mesela 19.yy.'a gelindiğinde virtüözite ve ustalık gerçekliğinin yanı sıra, bu kez, insanların kaslarını eğitme fikri ile araçlar ve makinalar icat edilmiş, bu araçlardan yardım alınabileceği düşünülmüştür. Örneğin, İngiltere'de Logier'in *Chrioplaste,* Almanya'da Kalkbrenner'in *El Rehberi* adını verdiği aletlerinin piyanistlerce kullanıldığı görülür (Şen, 1999, s.25).

Bu çabaların yanında film ve fotoğraf sanayisindeki gelişmeler sayesinde vücudun doğal hareketlerinin gözlenmesi düşüncesi ortaya çıkar. Bu durum insan anatomisine ve insan hareketlerine olan ilgiyi arttırmıştır. Bu süreçteki arayışların sonucunda neredeyse tıp kitapları kadar detaylarla dolu piyano tekniği kitaplarının ortaya çıktığı görülmektedir (Şen, 1999, s.25). Bir yandan piyanistlerin klavyeye dokunmaları ile çıkardıkları seslerin kalitesi üzerine yapılan bir araştırmalar da 20. yüzyıl başlarında dikkati çektiği görülmektedir.

Fransa'da uzun yıllar tuşların üzerine bir bez kapatarak piyanistlerin parmak izleri ile çalmadaki uyumluluğu üzerine araştırmalar yapan Marie Jaell "parmak izlerinin düzgün olduğunda sonoritenin de düzgün ve devamlılık içinde olduğunu, beceriksizce konan parmakların ise sert ve kasılı olduklarını, kötü ve düzensiz izler bıraktıkları sonucuna ulaşmıştır" (Şen, 1999, s.25).

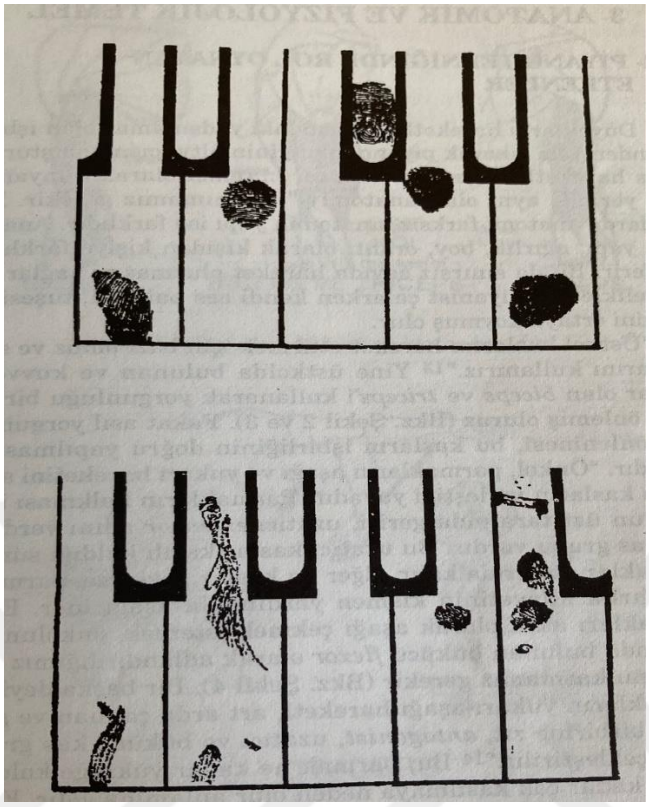

Şekil 3: Marie Jaell'in piyano tuşları üzerindeki parmak izleriyle ilgili yaptığı çalışma (Şen, 1999, s.27).

Bu yüzyılda, müzik dışından farklı disiplinlerin de katkıları görülmeye başlanmıştır. Örneğin günümüzde Alexander tekniği olarak bilinen tekniği geliştiren kişi olan aktör Frederic Matthias Alexander İngiltere'de sesini kaybetmiş ve doktorlardan istediği yardımı alamaması sonucunda kendini yirmi yıl boyunca gözlemlemiştir. Beden ve zihin ilişkisini anlamaya çalışarak bedenin bilincine varılması gerektiği sonucuna varan Alexander; Royal Academy of Music'e bağlı bir kuruluşta bu gözlem ve bilgileri öğrencileriyle paylaşmaya başlamıştır. Alexander'ın bulguları ve çalışmaları piyano tekniğinde psiko-fizyolojik temele dayanan yöntemler alanında ilk adımlar olarak da ele alınmış ve çalışılmıştır (Şen, 1999, s.25). Alexander tekniği kişinin doğal duruş ve hareketlerinin anlaşılması ve en rahat hali ile istediği hareketleri ve performansı sergileyebilmesini sağlamaya çalışan bir sistemdir ("Alexander Technique", t.y.).

Görüldüğü üzere piyanistlerin doğal seslendirme yapabilmeleri ve onları sakatlanmalardan koruyabilmek için devam eden arayışlar süreklilik arz etmektedir. 19. Yüzyılın sonlarına doğru bu anlayışların, ülkelerin Fransız okulu, Rus okulu gibi kendi ülke adlarıyla adlandırıldıkları ve bu yolla sanatsal ve eğitimsel görüşlerinin ifade edildiği görülmektedir.

Bu sürecin sonunda günümüze kadar gelinmiş ve artık kişisel farklılıkların ön planda olduğu ve öğrenci temelli eğitim verildiği bir piyano çalışma sisteminin doğruluğu kabul edilmiştir. Özellikle çağdaş piyano eğitimcilerinin piyano tekniğine olan katkıları ve çalışma biçimi ile ilgili olarak Şen (1999):

> Pedagoglar, anatomi kitaplarının, yayınların, eski piyano tekniği kitaplarının, eski ve yeni laboratuvar çalışmalarının ve doktorlarla yaptıkları işbirliğinin ışığında piyano tekniklerini geliştirmişlerdir. Bazen geçmişin bilgileri üzerine bazen tıptaki yeni bulgulara kendi deneyim ve araştırmalarını katarak yeni yöntemler üretirler. Bu arada eski yöntemlerin yanlış ya da eksik olanları tespit edilir, doğru olanlara eklemeler yapılır ve zaman kazandıranı, piyanoya daha iyi adapte edilmiş görüş ve düşünceleri içeren yeni ve etkili yöntemler tercih edilmeye başlar (s. 25-26).

Yukarıda da ifade edildiği gibi piyano tekniği ile ilgili olarak piyaniste doğal seslendirmeyi sağlayabilmek amacıyla 1700'lü yıllardan günümüze kadar bir çok görüşün ortaya çıktığı görülmektedir. Bu görüş ve yaklaşımların uygulanması ve sonuçlarının ne kadar faydalı olup olmadığı konusundaki tartışmalar sonucunda piyanistlere faydalı olabilecek olanların süzülüp günümüze kadar geldiğini görmekteyiz. Dolayısıyla geçmişten günümüze piyano tekniğindeki gelişmeler doğal, rahat ve doğru çalmaya olan katkıları açısından değerlendirilmiştir ve bu teknikler günümüzde hala kullanılmaktadır. Örneğin Czerny'nin yazdığı parmak etüdlerinin klasik dönem eserleri seslendirmede sağladığı faydalar nedeniyle hala literatürde var olmasına karşın; Logier'in *Chrioplaste* adını verdiği ve piyanistlere parmaklarını geliştirmede faydalı olacağını düşündüğü aleti tarihi bir bilgiden öteye geçememiştir.

Piyano tekniği konusunda güncel çalışmaların önceki yüzyılara kıyasla çok daha geniş bir açıyla ve farklı parametrelerle ele alındığı görülmektedir. Bu yaklaşımlarda piyano tekniğinin kategorize edildiği, piyano çalmayı sağlayan vücut parçalarından başlayarak hareket sağlayan tüm organların ve mekanik sistemlerin detaylıca incelendiği dikkat çekmektedir. Piyano tekniğine dair görüşleri sınıflayan araştırmacılardan bazıları: Matthay (1954), Grabill (1909) ve Chang (2009) olarak gösterilebilir. Bu yazarlar piyano tekniği konusunu çok detaylı kategorize ederek basamaklandırmış ve açıklamaya çalışmışlardır. Araştırmacıların temel amacı, fiziksel performansı gerçekleştiren organları sınıflamak ve bunların işleyişini doğru anlayarak düzenli çalışmalarını sağlayabilmek; ayrıca insanın

psiko-sosyal bir varlık olmasından kaynaklı olarak ruhsal – düşünsel anlamda desteği için yapılabileceklerini anlamaya çalışmak olarak ifade edilebilir. Örneğin, Matthay (1954) bu çalışmalarını tablolaştırmış ve ton üretimi sanatı başlığı altında enstrüman bilgisi ve kassal alışkanlıklar şeklinde iki alt kategori altında incelemeler yapmıştır (s. xvi-39).

Chang (2009) da aynı şekilde sınıflandırma çalışması yapmış ancak, "What is piano technic?" [Piyano tekniği nedir?] tartışma kısmında, diğer çalışmalardan farklı olarak müzik her ne kadar bir çalgı aracılığı ile seslendirilse de aslında temelinin müzisyenlerin beyni olduğunu ifade ederek kendisinin "Mental Play (MP) - Zihinsel seslendirme-çalma" olarak adlandırdığı bir sürece işaret etmiştir (Chang, 2009, s.26). Zihinsel çalma fikri bu noktada karşımıza yeni bir fikir ve araştırma alanı olarak çıkmaktadır. Piyano tekniği konusunun, seslendirmenin nasıl olacağından, piyanistin müziği zihinsel olarak nasıl işleyeceğine kadar geniş bir yelpazeyi içine alan bir konu olduğu burada görülmektedir.

Günümüze ait görüşlerde öncekilerden farklı olarak öncelikle işitme eğitiminin de öneminin vurgulandığı görülmektedir. Örneğin Gasimova (2011) teknik becerilerin gelişimi ile ilgili olarak öğrencilerin çok hassas bir müzik kulağına sahip olmalarına katkıda bulunacak toplam bilgi beceri ve piyano çalma usüllerinin toplamını "piyano tekniği" olarak ifade etmektedir (Gasimova, 2011, s.100). Ancak yazarın burada bahsi geçen "müzik kulağı" ifadesi, işitsel olan ve sade anlamıyla notaları duyma, yazabilme okuyabilme yorumlayabilme becerisinden fazlasıdır. Buradaki ifade, piyanistin çalmaya yöneldiği eseri içsel olarak hem ayrıntılarıyla hem de bütün şekliyle görebilmesi, besteci dönem ve formsal olarak stil özelliklerini algılayabilmesi ve çözebilmesi, ve buna uygun olarak da doğru seslendirebilmesi anlamında kullanılmaktadır. Araştırmacıya göre piyanistin becerilerinin hiçbiri diğerinden önde değildir ve dolayısıyla bu beceriler birlikte geliştirilmeli ve yürütülmelidir. Bir piyanistin bunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olacak olan becerilerin kazanılması süreci de çok erken yaşlarda başlamakta ve düzenlilik esasına dayanmaktadır. Bu süreçte kazanılması istenilen becerilere yönelik olarak eserler verilmekte ve bunu desteklemek amacıyla da verilen etüd parçaları, gam ve arpej çalışmaları ile çalışmaların olgunlaştırılması önerilmektedir. Ayrıca bunların hepsinin sanatsal bir bütün olduğu da unutulmamalıdır (Gasimova, 2011, s. 99-100).

Görüldüğü gibi piyanisti doğru ve doğal çalmaya götürecek yolda gerektiği düşünülen noktalar üzerinde denemeler gerçekleştirilmiştir ve halen de bu denemelere devam edilmektedir. Günümüzde geçerliliğine inanılan klasik temeldeki piyano kitaplarına ve piyano tekniklerinin kullanımına halen devam edilmekte ve sonrasında yukarıda da bahsedilen farklı yöntemlerle farklı yaklaşımlarla piyanistin doğal ve doğruya ulaşmasına

destek olmaya çalışılmaktadır. Unutulmamalıdır ki tekniğin tarihinde yaşanan her şey uygulama-deneme yanılmalar ile yaşanmışlıklar içermektedir, her birey farklı olduğu için "herkes için doğru" veya "kesin doğru" yoktur. Günümüzde "kişi temelli öğretim" planlanmasına çalışılmakta ve bu amaç çerçevesinde gerçekleştirilen eğitim ile güzel ve doğru olan müziğe en doğal ve rahat şekilde ulaşılması amaçlanmaktadır.

Yukarıda bahsedilen piyano tekniklerinden başka "modern piyano teknikleri" olarak adlandırılan farklı seslendirme teknikleri de bulunmaktadır. 20.yy. bestecilerinin farklı ses ve renk arayışları ile ön plana çıkan bu teknikler esere ve bestecinin özel isteğine göre değişiklik gösteren teknikler olduğundan (sağ el tırnaklarla yapılan pizzicato, tellere takılan tel veya kağıtlar ile farklı sesler üretmek, piyano çalarken ıslık çalmak şarkı söylemek ya da konuşmak gibi tekniklere (Demirci, 2016, s.177-179) burada yer verilmemiştir.

Literatür taramasında incelenen çalışmalar araştırma problemi ve araştırmanın alt problemlerine uygun olarak sıralanmıştır. Bu amaçla öncelikle piyanoda dört el edebiyatının teknik gelişime, tempo tutma ve sayma becerilerine, birlikte çalma becerilerine, müziksel açıdan becerilere olan katkıları ve bunların içerisine dahil olmayan diğer çalışmalar ve içerdiği özellikler ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Piyanoda dört el, düet, düo ve ensemble konusu dışında kalan piyanoda eşlik; birlikte çalma ve piyanoyla ilgili olan başka çalışmaların da kısaca incelemesi yapılmış ve hatta örnek olması amacıyla düet ile ilgili ancak diğer çalgılar için yapılan çalışmalardan da bazı örnekler eklenmiştir. Tüm bu içeriğe uymayan ancak yine de piyanoda dört el, düet ve ensemble ile ilgili olan fakat farklı disiplinlere ait olan çalışmalar da bilgi vermesi amacıyla incelenerek sunulmuştur.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli / Deseni

Araştırmanın modeli nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasıdır. Durum çalışması; (1) güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi (içeriği) içinde çalışan, (2) olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve (3) birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan, görgül bir araştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 1999, s. 190).

Durum çalışması, her aşaması dikkatli bir biçimde desenlenmesi gereken sağlam gerekçelere dayandırılması ve teknik araştırma bilgisi gerektiren bir araştırma yöntemidir ve kendisi bir araştırma yöntemi olmasının dışında yapılan başka bir araştırmaya da destek sağlamak amacıyla kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 295).

Durum çalışmaları sistematik bir şekilde veri toplama, analiz etme ve sonuçları ortaya konulan üründeki olayların niçin o şekilde olduğunun, neden ve nasıl sorusunun cevabını veren derinlemesine analiz sağlayan bir araştırma türüdür. Durum çalışmaları gelecek araştırmalar için daha detaylı olarak nelere odaklanılmasının gerektiğini keskin bir şekilde anlaşılmasını sağlar (Aytaçlı, 2012, s.2-3).

Gerçekleştirilen çalışmanın planlanması ve araştırma modelinin belirlenmesi sürecinde çalışma planının araştırma modeli ile sağladığı doğal uyum, araştırma modelinin durum çalışması şeklinde kararlaştırmasında belirleyici olmuştur. Durum çalışması modelinin araştırma sürecine sağladığı katkılar kısaca örneklenirse durum çalışmalarının doğal bir ortamda gerçekleştirilmesi, durum çalışmalarının çalışmaya konu olan ortam ve olayların bütüncül bir yorumunun hedeflemesi, genişletilebilir ve derinlemesine bir inceleme yapabilmeyi sağlaması gibi çok önemli özelliklere sahip olduğu görülebilir. İşte bu noktalar çalışma modelinin belirleyiciliğini güçlendirmiş ve karar vermede etken olmuştur.

3.2. Tasarım, Geliştirme, Uygulama Süreci

Araştırmanın planlanması sürecince uygulama yapılacak öğrencilerin öncelikle başlangıç seviyesinin üzerinde olması planlanmış ve bunu sağlamak amacıyla en az iki yıldır piyano eğitimi alıyor olmaları şartı aranmıştır. Bütün süreçlerde araştırma problemi ve alt problemler dikkate alınarak, dört piyano eğitimcisi ve iki ayrı eğitim bilimleri uzmanından uzman görüşleri alınarak görüşme formları ve kullanılacak sorular bir soru havuzunda

toplanmış sorular ile ilgili olarak piyano öğretim görevlilerinden oluşan uzmanlardan görüşler alınmış ve Dokuz Eylül Üniversitesi Etik Kurulundan sağlanan izin ile Adana ve Mersin Güzel Sanatlar Lisesinde pilot uygulama gerçekleştirilmiştir.

Yapılan pilot uygulamada elde edilen verilerin üzerinde yapılan değerlendirmeler sonucunda görüşme sorularında değişikliklere gidilmiş, amaca uygun olmayan sorular çıkarılarak formların son hali oluşturulmuş ve yeni sorularun tekrar güvenirlik katsayıları hesaplanmasında uzman görüşü tekrar alınmış, sağlanan ikinci etik kurulu izni ile asıl uygulamaya hazır hale gelinmiştir.

Araştırma sürecinde pandemi koşullarının ortaya çıkması bazı kısıtlama ve imkansızlıkları da beraberinde getirmiştir. Mesela dört ayrı şehirde ve okulda uygulanması planlanan ve izinleri alınan pilot çalışma ancak Mersin ve Adana Güzel Sanatlar Liselerinde 28 öğrenciyle yapılabilmiştir. Aynı şekilde asıl uygulamada da benzer sorunlar nedeniyle yaşanan aksaklıklar katılımcı sayısını sınırlamıştır. Ancak yine de ana uygulama Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesinde 30 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir.

Bu süreçte asıl uygulamadan önce veri elde etmede yetersiz veya yakın anlam içeren sorular elenmiş ve görüşme formu güncel haline getirilmiştir. Yeniden düzenlenen görüşme formları için uzman görüşü tekrar alınmış, son halini alan görüşme formu sonrasında Dokuz Eylül Üniversitesi Etik Kurul onayına sunulmuş ve onay sonrasında asıl uygulamaya geçilmiştir.

Asıl çalışma, aşağıda detayları verilen, öğretim elemanlarının belirledikleri dört el piyano eserlerin belirlenmesi sonrasında başlamış ve 12 hafta sürmüştür. Bu süreçte araştırmacı tarafından öğretim elemanlarına dört el piyano eserleri ile ilgili repertuvar desteği sağlanmış ancak eser seçiminde öğretim elemanları tamamen özgür bırakılmıştır. Bunun sebepleri, eğitimcilerin pedagojik yaklaşım farkılıklarına alan açmak, öğrencilerin düzey ve beğenilerinin birbirinden özgün özelliklere sahip olduklarını dikkate almak ve dört el piyano edebiyatının teknik düzey, beğeni ve çalınabilirlik açısından geniş bir yelpazeye sahip olması olarak ifade edilebilir.

Çalışma süreci boyunca öğrencilerin eserlerine son halini verebilmeleri hazır bulunuşluluk ve çalışabilme düzeylerine göre değişiklik göstermiştir. Bu süreçte öğrenciler ve öğretim elemanlarına sürecin doğal bir şekilde ilerleyebilmesi amacıyla müdahale edilmemiş, bütün sürecin normal şekilde ilerlemesi sağlanmıştır. Süreç sonunda öğrencilere ve öğretim elemanlarına formların uygulanması ile uygulama sona ermiştir.

3.3. Veri Toplama Süreci ve Araçları

Araştırmanın verileri, araştırma süreci sonunda uygulanan ve açık uçlu sorulardan oluşan öğrenci, öğretim elemanı görüş ve uzman eğitimci görüşlerinden elde edilmiştir.

Araştırmanın uygulama süreci piyano eğitimcilerinin kendi öğrencilerine uygun repertuvar seçimi ve öğrenci düet grupları belirlemesi ile başlamış ve 12 hafta sürmüştür.

Yapılan çalışmaların sonunda öğrencilere, "Piyano Eğitiminde Dört El Edebiyatının Müziksel Ve Teknik Gelişime Olan Katkılarına İlişkin Dört El Eser Seslendirme Sonrası Yarı Yapılandırılmış Öğrenci Görüş Formu," öğretim elemanlarına ise "Piyano Eğitiminde Dört El Edebiyatının Müziksel ve Teknik Gelişime Olan Katkılarına İlişkin Öğretim Elemanlarının Düşüncelerine Yönelik Yarı Yapılandırılmış Eğitimci Görüş Formu" uygulanarak veriler toplanmıştır.

Bu aşamada çalışmanın bulgularını değerlendirip test edebilmek ve çalışmaya daha geniş bir bakış açısı sağlayabilmek için dört el piyano uygulamaları yapan ve başka bir kurumda görevli olan uzman eğitimcilerin de görüşlerinin alınması kararlaştırılmıştır. Bu amaçla hazırlanan "Piyanoda Dört El Çalışmalarına Dair Uzman Eğitimci Görüş Formu" gerekli izinlerin alınması ile çalışmaya eklenmiş ve konservatuvar öğretim üyeleri ile yüzyüze görüşmeler gerşekleştirilerek elde edilen veriler araştırmaya eklenmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde sağlıklı bir değerlendirme yapılacağı düşünülerek iki farklı analiz yaklaşımından da faydalanılmasının gerekliliğine karar verilmiştir. Bu nedenle hem betimsel analiz hem de içerik analizi yapılarak her iki analiz türünün de araştırmaya katkı sağlaması planlanmıştır.

Yıldırım ve Şimşek (1999) nitel araştırmalarda veri analizinin araştırmacıların en çok sıkıntı yaşadıkları ve zorlandıkları aşamalardan biri olduğunu belirtmektedirler. Araştırmacılara göre toplanan verilerin raporlandırılması tecrübeli araştırmacılar için bile kolay olmayan bir süreçtir. (Yıldırım ve Şimşek, 1999, s.156). Konunun uzmanları, her araştırmanın farklı özellikler taşıdığını bu nedenle ve diğer araştırmalarda kullanılan veri analiz yöntemlerinin aynen kullanılmaması gerektiğini, aslında bu durumun araştırmanın özgünlüğünü de bozduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla bu araştırma türünde her araştırma için standart ve sistematik hale getirilecek bir veri analiz yönteminin mümkün olamayacağı belirtilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 1999 s.156-158).

Aslında en doğru olan, araştırmacının bu süreç içerisinde gerek araştırmanın gerekse toplanan verilerin özelliklerinden yola çıkarak kendine özgü bir veri analiz planı geliştirmesidir. Araştırmacı bunu gerçekleştirdiğinde yapacağı çalışmanın zengin, derinlemesine ve üstelik eldeki verilere uygun sonuçlar elde edeceği anlamlı bir çalışma olabilmesini sağlamak için en önemli adımı atmış sayılır. Bu çalışmada bu düşünce ve görüş ile hem içerik analizi hem de betimsel analiz teknikleri birlikte kullanılmıştır.

Bazı farklılıkların olduğu görülse de tüm veri analizi ile ilgili yaklaşımların temelde üç basamağa işaret ettiği görlümektedir. Bunlar "betimleme-analiz ve yorumlama" basamaklarıdır.

Betimleme: Araştırma problemiyle ilgili olarak "ne" sorusuna yanıt arandığı, ne gibi sonuçların ortaya konulduğu, probleme dair nelerin söylendiği üzerinde konuşulması gereken basamaktır. Örnek vermek gerekirse çalışılan veya gözlenilen ortamda nelerin olup bittiği, görüşülen bireylerin neleri söylediği, okunulan dökümanlardan nelerin elde edildiği bölümdür.

Analiz: Araştırma problemiyle ilgili olarak "neden ve nasıl" sorusuna yanıt aranan bölümdür. Bu basamakta araştırmacılar, kodlama ve sınıflamalar yaparak kavramsal olarak temalara ulaşır ve bu temaların birbirleriyle nedensellik ve nasıl bir ilişki kurduğu sorularına yanıt aramaya çalışırlar.

Yorumlama: Anlamın ön plana çıktığı bölümdür. Aslında "tüm bu anlatılan-gözlenen-söylenenlerin ne anlama geldiğinin" açıklanmaya çalışıldığı asıl kısım burasıdır. Bu kısmın anlamlı hale gelebilmesi araştırmacının elde ettiği verilerin kendi sistematik ortamı içerisinde düzenli bir biçimde yorumlaması ile doğrudan ilgilidir. Araştırmacının kendi perspektifine ait olan bu süreç özneldir ve herkes tarafından kabul edilmesi beklenmemelidir. Aslında bu bölümde ortaya konanlarla ilgili olarak araştırma probleminin yanıtlarına dair bir bakış açısı oluşturmaya çalışılmaktadır.

Nitel araştırmalarda verilerin analizinde betimsel analiz ve içerik analizi olmak üzere iki tür analiz karşımıza çıkmaktadır. Betimsel analizde de içerik analizinde de araştırmacı kodlamalar oluşturarak analizi gerçekleştirmektedir. Ancak her iki yaklaşımda da önemli bazı farklılıklar bulunmaktadır.

Betimsel analiz yaklaşımında elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre yorumlanmaktadır. Bu analiz türünde veriler özetlenerek yorumlanır. İçerik analizinde ise veriler daha derin bir işleme tabi tutularak fark edilemeyen kavram ve temalara ulaşılmaya çalışılır.

Betimsel analizde işlem basamakları: 1- Betimsel analiz için bir çerçevenin oluşturulması, 2- Tematik çerçeveye göre verilerin incelenmesi, 3-Bulguların tanımlanması, 4- Bulguların yorumlanması şeklindedir (Yıldırım ve Şimşek, 1999 s.159).

Betimsel analiz elde edilen bulguların mantıklı bir şekilde düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunulmasıdır. Bu süreç içerisinde görüşme yapılan veya gözlenen bireylerin görüşlerinin doğrudan alıntı şeklinde konulması anlamı güçlendirici etki yapmaktadır. Betimsel analizde oluşturulan kavramsal çerçevede verilerin hangi temalar etrafında organize edileceği belirlenir. Bu çerçeveyi içeren temalar düşünülerek veriler okunur ve organize edilir. Daha sonra ise organize edilen verilerin doğrudan alıntılarla desteklenmesi ile bulguların tanımlanması tamamlanmış olur. Son aşamada bulgular açıklanır, ilişkilendirilir ve anlamlandırılır.

İçerik analizi ise betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan verilerin daha derin bir işleme tabi tutulması ile kavramsallaştırılması ve analiz sırasında ortaya çıkan kavramlara göre organize edilmesi ve verileri açıklayan temaların saptanması biçiminde gerçekleşir (Yıldırm ve Şimşek 1999 s.162). İçerik analizinde verilerin içinde saklı olan gerçeklerin ortaya çıkarılmasına çalışılır. Kısaca içerik analizi, birbirine benzeyen verilerin belirli kavramlar çerçevesinde bir araya getirilmesi ve organize edilerek anlaşılır bir dille yorumlanması süreci olarak da tanımlanabilir. İçerik analizi temelde dört ana basamaktan oluşmaktadır, bunlar: kodlama, kavram, tema (kategori) şeklindedir.

Kodlama: Verilerin incelenmesi sırasında araştırmacıya göre anlamlı bulunan kelime veya kısımlara isim verilmesi sürecidir. Böylece birbirleriyle yakın ilişkide olan kavramların ilişkilendirilmesi gerçekleşir.

Kavram: Veriler içerisindeki paragraf, cümle, kelime gibi yerlere veya olaylara anlam verme sürecidir.

Tema-Kategori: Elde edilen kavramların birbirleriyle belirli ortak başlıklar altında sınıflandırılmasıdır.

Son olarak bulguların, kod ve temalarla organize edilmesi ve yorumlanmasıyla nitel araştırma analizi gerçekleştirilir.

Yapılan bu araştırmada daha önce de belirtildiği üzere elde edilen verilerin analizinde içerik analizi ve betimsel analiz yöntemi birlikte uygulanmıştır. Betimsel analizin doğru ve sistematik bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için daha önceden temalar belirlenmiştir. Bu temaların belirlenmesinde araştırma problemi ve araştırmanın alt problemleri dikkate alınmıştır. Belirlenen temalar ile de araştırmanın betimsel analiz çerçevesi oluşturulmuştur. Böylece içerik analizinde kodlamaların oluşturulmasında kolaylık

sağlanmıştır. Her bir alt problemi belirlemeye yönelik anket soruları ayrı ayrı temalara ve alt temalara ayrılmıştır.

Analiz basamakları aşağıdaki sıralama ile gerçekleştirilmiştir.

3.4.1. Betimsel analiz için çerçeve oluşturma

Betimsel çerçevenin oluşturulmasında öğrencilere uygulanan "Piyano eğitiminde dört el edebiyatının müziksel ve teknik gelişime olan etkilerine dair açık uçlu sorulardan oluşan dört el çalışma sonrası öğrenci formu" betimsel analiz ve sonrasında içerik analizi ile incelenmiştir. Bu aşamada temalar belirlenerek verilerin hangi temalar altında oluşturulacağı belirlenmiştir.

3.4.2. Tematik çerçeveye göre verilerin incelenmesi

Oluşturulan tematik çerçeveye göre öğrenci verileri incelenmiş ve düzenlenmiştir. Aynı şekilde öğretmenlere uygulanan "Piyano Eğitiminde Dört El Edebiyatının Müziksel ve Teknik Gelişime Olan Katkılarına İlişkin Öğretim Elemanlarının Düşüncelerine Yönelik Yarı Yapılandırılmış Eğitimci Görüş Formu" betimsel analiz ile incelenmiştir. Bu süreçte araştırma problemleri ile doğrudan ilgili olmayan veriler araştırmaya dahil edilmemiştir. Bunlardan gerekli olabileceği düşünülenler işaretlenerek doğrudan alıntı olarak kullanılmıştır. Bu nokta ile betimsel analiz basamağı bitirilmiş ve içerik analizi kısmına geçilmiştir.

İçerik analizinde araştırma problemi ve alt problemler göz önünde tutularak önceden oluşturulan çerçeve ile eğitimcilerin verdikleri cevaplar değerlendirilmiş ve kodlama basamağı için sınıflandırma yapılmıştır.

3.4.3. Verilerin kodlanması

Bir önceki basamakta oluşturulan çerçeve göz önüne alınarak kod listesi olışturulmuştur. Oluşturulan bu kod listesi ile verilerin değerlendirilmesi aşamasına geçilmiştir. Yıldırım ve Şimşek (1999)'a göre İçerik analizinde üç tür kodlama yapmak mümkün olmaktadır bunlar: 1-Daha önceden belirlenmiş kavramlara göre yapılan kodlama, 2-Verilerden çıkarılan kavramlara göre yapılan kodlama, 3- Genel bir çerçeve içerisinde yapılan kodlama. Verilerin analizinde ikinci tür olan verilerden çıkarılan kavramlara göre kodlama yapılmış, ortaya çıkan yeni kodlar dahil edilmiş ve alt problemler de göz önünde bulundurulmuştur. Yeni kodların dahil edilmesi ve tüm kodların tekrarlı şekilde okunması ve karşılaştırılması sürecinde gereksiz bulunan eski kodlar çıkartılarak anlamlı ve gerekli görülen cümleler araştırmaya dahil edilmiştir. Bu süreçte bağımsız bir araştırmacı görüşü alınmış ve kodların ve ortaya çıkarılan temaların etkin bir şekilde düzenlenip

düzenlenmediği ve araştırmanın amacını ne kadar yansıttığına dair görüş alınarak çalışma yapısal açılardan güçlendirilmiştir.

3.4.4. Verilerin kodlara ve temalara göre düzenlenmesi ve ayrılması

Aynı temaya ait olan verilerin sıralanması ve kodlarla ilişkili olduğu düşünülen öğrenci görüşlerinin anlamlı bir şekilde tablolanması aşamasıdır. Daha sonra tablodaki veriler açıklanarak yoruma ait hale getirilmiştir.

3.4.5. Bulguların yorumlanması

Ayrıntılı olarak tanımlanan ve sunulan tabloların araştırmacı tarafından yorumlandığı aşamadır. Bu yorumlar yapılırken bir önceki tabloda sunulan verilerle tutarlılık esas alınmıştır. Yıldırım ve Şimşek (1999)'e göre nitel araştırmalarda araştırmacı bilgi toplama sürecinin bir parçası olduğu için onun yapacağı yorumlar büyük önem taşımaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 1999, s.174-175). Bu bölümde toplanan verilerin açıklanması ve anlam kazanması, neden sonuç ilişkileri kurma, bulgulardan birtakım sonuçlar çıkarma ve elde edilen sonuçların neden önemli olduğuna dair açıklamalar yapılmıştır.

3.5. Araştırmanın Geçerliği ve Güvenirliği

Araştırmanın geçerli ve güvenirliğini sağlamak için araştırmada kullanılan tüm formların oluşturulma ve pilot çalışması aşamasında farlı üniversitelerde çalışan 3 eğitim bilimleri uzmanı ve 6 adet piyano eğitimcisi ile görüşülerek uzman yardımı alınmıştır. Hazırlanan çeşitli soruların elenmesi ve geliştirilmesi sonucunda Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Etik Kurulunca izin alınmış ve onaylanmıştır. Formlar ve performans testi (rubrik) Mersin ve Adana Güzel Sanatlar Liselerinde çalışmaya katılan 4 piyano öğretmeni ve 28 adet öğrenciye uygulanmış ve pilot çalışması yapılmıştır. Ayrıca pilot çalışmada katılımcı öğrenci ve eğitimcilere uygulanan görüş formlarının nitel veri analizi sürecinde Miles & Huberman geçerlilik formülü uygulanmış ve iki ayrı uzmanın görüşleri alınarak uygulanan formların geçerliği ve güvenirliği sağlanmıştır.

Yıldırım ve Şimşek (1999)'e göre nitel araştırmalarda araştırmanın geçerliği ve güvenirliğini arttırabilmek için araştırmacının esnek olması ve araştırmacının çalışma sırasında yeni stratejiler geliştirmesi, kullandığı anketlere yeni sorular eklemesi, gerekli gördüğü değişikliği sağlayabilmesi ve daha önceden planlanmamış yeni görüşmeler sağlaması veya eldeki verileri teyit etmek amacıyla başka bir veri toplama yöntemi eklemesi gibi durumlar araştırmanın geçerliğini olumlu yönde etkileyen faktörlerdir (Yıldırım ve Şimşek, 1999 s.77-78). Bu amaçla pilot çalışmada kullanılan formlar Mersin Üniversitesi ve Karabük Üniversitesinde görev yapmakta olan 2 ayrı eğitim bilimleri uzmanının görüşleri

alınarak tekrar gözden geçirilmiş, gereksiz görülen veya yakın anlamlı olduğu sorular çıkarılmış, araştırmanın amacına daha uygun olacağı düşünülen yeni sorular eklenmiş uzman yardımı alınmıştır.

Güvenirlik konusunda araştırmanın verilerinin nasıl elde edildiği ayrıntılı olarak raporlanmış ve araştırmanın güvenirliği sağlanmaya çalışılmıştır. Betimsel bir araştırmada doğrudan alıntılara yer vermek ve bunlardan yola çıkarak sonuçları açıklamak geçerliği arttırmak için önemlidir. Araştırmanın geçerliği ve güvenirliği için yapılanlar şu şekilde sıralanabilir:

(1) Araştırmanın her aşaması detaylı bir şekilde açıklanmıştır,
(2) Araştırmanın her aşamasında gerek görüldükçe uzman yardımları alınmıştır,
(3) Araştırma ortamı, örneklemi ve araştırma süreci diğer örneklem gruplarıyla karşılaştırılmasını kolaylaştırmak amacıyla ayrıntılı olarak tanımlanmıştır,
(4) Araştırmacı çalışmanın her aşamasında kendisini ve araştırma süreçlerini eleştirel bir gözle sorgulamıştır. Elde edilen bulgu ve sonuçların gerçeği yansıtıp yansıtmadığını denetlemiştir. Bu kontrolleri nasıl yaptığıyla ilgil açıklamaları açık ve anlaşılır bir dile ifade etmiştir,
(5) İç geçerliğin sağlanabilmesi için araştırmacı devamlı olarak kendisini ve süreci eleştirel bir bakış açısıyla sorgulamıştır,
(6) Araştırmanın geçerliği ve güvenirliğini sağlamak için pilot çalışma uygulanmış ve elde edilen verilerin değerlendirilmesi ve sonrasında formlar amaca daha uygun olacak şekilde geliştirilmiştir,
(7) Araştırmada açık ve anlaşılır olmayan bulgulara yer verilmemiştir,
(8) Araştırmada öğrencilerin kendilerinin cevapladığı bir form, araştırma sonrasında öğretmenlerin cevapladığı bir form ve sonrasında farklı kurumlarda dört el ve düet çalışmaları yürüten eğitimcilerin de katıldığı ve yüzyüze görüşülerek uygulanan bir form daha olmak üzere 3 adet form kullanılmıştır. Böylece çalışma içi ve çalışma dışı görüş alınarak bulguların farklı kaynaklarla çeşitlendirilmesi sağlanmıştır,
(9) Elde edilen veriler betimsel analiz ve biçimsel analiz ile analizi birlikte kullanılarak elde edilmiştir.Elde edilen verilerin kontrolü sürecinde geçerlilik için uzman yardımı alnmıştır,
(10) Kavramsal çerçeve oluşturulurken betimsel analiz yapılmış ve daha sonra veri analizi yapılırken bu kavramsal çerçeveyle bağlı kalınmış, daha sonrasında içerik analizi ile daha zengin verilere ulaşılması sağlanmıştır,

(11) Verilerin anlam bakımından daha güçlendirilebilmesi amacıyla doğrudan alıntılar yapılmıştır,

(12) Veri analizi yapılırken ön yargı ve yanlış anlaşılmalardan uzak nesnel bir veri analizi oluşturulmaya çalışılmıştır,

(13) Bulguların başka araştırmalarda da test edilebilmesi için gerekli açıklamalar yapılmış ve bulguların benzer ortamlarda test edilebilir bir niteliğe sahip olması amaçlanmıştır.

3.6. Pilot çalışma

Asıl çalışmanın daha sorunsuz gerçekleşebilmesi, güvenirlik ve geçerliğin sağlam temellere oturtulması amacıyla asıl çalışmanın öncesinde pilot uygulama planlanmıştır. Pilot uygulamanın öncelikle Mersin, Adana, Niğde ve Aksaray Güzel Sanatlar Liselerinde yapılabilmesi için izinler alınıp görüşmeler gerçekleştirilmiş ancak çalışma pandemi şartlarından dolayı sadece Mersin ve Adana illerinde başarıyla sonlandırılmıştır. Pandemi koşullarından dolayı Niğde ve Aksaray Güzel Sanatlar Liseleri çalışma dışı bırakılmıştır.

Toplamda 28 öğrenci ve 4 öğretmenin katılımcı olarak dahil olduğu pilot çalışmada, asıl çalışmada planlandığı gibi öğretmenlere repertuvar desteği verilmiştir. Öğrencilere çalışmanın başında "Piyanoda dört el edebiyatının müziksel ve teknik katkılarına dair öğrenci görüşleri ile ilgili uygulama öncesi yarı yapılandırılmış görüş formu" uygulanarak yapacakları çalışma ile ilgili görüşleri alınmıştır. Çalışmanın 8 hafta sürmesi ve sonrasında öğrencilere uygulanan "Piyanoda dört el edebiyatının müziksel ve teknik katkılarına dair öğrenci görüşleri ile ilgili uygulama sonrası yarı yapılandırılmış görüş formu" ile öğrencilerin gerçekleştirdikleri uygulama ile ilgili olarak görüşleri alınmıştır. Ayrıca öğretmenlere de "Piyanoda dört el edebiyatının müziksel ve teknik katkılarına dair eğitimci görüşleri ile ilgili uygulama sonrası yarı yapılandırılmış görüş formu" uygulanarak çalışmaya dair düşünceleri elde edilmiştir.

Tüm bu verilerin toparlanması sonrasında Mersin Üniversitesi ve Karabük Üniversitesinden 2 eğitim bilimleri uzmanı ile yapılan görüşmeler yolu ile verilerin nasıl değerlendirileceği ile ilgili yardım alınmış ve öğrencilerin daha önce yapmadıkları bir uygulama ile ilgili olarak görüşlerinin anlamlı olmayacağı önerisi ile ön testten alınan verilerin kullanılmaması kararı verilerek asıl uygulamadan ön test çıkarılmıştır.

Aynı şekilde öğrencilere uygulanan performans testinin (rubrik) de dört el çalışmasının sürekli yapılan bir çalışma olmaması, alınan verilerin ön test olarak

yapılmasının mümkün olmaması, sadece son test olarak yapıldığında ise rakamların tutarsız olacağı önerileri ile inceleme dışı bırakılmasına karar verilmiştir.

Öğrenci ve öğretmenlere uygulama sonrasında uygulanan yarı yapılandırılmış görüş formaları ile ilgili olarak ise soru sayısının azaltılması böylece öğrencilerin daha uzun ve derinlikli bilgi vereceği, böylece daha nitelikli cevaplara ulaşılabileceği önerileri ile bazı sorular formlardan çıkarılarak asıl uygulama sırasında daha az soru ile daha nitelikli bir çalışma yapılması planlanmıştır. Tüm bu çalışma ve düzenlemelerin asıl uygulamada fayda sağladığı görülmüş, öğrencilerin daha zengin nitelikli ve içeriği geniş cevaplar verdikleri formların incelenmesi esnasında gözlemlenmiştir.

Bilindiği üzere pilot çalışma aksaklık ve eksikliklerin görülebilmesi amacıyla gerçekleştirilen bir çalışma olup asıl çalışmaya yardımcı olma amaçlı uygulanan bir çalşmadır. Bu nedenle pilot çalışmada asıl çalışmaya katkısı olmayacağı uzmanlarca önerilen ön test ve rubrik asıl çalışmada kullanılmamıştır. Asıl çalışmada ise pilot çalışmada olmayan ve çalışmaya veri zenginliği güvenirlik ve farklı bir bakış açısı sağlayan *Piyanoda Dört El Çalışmalarına Dair Uzman Eğitimci Görüş Formu* kullanılarak nitel araştırmalardaki *veri üçgenlemesi tekniği (Triangulation)* uygulanmıştır.

Formların son halini almasından sonra, Dokuz Eylül Üniversitesi Etik Kurulundan araştırma izni alınmasıyla uygulamaya geçilmiş ve üniversitelerde uygulama süreci başlamıştır. Bu sürecin öncesinde piyano eğitimcileri ile işbirliği sağlanarak repertuvar desteği verilmiştir. Uygulama sürecinin sonunda yapılan değerlendirmeler ile verilerin yorumlanması sürecine geçilmiştir.

3.7. Çalışma Grubu ve Katılımcılar

Araştırmanın çalışma grubu üç grup katılımcıdan oluşmaktadır: Piyano öğrencileri, piyano öğretim elemanları ve piyano eğitimi alanında uzman eğitimciler.

3.7.1. Piyano Öğrencileri

Eğitim fakültesi müzik anabilim dalında öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Öğrencilerin belirlenmesinde en az iki yıllık piyano eğitimi almış olma koşulu aranmıştır. Araştırmaya İzmir Dokuz Eylül Üniversitesinden 15, Aydın Adnan Menderes Üniversitesinden 13, Çanakkale 18 Mart Üniversitesinden 2 öğrenci olmak üzere toplam 30 öğrenci katılmıştır.

Tablo 1:

Asıl Uygulamaya Katılan Öğrenci Bilgileri

	Erkek	**Kız**	**Toplam**
Dokuz Eylül Üni.	2	13	15
Adnan Menderes Üni.	5	8	13
18 Mart Üniversitesi	1	1	2
		Toplam:	30

3.7.2. Piyano Öğretim Elemanları

Araştırmaya Dokuz Eylül Üniversitesinden 3, Aydın Adnan Menderes Üniversitesinden 1, Çanakkale 18 Mart Üniversitesinden 1 olmak üzere toplamda 5 Piyano Eğitimcisi katılmıştır. Ancak veri toplama sürecinde 1 piyano eğitimcisinin vefatı nedeniyle yalnızca 4 eğitimciden veri elde edilebilmiştir. Araştırmaya katılan öğretim elemanları alanlarında aktif olarak çalışan uzman piyano öğretim elemanlarından oluşmaktadır.

Tablo: 2

Asıl Uygulamaya Katılan Piyano Öğretim Elemanları Bilgileri

	Görev Yapılan Üniversite	**Meslekte geçirilen yıl**	**Mezun olunan okul**
E1	Dokuz Eylül Üniversitesi	20 yıl ve üzeri	Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Eğitim Fak.
E2	Dokuz Eylül Üniversitesi	20 yıl ve üzeri	Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fak.
E3	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi	20 yıl ve üzeri	Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi
E4	Adnan Menderes Üniversitesi	20 yıl ve üzeri	Bakü Devlet Konservatuvarı
E5	Dokuz Eylül Üniversitesi	25 yıl ve üzeri	Bakü Devlet Konservatuvarı

3.7.3. Piyano Eğitimi Alanında Uzman Piyano Eğitimcileri

Mersin Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Piyano Ana Sanat Dalı öğretim üyelerinden oluşmaktadır. Uzman eğitimciler olarak görüşleri alınan konservatuvar öğretim üyeleri de kendi akademik alanlarında yetkin ve aktif olarak çalışmakta olan piyano eğitimcileridir. Uzman eğitimcilerin seçiminde görüşlerde dengeli olunabilmesi düşüncesiyle Ülkemizdeki konservatuvarlardan mezun 2 kişi, 2 kişi de yurt dışından konservatuvar mezunu olmak üzere 4 uzman eğitimci ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Uzman eğitimcilerin araştırmadaki rolü hem araştırma konusuna dair görüş elde etmek, hem de araştırma bulgularının tutarlılığı ve geçerliğini arttırmaktır. Nitel araştımalarda bu durum *üçgenleme* (Triangulation) denilmektedir ve bir çalışma için çok kaynaklı bilgilerin daha anlamlı olduğu düşüncesinden hareketle ortaya çıkmıştır. Üçgenleme, çalışılan olgunun derinlemesine anlaşılmasını sağlayan, bir yorum veya görüşün tekrar edilebilirliğini

sağlayan, farklı bakış açıları ile elde edilen verilerin tutarlılığını güçlendiren bir uygulamadır (Işık ve Semerci 2019, s. 53-55). Alınan görüşler ile araştırma konusunun, sürecinin ve sonuçlarının değerlendirilmesinde hem farklı bir bakış açısı sağlanmış, hem de verilerin değerlendirilmesi, analizlerin ve tartışmanın çapraz görüşlerle güçlendirilmesi amaçlanmıştır.

Tablo:3

Uzman Piyano Eğitimci Bilgileri

	Görev Yapılan Üniversite	Meslekte geçirilen yıl	Mezun olunan okul
U1	Mersin Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	25 yıl ve üzeri	Bakü Devlet Konservatuvarı Azerbaycan
U2	Mersin Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	25 yıl ve üzeri	Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı
U3	Mersin Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	25 yıl ve üzeri	Çukurova Üniversitesi Devlet Konservatuvarı
U4	Mersin Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	30 yıl ve üzeri	Tiflis Devlet Konservatuvarı Gürcistan

3.8. Araştırmacının Rolü

Araştırmacı öğrenci ve eğitimcilerle iletişim halinde kalmış, çalışmayı dışarıdan takip etmiş, uzman eğitimci ve öğretim görevlileri ile yüzyüze görüşmeler yaparak ve diğer iletşim araçları ile gerçekleştirdiği görüşmelerle de süreci takip etmiştir.

3.9. Öğretim Elemanlarına Sağlanan Eser Listesi

Öğretim elemanlarının hepsine sağlanan eserler konusunda öğrenciler veya eğitimciler zorunluluğa tabi tutulmamıştır. Buradaki serbestliğin nedeni her öğrenci ve öğretim elemanının özgün yapıda olmasıdır. Her bireyin istekleri, çalma düzeyi ve beğenileri farklı olacağı gibi öğretim elemanlarının da farklılıklar gösterdiği ve öğretim elemanlarının eserlerle ve dönemle sınırlandırılmış olduklarında katılımcı sayısının azalacağı ve esere uygun öğrenci bulma ve seslendirme zorluğunun katılımcı sayısını çok düşüreceği aynı zamanda bu şekilde zorlamanın çalışma gurubunun motivasyonunu olumsuz etkileyeceği düşünülmüştür. Çalışmanın geniş bir perspektife yayılmasının verilerin zenginliğini sağlayacağı ve çalışmanın geçerliğini de arttıracağı öngörülmüştür.

Bu nedenlerle öğrenci ve eğitimciler kendilerine verilen eserlerle sınırlandırılmamıştır. Uygulama aşamsına geçildiğinde aşağıdaki listede bulunan eserlerin beğenildiği ve kullanıldığı, nadiren birkaç eserin de dışarıdan seçilip kullanıldığı

görülmüştür. Eserlerin sağlanmasında ve paylaşılmasındaki amaç eğitimcilerin derslerinde ve sonrasında eserleri kullanabilecekleri bir repertuvar katkısı sağlamak ve dört el edebiyatının yaygınlaşmasına katkıda bulunmaktır.

Aşağıda öğrencilerin seslendirdiği eserler bulunmaktadır. Öğrenci ve eğitimcilere sağlanan eser listesi Ek 7 de yer almaktadır.

Tablonun sıralanmasında üniversitelerin alfabetik ad sırası gözönüne alınmıştır.

Tablo 4 :

Öğrencilerin Çaldıkları Eserler

	Okuduğu Üniversite	Sınıf	Seslendirdiği Eser
Ö1	Adnan Menderes Üni.	3.sınıf	Gluck-Brahms Gavotte
Ö2	Adnan Menderes Üni.	3.sınıf	Gluck-Brahms Gavotte
Ö3	Adnan Menderes Üni.	4.sınıf	A.Dvorac. Humoresque op101.No:7
Ö4	Adnan Menderes Üni.	4.sınıf	A.Dvorac. Humoresque op101.No:7
Ö5	Adnan Menderes Ünv.	4.sınıf	W.A.Mozart Rondo Alla Turca
Ö6	Adnan Menderes Üni	4.sınıf	W.A.Mozart Rondo Alla Turca
Ö7	Adnan Menderes Üni.	4.sınıf	A.Piazzolla Liberango
Ö8	Adnan Menderes Üni.	4.sınıf	A.Piazzolla Liberango
Ö9	Adnan Menderes Üni.	3.sınıf	T.Lorelli Canzone Napolitane
Ö10	Adnan Menderes Üni.	3.sınıf	T.Lorelli Canzone Napolitane
Ö11	Adnan Menderes Üni.	4.sınıf	Gluck-Brahms Gavotte
Ö12	Adnan Menderes Üni.	3.sınıf	Gluck-Brahms Gavotte
Ö13	Çanakkale 18 Mart Üni.	4. sınıf	E. Becucci mazurka op 308. No:3
Ö14	Çanakkale 18 Mart Üni.	1. sınıf	E. Becuci mazurka op 308. no:3
Ö15	Dokuz Eylül Üniversitesi	4. sınıf	S.Rachmaninov. Do#min. Prelude
Ö16	Dokuz Eylül Üniversitesi	4. sınıf	S.Rachmaninov. Do#min. Prelude
Ö17	Dokuz Eylül Üniversitesi	4.sınıf	W.A.Mozart Rondo Alla Turca
Ö18	Dokuz Eylül Üniversitesi	4.sınıf	W.A.Mozart Rondo Alla Turca
Ö19	Dokuz Eylül Üniversitesi	4.sınıf	A.Piazzolla Liberango
Ö20	Dokuz Eylül Üniversitesi	2.sınıf	A. Diabelli Sonatin op.163.no 6
Ö21	Dokuz Eylül Üniversitesi	2.sınıf	A. Diabelli Sonatin op.163.no 6
Ö22	Dokuz Eylül Üniversitesi	4.sınıf	Debussy petite suit / Faure Dolly suit
Ö23	Dokuz Eylül Üniversitesi	4.sınıf	Debussy petite suit ve Faure Dolly suit
Ö24	Dokuz Eylül Üniversitesi	4.sınıf	Cezar Cui Op.50 No:9
Ö25	Dokuz Eylül Üniversitesi	4.sınıf	Cezar Cui Op.50 No:9
Ö26	Dokuz Eylül Üniversitesi	2.sınıf	A. Diabelli Sonatin op.163.no 6
Ö27	Dokuz Eylül Üniversitesi	3.sınıf	C.Gounod Waltz from Faust
Ö28	Dokuz Eylül Üniversitesi	3.sınıf	C.Gounod Waltz from Faust
Ö29	Dokuz Eylül Üniversitesi	4. sınıf	F.Chopin mazurka op.7 no:1
Ö30	Dokuz Eylül Üniversitesi	4. sınıf	F.Chopin mazurka op7 no:1

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bulguları öğrencilere uygulanan *"piyano edebiyatında dört el edebiyatının müziksel ve teknik gelişime olan katkılarına ilişkin dört el eser seslendirme sonrası yarı yapılandırılmış öğrenci görüş formu*" ve eğitimcilere uygulanan *"piyano eğitiminde dört el edebiyatının müziksel ve teknik gelişime olan katkılarına ilişkin öğretim elemanlarının düşüncelerine yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formu*" ve farklı müzik kurumlarında çalışan uzman piyano eğitimcilerinin konu ile ilgili olarak görüşünü almak amacıyla uygulanan *"piyanoda dört el çalışmalarına dair uzman görüş formu*" yolu ile elde edilmiş ve betimsel analiz için bir tematik çerçeve oluşturulmuştur. Oluşturulan tematik çerçeveye göre de verilerin işlenmesi gerçekleştirilmiştir. Bu bölümde, süreçte işlenen veriler detaylı açıklamalar yapılarak sunulmuştur. Verilerin yorumlanması esnasında doğrudan alıntılar ile açıklamalar desteklenmiştir. Böylece üç ayrı veri toplama aracından elde edilen verilerin tutarlılığı sağlanmıştır.

Çalışmaya katılan 30 öğrenciden 25 tanesi daha önceden bir dört el çalışmasına katıldığını belirtmiş ve sadece 5 tanesi böyle bir çalışmayı ilk kez gerçekleştirmiştir.

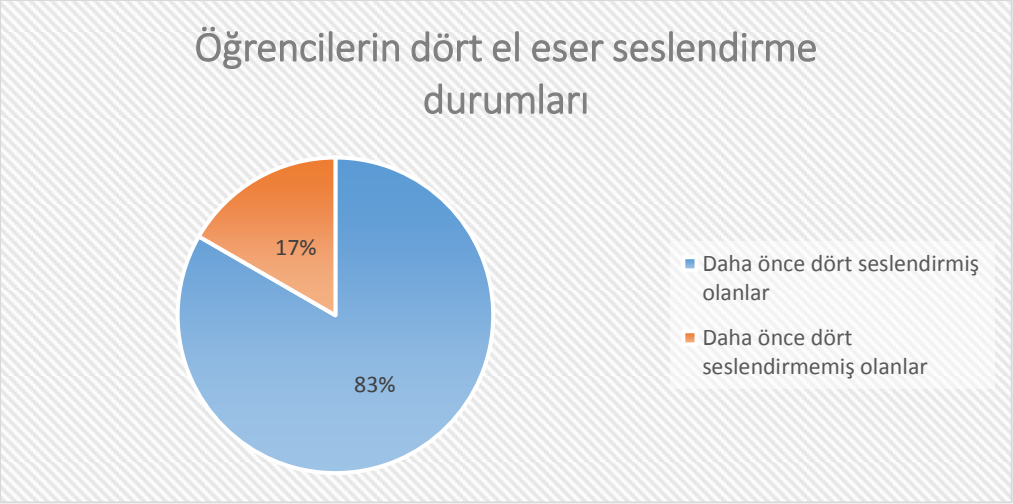

Şekil 4: Öğrencilerin dört el eser seslendirme durumları

Analiz sırasında öğrenciler Ö1, Ö2, …. Ö28 şeklinde numaralandırılmıştır. Öğrencilerin verdiği cevaplar temalara göre kodlanmış ve kodlara göre alt temalar belirlenmiştir. Bu şekilde kodların frekansları belirlenmiştir. Belirlenen temalar ve alt temalar iki uzman görüşü ardından son şeklini almıştır.

Öğrencilerin açık uçlu sorulara verdikleri cevapların analizi araştırmacı tarafından yapılmış ve veri güvenirliliği amacıyla uzman görüşü alınmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2018) kodlamayı, veriler arasında yer alan anlamlı bölümlere isim verilmesi süreci olarak tanımlamıştır. Sorulara göre belirlenen kodlamalardan alt temalar belirlenmiştir. Her bir alt problemi belirlemeye yönelik anket soruları ayrı ayrı temalara ve alt temalara ayrılmıştır. 12 soru için temalar ve alt temalar oluşturulmuştur. Uzmanlar arasında meydana gelen görüş birliği ve görüş ayrılığını gösteren temalar belirlenerek, görüşler arasındaki uyum oranı tespit edilmiştir. Bu oran tespit edilirken, Miles ve Huberman güvenirlik formülü kullanılmıştır Güvenirlik Formülü: Görüş Birliği / Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı (Miles & Huberman, 1994).

Öğrencilerin sorulara verdikleri cevapların analizinde oluşturulan ve her bir soruya ait kodlayıcılar arası uyum yüzdesi değerleri (Miles ve Huberman) 0,70'in üzerindedir ve bu oran araştırma için güvenilir kabul edilebilir. Bu durumda, elde edilen bulgular araştırma için güvenilir olarak kabul edilmektedir. Aşağıda her bir soruya ait uyum yüzdeleri ve frekans değerleri verilmiştir.

4.1. Piyano Eğitiminde Dört El Edebiyatı Uygulamalarının Müziksel Ve Teknik Gelişime Olan Katkılarına İlişkin Öğrenci, Eğitimci ve Uzman Eğitimci Görüşlerinin Analizi

Aşağıda çalışmanın birinci alt problemli olan "Piyanoda dört el edebiyatı uygulamalarının piyano eğitiminde teknik gelişime katkıları ile ilgili öğrenci görüşleri nelerdir?" şeklindeki alt probleme dair bulgular yer almaktadır.

Tablo: 5

MH Güvenirlik oranı : 9 / 9 + 1: 0,9

Alt Temalar	Kodlar	Frekanslar	% lik Oran
Birliktelik	Birlikte çalma	*8*	*20*
	Sayma	*3*	*7,5*
	Uyum	*7*	*17,5*
	Dinleme	*8*	*20*
Piyano Tekniği	Pedal	*2*	*5*
	Teknik Beceri	*4*	*10*
	Akor çalma	*2*	*5*
Motivasyon	Heyecan	*1*	*2,5*
	Kontrol	*1*	*2,5*
	Katkısı olmadı	*4*	*10*
	Toplam	*40*	*100*

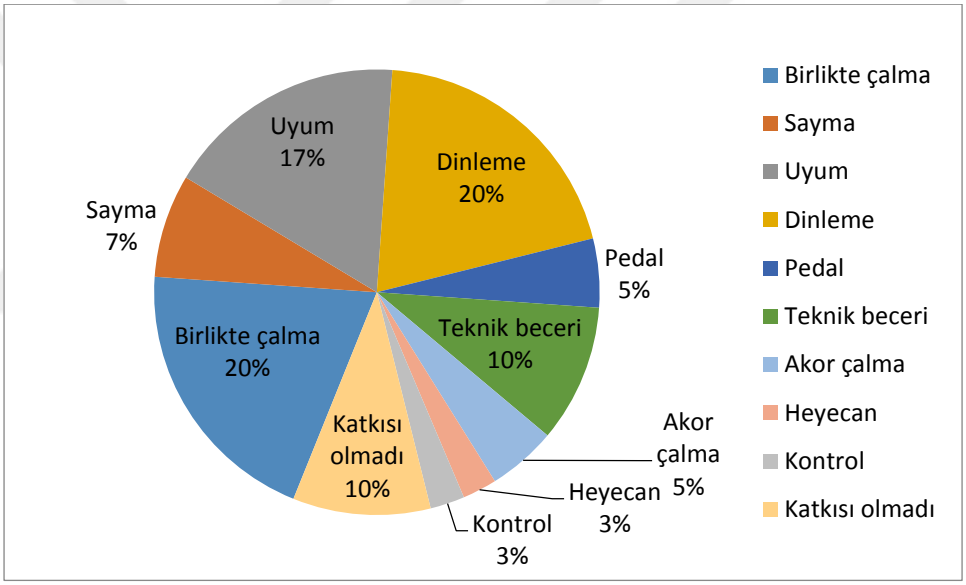

Şekil 5: Piyano eğitiminde dört el edebiyatı uygulamalarının piyano tekniğine katkısına dair öğrenci görüşlerinin dağılımı

Öğrenci görüşlerinden çeşitli görüşler şu şekildedir:

Ö1- *Piyanoda çaldığımız pek çok eseri teknik açıdan faydası olduğu gibi, dört el eserin de oldu. Yalnız bireysel icra ettiğimiz öteki parçalardan teknik gelişim olarak farkı, parçanın tamamını kendimiz çalmadığımız için piyanodaki tekniksel becerilerde özellikle metronomda arkadaşımıza uyum sağlamamız açısından onu dinleyerek çalmamız ve dolayısıyla ritim olgusunu daha fazla önemsememiz oldu. Ayrıca nüans, sağ-sol el baskınlığı gibi pek çok olguda dinleyerek çalıp, arkadaşımıza uyum sağlamamızın tekniksel gelişime katkısı oldu.*

Ö2- Bu eserde sol elde akor okuma, ve ritmik olarak sağ eli dinleme açısından gelişim sağladım.

Ö3- Sağladığını düşünüyorum, çaldığım arkadaşıma uyum sağlamak adına nüanslara özellikle dikkat ettim.

Ö8- Evet, aynı tempoda aynı ritimde çalabilmemi geliştirdi. Çünkü tek ben çalmadığım için tempoyu sabit tutmak gereklidir. Bu da başka eserler çalarken tempoyu sabit tutmamda çok faydalı oldu. Ölçülerdeki suslarda saymamı ve doğru yerlerde durmamı geliştirdi. Eğer yanlış sayarsak parça karışacağından dolayı saymayı ve suslardan sonra doğru yerlerden girebilmemi bu dört el parçası sayesinde geliştirdim. Birlikte çalarken niansları daha iyi yapmamı da sağladı. Çünkü genelde aynı yerlerde forte ve piyano yaptığımız için beraber çalarken nüans yapmamı da geliştirdi.

Ö9- Çaldığımız eserin agitato bölümünde tempo değişikliklerine ve diğer partiye uyum sağlamaya çalışırken seslerin artikülasyonu üzerinde daha fazla düşündüğümü ve sesleri net duyurmak için daha dikkatli davrandığımı ve bunun da beni geliştirdiğini farkettim. Legato çalmayı gerektiren kısımlarda ise diğer parti ile eş zamanlı_bu tekniği uygulamaya_çalışmanın beni geliştirdiğini düşünüyorum.

Ö10- Biraz sağladı. Dinlerken çalma becerimi geliştirdiğini düşünüyorum, tek başınıza çalmakta tamamen kontrol sizde ama dört elde birbirinizin eli olmak durumundasınız

Ö11- E*vet, diğer partiye uyum sağlamaya çalışmada ve tempo ve değişikliklerine uymada beni geliştirdiğini düşünüyorum*

Ö12- *Evet, Çift elle çalıp bir yandan bir çift ses daha duymak tuşemi geliştirdi*

Ö13- E*vet sağladı, yannızdaki kişiyle aynı hızada ve karakterde çalmak, yorumlama becerisinin uyum içinde olması secondo partisine eşlik etme ve dikkat etme gibi teknikler kazandırdı.*

Ö14-*Birim vuruşları takip etmemde, sağ ve sol eli kontrollü olarak kullanmamda, birlikte olduğum arkadaşımı takip ederek uyum içerisinde olmamda, nüanslarda birlikte olduğum arkadaşımı dinleyerek daha doğru şekilde sesledirmemi sağladı. Ayrıca ders dışında da ana dalı piyano olup birlikte çaldığım arkadaşımın teknik bilgilerinden yararlanarak hatalarımı düzeltmemde yardımcı oldu.*

Ö15- Enstrümanımda teknik olarak geliştirdi.

Ö16- Zaman hakimiyetimi geliştirdi.

Ö17- Çalma tekniğimde gelişmeler sağladığını düşünüyorum, çünkü hem motivasyon açısından solo parçalara göre daha rahat olmanızı sağlıyor hem de tempo konsantrasyon, pedal kullanımı ve birlikte çalışma disiplininize katkı sağlıyor.

Ö18- Tabi ki sağladı, doğru saymak ve metronomun daha sabit devam etmesi en başta.

Ö19- Hem birlikte çalma hem de tempoya ayak uydurma anlamında geliştirdiğini düşünüyorum.

Ö20- ...uyum içerisinde olmanız gerekiyor, bu da çalışma dikkatinizi arttırıyor.

Ö22- ...koordinasyon sağladı

Ö23- ...diğer partiyi dinleyerek uyum içerisinde icra edebilme konusunda katkı sağladı.

Ö24: ...abartılı hareketlerden kaçınarak daha sakin bir teknikle çalmamı sağladı. Sadece kendi partimi değil iki partiyi de düşünmeyi öğretti.

Ö25- ...eseri birilkte çalabilmek için birbirimizi dinlemeli ve iyi saymalıydık. Bu anlamda daha fazla dikkat ettiğimiz için bu yönde gelişme sağladım.

Ö26- Diğer partiyle uyumlu çalmayı, diğer partiyi dinlemeyi, gerekli yerlerde gerekli nüansları yapmayı geliştirdi.

Ö29- İki kişi beraber çaldığımız için hem uyum becerisi hem de doğru sayma becerisi kazandırdı.

Öğrenciler içerisinde gerçekleştirdikleri çalışmanın piyano tekniklerine doğrudan bir katkısı olmadığını ifade edenler de bulunmaktadır. Örneğin:

Ö6: Piyanoda dört el çalmak piyano tekniğime etki etmedi, fakat takım çalışması, uyumluluk ve çaldığım parçaya bağlı olarak ritim becerilerini geliştirmemi sağladı. Ayrıca peformans sırasında kendimden başkasına da dikkatimi verebilme becerisi edindim.

Ö-5 Doğru sayme ve parçayı bir uyum içerisinde çalma açısından bana katkı sağlayan bir çalışma olduğunu düşünüyorum. Onun dışında bu parçayı çalışırken bireysel olarak çaldığım parçalarda uyguladığım tekniklerden farklı bir teknik uyguladığımı veya geliştirdiğimi söyleyemem.

Öğrenciler arasında çalıştığı eserin piyano tekniğine faydasını ifade eden öğrenciler de bulunmaktadır örneğin:

Ö4- Çalışmadığım geçişlere çalışmamı sağladı, sol elimin daha akıcı olmasına katkısı oldu.

Ö7- Evet yarattı, Özellikle pedal kullanımı açısından çok önemli şeyler öğrendim. Dört el çaldığımız için seslerin homojen tınlaması gerekiyor. Bu sebeple pedal kullanım

tekniğinin parçanın tüm seyirini değiştirdiğini gördüm ve icram sırasında buna çok dikkat ettiğmi söyleyebilirim.

Ö21- Tek başıma daha rahat oturabiliyorken, dört el çaldığım zaman daha dikkatli ve dik pozsiyonda durmamı sağlıyor.

Ö27- Tek başına çalışma yaptığımda da gamlar, akorlar, arpejler ve diğer çalışmaları sık sık yapıyorum ancak dört el eserler daha dikkatli olmayı ve özverili çalışmayı gerektirdiğinden üzerine daha fazla düşüyorum.

Öğrenci ifadelerinden alışık olmadıkları bir oturma pozisyonunda oturmalarından, başkasına bağlı olarak seslendirmelerinden kaynaklanan çalma biçiminden ve dört el seslendirmede önemli noktalardan biri olan pedal tekniğini uygulamayla ilgili sıkıntılar duydukları anlaşılmaktadır. Ancak bu durumunların onları ister istemez farklı davranmaya ve alıştıklarından farklı davranmaya ittiği ve birlikte seslendirme yapmayı uygulayarak öğrendikleri görülmektedir.

Piyanoda teknik becerinin gelişimi ile ilgili olarak ise piyanisti en başarılı ve kolay bir şekilde başarılı seslendirmeye götüren ve dönem, besteci eser ve stil bilgisini rahatsızlık yaşamadan en doğru ve doğal bir biçimde seslendirebilme yetisi kazandırabilmeyi amaçlayan ve düzenlilik isteyen çalışmalar olduğu bilgisi bu çalışmanın başında belirtilmiştir.

Bu nedenle öğrenci görüşleri incelendiğinde öğrencilerin daha önce de söylenildiği gibi "piyano tekniği" ile ilgili olarak her ne kadar olumlu bir görüşe sahip olsalar dahi ifadelerinden "birliktelik, sayma, akıcılık…" gibi piyano tekniğine destek olan yan bileşenlerden bahsettikleri anlaşılmaktadır. Öğrenci ifadelerinden temel piyano teknikleri değil de birlikte çalma ile ilgili konulardan bahsettikleri, diğer partiyi dinleme, diğer parti ile birlikte durma-başlama, sayma gibi uyumla ilgili becerilerinde gelişmeler olduğu öğrencileirn farkındalıklarının arttığı görülmektedir.

Öğretim elemanların görüşlerinin elde edilmesi ve değerlendirilmesi süreci ise şöyle gelişmiştir. Öğretim elemanlarına dört el piyano çalışmalarının piyano tekniğine katkılarına dair görüşleri sorulmuş, ayrıca piyano tekniğinin temel unsurlarından olması nedeniyle gamlar, arpejler ve akorları çalmalarına katkıları olup olmadığını içeren ayrıca 3 adet ek soru ile daha detaylı bilgi edinilmesi amaçlanmıştır. Uzman eğitimcilere de aynı şekilde sorular birebir görüşmelerde sorularak verilerin zenginleştirmesi amaçlanmıştır.

Uzman eğitimcilerin ilgili çalışmaya çalışmaya katılmamış olmaları ve aynı kurumda görev yapmıyor olmaları çalışmaya katılan eğitimcilerin görüşlerinin daha objektif olması ve görüşler arasında bir fark olup olmadığını da göstermesi açısından önemlidir. Öğretim

elemanları ve uzman eğitimcilerin dört el çalışmalarının piyano tekniğine olan katkılarına dair sorulara verdikleri cevapların betimsel analizi yapılmıştır. Betimsel analizde kullanılan temalar alt problemlerle ilişkilendirilmiştir.

Öğretim elemanlarının görüşleri sıralanırken öğretim elemanları E1-E2-E3-E4 şeklinde sıralanmıştır. Öğretim elemanlarının dört el piyano edebiyatı uygulamalarının piyano tekniğine katkıları olup olmadığı açısından görüşleri ise şöyledir:

E1- Dört el eser çalışmanın öğrencilerin gamları çalmasına belirgin bir etkisi olmadı. Reperertuvarda dört el eserlere sıklıkla yer verilmesi ve öğrencilerin eğitim süreçlerinde düzenli olarak dört el eser çalışmaları gamları çalmada ilerleyen dönemlerde fark yaratma durumu olabilir. Arpejlerde de belirgin bir etkisi olmadı dört el çalışmalarının. Öğrencilerin tekniklerinde sağ el sol el eşitsizliğinin zaten var olduğu durumlarda öğrenci arpejlerde senkronizasyon zorluğu yaşamaya devam etti. Dört el eserler çalan öğrencilerin eserlerin armonik yapılarına daha fazla duyarlı olduğu ve daha fazla dikkatli oldukları görüldü.

E2- Gam çalıştırmanın eserlerde faydasını görmekteyim ama, dört el çalışmanın gamlara olan faydası parçaya ve parçanın durumuna göre değişmektedir. Arpejde de aynı şey söz konusu,. Ancak parça arpejli bir şey ise katksı olur ama mesela Debusyy Petite Süit'de arpejli bir yer yok, dolayısıyla bir katkısı olmayacak. Ancak akorları seslendirmelerinde dört el çalışmalarının katkısı gayet güzel oldu. Çünkü dört elde çok daha fazla duyuş ile ilgili durumlar ortaya çıkıyor. Baslar tizler çok daha fazla açılabiliyor. Dolayısıyla akorları çok daha iyi duyabiliyorlar.

E3- Arpejleri çalışmanın dört elde katkısı olacaktır ama tam tersi bir etkiyi gözlemlemedim. Gamlar ve arpejler ile ilgili olarak ise gam ve arpej çalışan öğrencinin koordinasyonunun iyi olacağını düşünmekteyim. Bu durumda daha iyi dinleyerek senkronizasyonun daha başarılı olacağını düşünüyorum.Akorlar açısından ise piyano eğitiminde akorların büyük önemi olduğunu düşünmekteyim. Dikey çok seslilikte öenmli olan seslerin dengeli bir şekilde aynı oranda duyulmasıdır. Dört el çalışmalara da dolaylı olarak katkı sağlar. Gam ve arpej gibi direkt bir katkısı olduğunu düşünmemekteyim.

E4- Dört el çalışmalarının gamların doğru çalınmasına katkısısı şöyle olmaktadır. Öğrencilerin gamlarda kullanılan parmak numaralarına daha dikkatli bakmalarına katkı sağlamaktadır diye düşünüyorum. Çünkü dört el çalşmalarında yanlış aldıkları parmak numaraları çalma esnasında ellerinin partnerinin elleriyle çakışmasına neden olabilir. Arpejler ile ilgili olarak da durum aynıdır dikkati geliştirir.

Akorlar ile ilgili olarak ise öğrenciler dört el çalışmalarında akorlara daha dikkatli bakıyorlar. Çünkü dört el çalışmalarında yanlış çalınan akor armoniyi bozmaktadır. Dört el eserlerde bu durum daha da belirgin olur.

Dört el çalışmalarının piyano tekniğine katkısı ile ilgili olarak öğretim elemanlarının görüşleri incelendiğinde genel görüş olarak dört el edebiyatının piyano tekniğine gam, arpej gibi temel teknikleri çalabilmede doğrudan bir katkısının olmadığı, ancak öğrencilerin gam geçişlerindeki parmak numaralarına daha çok dikkat ettikleri anlaşılmaktadır. Öğretim elemanlarının konu ile ilgili olarak görüşü tam tersi olarak gam arpej gibi teknik çalışmaların dört el eser çalışmaya katkılarının olabileceği şeklindedir. Öğretim elemanları temel teknik çalışmalarının öğrencilerin sağ el sol el dengesine faydası olduğunu, bu durumun da öğrencilerin yapacağı her çalışmada etkisini görülebileceği gibi dört el çalışmalara da olumlu yansımasının olacağını belirtmektedirler. Sadece E4 öğrencilerinin parmak numaralarına dikkatli bakmalarının gamlar ile ilgili olduğunu ve dikkati çok olumlu şekilde etkilediği için gam geçişlerinde parmak numaralarıyla ilgili bir gelişme gözlediğini belirtmiştir. Görüldüğü üzere bu durum da dikkat ile ilgili olmaktadır.

Akorları seslendirmede ise durumun değiştiği görülmektedir. Öğretim elemanları dört el seslendiren öğrencilerde akorları seslendirmede normalde olandan daha fazla dikkat, özen ve doğru çalabilmek için özenli davranışlar gözlemlediklerini ifade etmektedirler. Bu durumun doğru çalabilmeye olan dikkat ile ilgili olduğu anlaşılmaktadır.

Konu ile ilgili olarak birebir görüşmeler yapılan uzman eğitimciler U1,U2… şeklinde adlandırılarak sıralanmıştır ve görüşleri şöyledir:

U1 "*Dört el çalışmalarının herhangi bir şekilde teknik faydası olduğunu düşünmüyorum, tam tersi etüd, gam arpej ya da teknik çalışmaların dört el çalışmalara faydası olduğunu düşünmekteyim" (kişisel iletişim, 1 Ağustos 2022).*

U2: "Tam tersi şekilde teknik çalışmaların her çalışmada katkısını görmekteyiz ama dört el çalışmalarının tekniğe katkısı olduğunu düşünmüyorum" (Kişisel iletişim, 20 Ekim 2022).

U3: "Teknik çalışmaları ayrı bir konu ve belli bir düzeye kadar gelinmek zorunda olunan ve öğrencinin asla kafasında bir korkusu olmadan özgürce çalabilecek hale gelmesi gereken bir durum. Dört el çalışmalarının ise ensemble ve oda müziğine katkıları var ancak tekniğe bir etkisi olduğunu düşünmüyorum" (Kişisel iletişim, 20 Ekim 2022).

U4 "Dört elin tekniğe değil de tekniğin dört ele faydası olduğu düşüncesindeyim. Çünkü öğrenci teknik çalışmalar sayesinde her şeyi zorluğunu düşünmeden çalabilir hale

geliyor. Dört el veya ensemble çalışmalar ise öğrenciye oda müziği ve orkestral düşüncenin kapılarını açıyor" (Kişisel iletişim, 10 Eylül 2022).

Öğretim elemanı ve uzman eğitimcilerin görüşleri piyanoda teknik çalışmaların piyanoda yapılan her türlü seslendirmeye katkıları olduğu yönündedir. Ancak dört el çalışmalarının temel piyano tekniklerine katkısı olduğuna dair bir görüş bildirilmediği, öğrencilerin akorları seslendirmede daha özen ve dikkat göstermiş oldukları, dört el çalışmaların teknik anlamda katkısının az olduğu, ancak dört el çalışmalarının birlikte müzik yapma ve birlikte çalma tekniklerine katkısının olduğu yönünde kanaat gösterdikleri görülmektedir. Öğrencilerin dört el çalışmalarında en zorlandıkları tekniğin ise pedal olduğu gözlemlenmiştir.

Bütün katılımcıların ifade ve görüşlerinin incelenmesi sonucunda piyanoda dört el çalmanın temel piyano tekniklerine katkısının olmadığı ancak birlikte çalma tekniklerine katkılarının yüksek olduğu, öğrencilerde diğer partiyi dinleme uyum sağlama gibi farkındalıklarını arttırdığı söylenilebilir.

4.2. Piyano Eğitiminde Dört El Edebiyatı Uygulamalarının Tempo Tutma Ve Sayma Becerisine Olan Katkılarına İlişkin Öğrenci, Öğretim Elemanı ve Uzman Eğitimci Görüşlerinin Analizi

Müzikteki en temel iki unsur zaman ve ezgi unsurudur. Birlikte yapılan bütün çalışmalarda zamanlama en temel ve vazgeçilmez olan bu durum dört el çalışmalarda da senkronun doğru tutabilmesini sağlayan temel olarak karşımıza çıkmaktadır. Öncelikle akorların doğru tınlaması ezgisel yürüyüşlerin sıralamalar şeklinde akabilmesi, müziğin oluşabilmesi için iki kişinin doğru zamanlama ile ve birlikte sayabilmesi gerekmektedir. Dört el çalışmalarının öğrencilerde en büyük farkındalık yaratması beklenilen durum doğal olarak sayma ve zamanlamanın önemini ne derece kavrayabildikleri olmaktadır. Çünkü solo çalışmalarda öğrenciler istedikleri gibi saymakta özgürdürler. Dört el çalışmalarda ise diğer kişiye bağlı olmalarının onlarda bu farkındalığı oluşturup oluşturmadığı? Ya da ne kadar oluşturabildiği katılımcıların verdiği cevaplarla ortaya konulmuştur.

Tablo 6

M/H Güvenirlik Oranı : 6/7: 0,85

Alt Temalar	Kodlar	Frekans (f)	Yüzdelik değerler (%)
Zaman	Metronom	5	13,88
	Ritim	4	11,11
	Sayma	17	47,22
Birliktelik	Dinleme	2	5,55
	Uyum	2	5,55
	Katkısı olmadı	4	11,11
	Toplam	:34	99,98

Şekil 6 Piyano eğitiminde dört el debiyatı uygulamalarının tempo tutma ve saymaya olan katkılarına dair öğrenci görüşlerinin dağılımı.

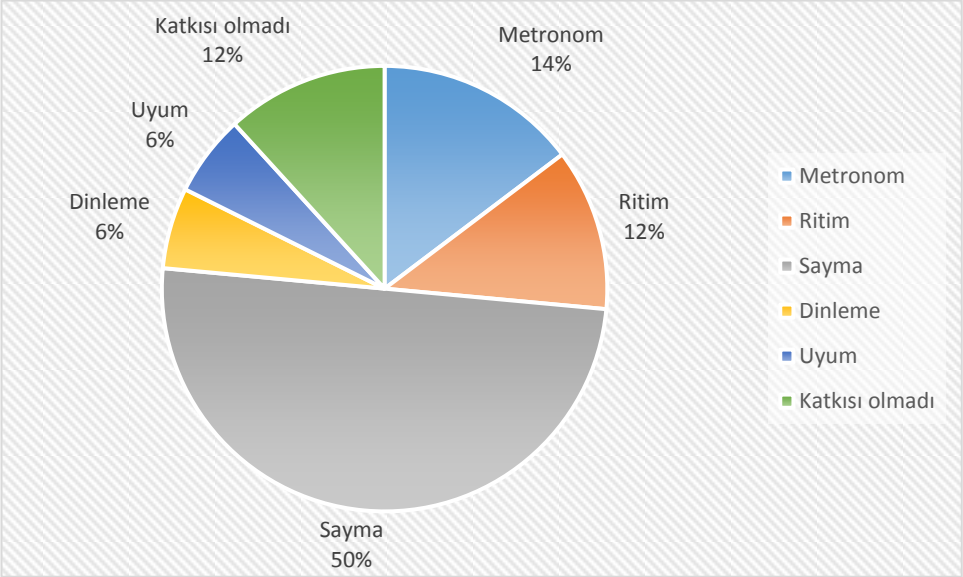

Öğrenci görüşlerinden çeşitli örnekler :

Ö1- Evet, Özellikle metronom olgusunun gelişimine çok katkısı oldu.

Ö2- Kesinlikle, bağlı bulunduğum metronomu göz önüne alarak, sağ ve sol eli dinlemek ve ritmi aksatmadan çalabilmek ayrıca bir özen istiyor.

Ö3- Birlikte hareket edip ölçülere düzgün giriş yapabilememiz için elbette doğru saymamız önemliydi.

Ö4- Solo çalınan eserlere göre saymaya çok aşırı dikkat ettik.

Ö5-Bireysel çaldığım parçalara göre çok daha dikkatli ve doğru saymaya özellikle dikkat ettim. Çünkü sayma konusunda yapacağım en küçük hata bile parçanın aksamasına neden olabilir. Buna dikkat etmem sayma konusunda kendimi geliştirmemi sağladı.

Ö6- Özellikle deşifre aşamasında saymaya çok dikkat ettim. Çünkü sol eli çalan bendim, ana ritmi ben veriyordum.

Ö7- Dört el çaldığımız için doğru saymak ekstra önem arz ediyordu. Tek başıma çalıyor olsam bir hata kolayca görmezden gelinip geçilebilir. Fakat bir parçayı bölüştüğünüz zaman bir bedeni hareket ettiren iki ayak gibiyiz. Bir taraf adım atamazsa beden ilerlemiyor.

Ö8- Saymak çok önemli çünkü yanlış yerde girersem parça karışır, önceden çalışırken sesli saydım bu da içimden saymamı kolaylaştırdı.

Ö9- Diğer partiyi dinlerken ve girişlerimi düşünürken daha dikkatli olduğumu farkettim. Secondo partisi ile senkronize olamadığım zaman yanlış saydığımı farkettim. Dikkatli ve odaklanmış olmak saymama çok faydalı oldu.

Ö15- En başta sayma sorunları yaşıyorduk çalışma ile bu sorunları aştık.

Ö16- Dört el çalışmakla zaman hakimiyetim gelişti.

Ö17- *Partnerimi dinlemek sayma ve tempoyu yakalamamda yardımcı oldu.*

Ö18- Doğru zamanda çalabilmek için doğru zamanda sayabilmek önemlidir. Dört el çalışmalarının doğru saymamıza katkısı oldu.

Ö20- Dört el çalmada saymak en önemli unsurdur, çünkü doğru sayamazsanız yanınızdakiyle doğru çalamazsınız.

Ö21- Dört el çalmada iki kişinin de aynı sayması ve uyumlu çalması önemlidir, çünkü hata yaptığınızda birlikte yapmış oluyorsunuz.

Ö23- Ritimsel olarak eşit ritimle ve eserleri beraber icra edebilme konusunda katkı sağladı. Örneğin parçanın gidişatına göre tek başıma çalışırken yanlış sayarak ama farkına varmayarak çalıştığım pasajlarda arkadaşımın da partisi eklendiğinde birlikte icra ederken farkına varmamı ve yanlışımı düzeltmemi dört el çalışmaları sağladı.

Ö24- Doğru saymamıza katkısı çok oldu çünkü doğru sayamadığımızda bütünlük hemen bozuluyordu. Bu nedenle çalışmanın en önemli kısmının doğru saymak olduğunu düşünüyorum.

Ö25- Senkronize olmak adına sayma işini doğru yapmamız gerektiği için bu çalışmalar saymamızı olumlu etkiledi.

Ö26- Evet çok katkısı oldu doğru saymayınca diğer partiyle sorun yaşayacağımızdan doğru saymaya çok önem verdik.

Ö27- Saymak bu işin temel kuralı gibi, partilerin farklı zamanlarda susması karşılıklı pasajların olabilmesi saymayı önemli hale getiriyor. Saymazsak geç kalabilir ve birbirimizi kaçırabiliriz.

Ö28- Eseri çalarken aynı zamanlara denk düşmemiz gerektiği için saymamız ritim duygumu geliştirdi ve aynı zamanlarda denk geldiğimde doğru sayabildiğimi fark edebildim.

Ö29- Bana çok büyük katkıda bulundu, dört el çalmada en önemli etken çalan kişilerin doğru sayabilmesidir.

Ö10-Ö12-Ö13-Ö18 Sayma konusunda önceden de bir problemleri olmadığını, çalışmanın onlara fazladan bir katkısı olmadığını ifade etmişlerdir.

Bu cevaplar öğrencilerin birliktelik sağlayabilmek adına doğru sayma ve zamanlama konusunu daha çok önemsediklerini ve solo çalışmalara kıyasla daha çok çaba sarf ettiklerini göstermektedir. Verilen cevaplar dört el çalışmalarının doğru saymanın önemini öğrencilere yaparak ve yaşayarak öğrendiklerini göstermektedir. Öğrenciler bu çalışmalar sayesinde doğru saymaya daha çok dikkat etmek zorunda olduklarını ve zamanlamanın önemini kavramış olarak bu çalşmayı sonlandırmış olduklarını ifade etmektedirler. Bu açıdan yapılan çalışma öğrencilerde önemli bir farkındalık sağlamıştır demek mümkün olabilmektedir.

Bu konu ile ilgili olarak öğretim elemanlarından dört el çalışmalarının tempo tutma ve sayma becerilerine katkısı olup olmadığına dair görüşleri sorulmuştur. Konu ile ilgili olarak öğretim elemanlarının görüşleri objektif bir bakış açısı sunmaktadır.

E2- Dört el çalışmalarının doğru saymalarına çok katkısı var, zaten birbirlerini dinlemek zorundalar. Primo secondoyu, secondo primoyu dinlemeli. Dolayısıyla sayıyorlar bazen metronom bile işe yaramıyor. Kendi kendilerine sayıyorlar yani. Metronomla çalıştırdığım zaman bir tanesi kaçırdığında öteki de kaçırmaya başlıyor. Birbirlerini takip ediyorlar. Dört el parçalarda çok etüd gibi bir parçaysa metronom oluyor ama biraz rubatolu bir parçaysa metoronom dört elde biraz zor oluyor çünkü iki kişi oluyorlar

E1-Dört el çalışmalarının öğrencilerin doğru saymalarına olumlu katkısı olduğu, ölçü motif ve cümle başlarına beraber ve zamanında girme yönünde katkısı olduğu görüldü.

E4- Sayma alışkanlıkları olmayan öğrencileri saymaya zurunlu olarak teşvik ediyor.

E3- Dört el çalışmalarının öğrencilerin doğru saymalarına katkıları çok büyüktür. Bu konu dört el çalışmalarının en önemli handikapıdır. Bu nedenle bireysel performanslarda doğru saymayı kavrayan öğrencilerin bile dört el çalmalarda zorluk çektikleri görülebilir. Burada dört el çalışmalarında aynı sakinlikle partnerini dinleyerek çalma ve sayma alışkanlığı becerisi kazanrlar.

Öğretim elemanlarının görüşleri dört el çalışmalarının sayma ve tempo tutma becerilerine önemli katkıları olduğu şeklindedir. Öğretim elemanlarına göre öğrencilerin dört el çalışmalarında zorunlu olarak saymaları gerekmekte ve bu durum onlara sayma becerisi kazandırmaktadır.

Uzman eğitimcilerin bu konudaki görüşlerinin de benzer şekilde olduğu görülmektedir. Uzman eğitimci görüşleri sıralandığında ise:

U1: *Öğrencileri dinlemeye zorladığı bir gerçek zaten bizde öğrenci öncelikle kendini dinlemiyorsa yapacak bir şey yok. Kaldı ki diğerini dinlemesin, bu söz konusu bile olamaz. Bizde en baştan itibaren dört eller çalınıyor çok geniş bir müfredat var ve müthiş bir de zaman var öğrenci için, dolayısıyla çocuk saymaya alışmak zorunda. Burada her şey farklı. Dört el bu bakımdan faydalı* (Kişisel iletişim, 5Ağustos 2022).

U2: *Öğrencinin saymama ve dinlememe şansı yok. Dört elde ya da solo çalışmada her zaman olması gereken bir şey bu. Ama birlikte çalarken daha çok dinlemek zorunda, bu yüzden faydalı evet zaman farkındalığı artıyor* (Kişisel iletişim, 20 Ekim 2022).

U3: *Biz genelde konçerto çalarken ve ben orkestrayı çalıyorum mesela o zamanlarda orkestrayı takip edebilmesi için saymak zorunda zaten. İster istemez bu böyle. Dört el olsun iki piyano olsun dikkat etmeli* (Kişisel iletişim, 20 Ekim 2022).

U4: *Baştan sona kadar her zaman saymak ve zamanı düşünmek zorundalar. Ancak dört el veya iki piyanolu grupların faydaları oluyor farkındalıkları artıyor. Hata yapmamak geride kalmamak ileri gitmemek gibi endişeleri ortaya çıkıyor* (Kişisel iletişim, 10 Eylül 2022).

Uzman eğitimci görüşleri öğretim elemanlarının görüşleri ile paralellikler göstermekte ve desteklemektedir. Eğitimcilerin hepsi dört el ve ensemble çalışmalarının zaman ile ilgili olarak öğrencilerin farkındalıklarını arttığını, öğrencilerin bu konuda daha özenli ve dikkatli olduklarını ifade etmişlerdir. Bu durum dört el çalışmalarının öğrencilerde sayma davranışını geliştirdiğini, zamanlama kavramı ile ilgili olarak farkındalıklarını arttırdığını, senkron ve zamanlama ile ilgili noktalarda daha dikkatli olduklarını göstermektedir.

4.3. Piyanoda Dört El Edebiyatı Uygulamalarının Birlikte Çalma Becerilerine Katkılarına Dair Öğrenci, Öğretim Elemanı ve Uzman Eğitimci Görüşlerinin Analizi

Birlikte çalma becerileri ile ilgili olarak birlikte çalabilmeye dair çeşitli davranışlar ifade edilmektedir. Takım çalışması, Uyum, doğru pedallama, birlikte deşifre, birlikte çalışma, dinleme, nüanslardaki birliktelik gibi unsurlar olarak başlıcaları sıralanabilecek bu davranışlar öğrencilerin üzerinde çalışarak ve uygulayarak yaptıkları ve farkındalıklarını

arttıran unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrencilere sorulan "piyanoda dört el çalmanızın birlikte çalma becerinize katkısı oldu mu?" sorusuna verilen cevaplardan elde edilen veriler aşağıda değerlendirilmiştir.

Tablo 7:

M/H Güvenirlik Oranı : 6/7: 0,85

Alt Temalar	Kodlar	Frekans (f)	Yüzdelik değerler (%)
Birliktelik	Birlikte çalma	15	38,46
	Uyum	10	25,64
	Dinleme-Takip	9	23,07
Motivasyon	Motivasyon	5	12,82
	Toplam:	39	99,99

Şekil 7: Piyano eğitiminde dört el edebiyatı uygulamalarının birlikte çalmaya katkısına dair öğrenci görüşlerinin dağılımı

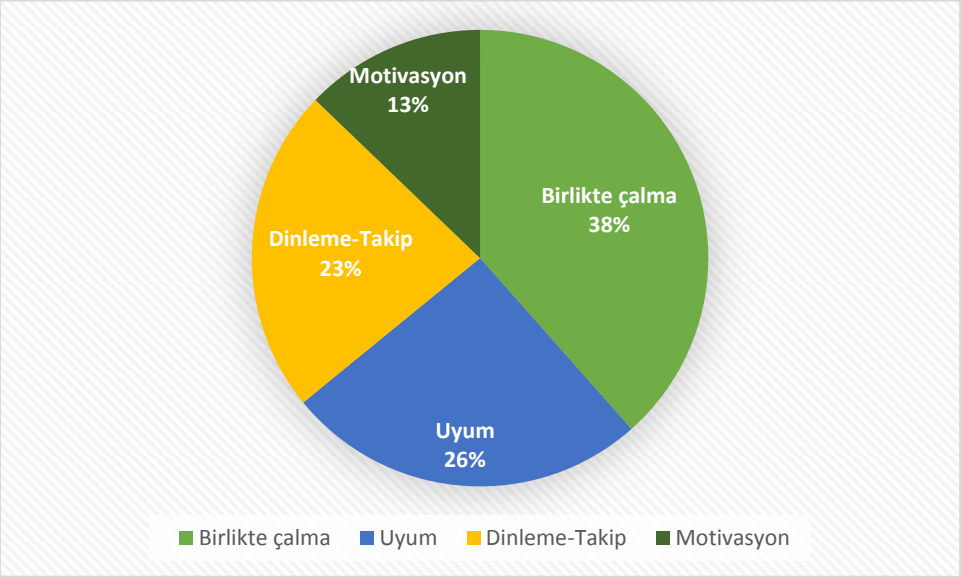

Öğrenci görüşlerinden çeşitli örnekler:

Ö3- Daha önce dört el çalmadığım için bunun vereceği keyfi tatmamıştım. Şimdi bunun ne kadar güzel olduğunu ve ne kadar motive ettiğini düşünüyorum.Uyum yakalayabilmek ve birlikte hissedebilmek harika.

Ö1- Arkadaşımızla uyum sağlamamız açısından kesinlikle çok faydası oldu.

Ö2- Uyumun ne olduğunu, iki farklı melodiden tek bir ezgide birleşen tınıları yorumlamak ve ezginin getirdiği nüanslara göre biçimlendirmek piyano çalmada farkındalığımızı arttırdı.

Ö4- Bireysellikten çok bir takım çalışması gerektirdiği için birlikte çalma becerilerimize katkısı oldu.

Ö5- Büyük ölçüde katkısı oldu, Bu zaman kadar bireysel çaldığım enstrümanı başka birisiyle uyum içerisinde çalmak çok farklı bir deneyimdi.

Ö7- Karşı tarafı dinlemek, sadece kendi melodini değil birlikte oluşturduğunu durumu duyumsamak çok güzel ve çok geliştirici bir şeydi benim açımdan. Birlikte çaldığımız ilk an ve son an da zamanla çok fark ediyor.Üzerine pratik yaptıkça uyum sağlama, dinleme, psikomotor ve dikkat becerilerimin hepsinin büyük oranda değiştiğini ve geliştiğini gördüm.

Ö8- Birlikte çalma becerilerime çok katkısı oldu. Dört el parçasını arkadaşımla birlikte çaldığım için ritimlere ve tempoya bireysel eserden daha çok dikkat etmem gerekti. Çünkü birlikte çalınca eğer farklı bir tempoda çalarsak uyumsuz olduğu için aynı tempoda kalmak çok önemliydi. Bu da birlikte çalma becerilerimde faydalı olan etkenlerden biri oldu.

Ö9- Dört el eser çalmak, müzikal dinamiklere ve tempo değişikliklerine ayak uydurma, birbirini dikkatle dinleme gibi becerileri geliştirmemi sağladı.

Ö15- Birlikte çalma ile doğru sayma eseri dikkatli şekilde çalma konusunda çok faydaları oldu.

Ö17- Kesinlikle birlikte çalma becerilerime katksıu olduğunu düşünüyorum. Çünkü ilk olrak dört el çaldığınızda bunu pek anlayamasanız da solo bir piyano eser çalmaktansa bir eşinizle dört el çalıp birbirinizi motive etmek ve birlikte bir müzikal ezgi seslendirmenin piyano çalma ve motivasyon açısından çok önemli olduğunu düşünüyorum. Piyanodaki en büyük motivasyon ve heyecanımı dört el çalmaya borçluyum.

Ö19- Birlikte çalma becerisini geliştirmenin en iyi yolllarından birisi piyanoda dört el çalmaktır. Çalacağımız partinin yanında gelen bir diğer partiyi takip ederek ortaya güzel bir uyum çıkartmak gerekir. Birlikte çalmak zengin bir müzik tecrübesi kazandırır.

Ö21- Oldu, bir enstrümanı iki kişi çaldığınız için birlikte çalma uyumunuzun yüksek olması gerekiyor, o yüzden birlikte çalmayı dört elde öğrendim diyebilirim.

Ö22- Tabi ki oldu. Tek başına çalarken kendi tempomuzu kendimiz ayarlayabiliriz, dört el çalarken bu mümkün değildir. O yüzden birlikte çalma becerisini kazanmak gerçekten önemli ve geliştirici bir durumdur.

Ö23- Özellikle bu konuda çok büyük yarar sağladığını ifade edebilirim. Çünkü bir arada, eşit tempoda, müzikal bir uyum içerisinde ve arkadaşımın da partisini dinleyerek icra etmemin birlikte çalma konusunda oldukça etkili olduğunu düşünüyorum.

Ö24- Evet oldu, çalıştığım arkadaşı dinleyerek, nüanslara önem vererek ortak hareket ettik. Puandorg ve duraklarda ortak hareket ederek partilerimize aynı anda eş olarak düşmeyi sağlamak başta zordu ancak ancak beraber çalıştıkça bu duruma alıştık ve çok büyük bir katkısı oldu.

Ö26- Diğer partiyi dinlemem gerektiği için katkısı oldu.

Ö27- Sürekli dikkat etme, hız, nüanslar ve birden çok şeyi bir anda yapma gereksinimi çalma becerisini geliştiriyor. Çünkü tek başımıza çalarken aslında bütün kontrol bizde oluyor. Yaptığımız hatalar, durduğumuz noktalar veya istemediğimiz bir nüans o an bizim içimizden geldiği gibi esere yansıyor. Fakat dört el çalışmalarda bunların hepsini arkadaşınızla ortak yapabilmek özgüveni geliştiriyor ve icra kısmında herhangi bir karşılaşıldığında hemen onu tolere edebilmeyi öğretiyor. Dolayısıyla enstrüman becerisini geliştiriyor.

Ö28- Karşılıklı birbirini dinleme unsuru ön planda olduğundan birlikte çalma becerilerim çok gelişti.

Ö29- Piyanoda her zaman solo çalıyoruz başkaları ile de çalmak gerek, dört el çalmak bana uyum, nüans birlikte çalmak açılarından büyük kazançlar sağladı.

Ö13- Birlikte ve uyumlu çalmamı geliştirdi. Yanımdaki kişiyle ortak bir çalma stili oluşturup homojen bir tını elde etmemi sağladı.

Öğrenci görüşleri incelendiğinde, ilk planda çoğunluğun uyum ve zamanlama konusunda farkındalıklarının geliştiğini ifade ettikleri anlaşılmaktadır. Ancak birliktelikten ortak bir tını çaba oluşturma çabası içerisinde olan ve entelektüel düşünme becerisine sahip öğrencilerin de bulunduğu görülmektedir. Bu durum hata yapmadan birlikte çalmanın ötesinde tek vücut olma, birlikte nefes alma birlikte yorumlamaya çalışma, birbirini dinleme ve ortak bir tını oluşturmaya dair önemli bir farkındalık oluştuğunu göstermektedir.

Ayrıca öğrencilerin daha önce yapmadıkları parti takibini yaptıkları, sürekli bir dinleme çabası içerisinde oldukları, eşleri ile birlikte bir bütünlük sağlama çabasına girdikleri de anlatımlarından anlaşılabilmektedir.

Ö18- Hem kendi partimi hem de diğer partinin partisyonunu takip edebilme becerisi geliştirdim.

Ö16- Evet kesinlikle faydalı oldu, çalma esnasında sadece kendimi değil eşlik eden arkadaşımı da duymayı ve onunla bir bütün halinde olmamız gerektiğini öğrendim.

Dört el çalışması nedeniyle öğrencilerin çalışma stillerinde de değişiklik yapan öğrenciler olduğu görülmektedir. Bütün bu görüşler öğrencilerin birlikte çalma becerisinin

de üstünde bir çaba ve farkındalığa ulaştıklarını göstermektedir. Bu durumlar araştırmanın beklentisinin de ötesine geçildiğini göstermektedir.

Ö14- Kesinlikle faydası oldu, daha önceleri solo eserler çaldığım için her zaman bireysel olarak çalışırdım ve kendi düzeyime uygun olacak şekilde basite indirgeyerek çalışırdım. Dört el çalışmaya başladığımda ortak bir çalışma düzeni kurarak hem bireysel hem de birlikte çalma tekniğimi geliştirdim ve birlikte eser çıkarabilme düzeyine ulaşabilmeyi hedefledim.

Öğretim elemanlarının öğrencilerin birlikte çalma becerilerine dair görüşleri ile ilgili olarak birden fazla soru sorulmuştur. Öğrencileirn birliktelik davranışlarına ek olarak öğrencilerin en çok zorlandıkları yerlerin nereler olduğu bilgisinin de onların zorlandıkları kısımları aşmaya yönelik olan çaba ve beceri değişimlerine ait görüşlerin elde edilmesini ile değerli veriler ve bilgilerin elde edilmesi sağlanmıştır.

E1- Dört el çalışmalarının öğrencilerin birlikte çalma becerilerine olumlu katkıları olduğu görüldü. Doğru sayma, birlikte çaldığı arkadaşını dinleyerek çalma, uyum sağlamaya çalışma çabası gösterme, bir bütünü oluşturan partisyonlardan kendi üzerine düşen kısmını daha fazla motivasyonla çalışma ve çalma yönlerinden gelişme sağladı.Öğrenciler en çok ritimsel birliktelik ve nüanslarda zorlandılar.

E2- Dört el çalışmalarının birlikte çalma becerilerine katkısı çok iyi. Aslında birbirlerine eşlik yapıyorlar dört el sırasında. Bas tize tiz basa eşlik yapıyor. Dört el çalmak eşlik olarak çok geliştiriyor. Birbirlerini dinliyorlar çünkü, eşlik yapmayı öğreniyorlar. Bir kemana eşlik yapacak mesela orada aslında dinlemeyi öğrenmiş oluyor dört el çalarken. Dolayısıyla katkısı büyük. Öğrencilerin çalarken en çok zorlandıkları yerler ise çapraz geçişler, yani ellerin iç içe geçmesi sağ elin sol ele gitmesi gibi durumlar onları zorluyor. Ancak çalışmayla çözülüyor bu durum.

E3- İki kişinin aynı anda aynı eseri farklı partisyonlarda beraber çalmasının çalma becerisini geliştirmeye katkısı oldukça yüksektir. Öğrencilerin en zorlandığı yerler genelde sayma ve ritmik sorunlar oldu ve sorunlar daha çok çalışmayla aşıldı

E4- Birlikte çalma becerilerine katkısı olmuştur. Genelde zorlandıkları yerler senkoplu kısımlar ve tempolu hızlı gam geçişleri oldu, sorunlar çalışmayla aşıldı.

Öğretim elemanlarının görüşleri incelendiğinde birliktelik becerileri ile ilgili olumlu görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu durum dört el çalışmalarının birlikte çalma becerilerine olumlu katkıları olduğunu göstermektedir. *E2'*nin ifadesi öğrencilerin dört el çalışmaları sayesinde eşlik becerisi kazandıklarını ve aynı zamanda diğer çalgı ve enstrümanlara da yaptıkları eşliklerde diğer partiyi dinleme ve uyum sağlama davranışı kazandıklarını

göstermektedir. Öğrencilerin çalarken dinlemeyi öğrenmeleri, eşlik ederken nüans becerileri kazanmaları ve *E2* nin ifade ettiği gibi birbirlerine öğreterek fikir paylaşımı içerisinde bulunmaları dört el çalışmalarının sağladığı önemli katkılar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ayrıca öğrencilerin en çok zorlandıkları yerlerin senkoplu ve hızlı gam geçişi içeren yerler olduğu, çapraz el ve geçişlerinin, ritmik aksamalar ve uyum problemlerinin yaşandığı belirtilmiştir.

Uzman eğitimcilerin görüşlerinin de öğretim elemanları ile tamamen paralellik gösterdiği görülmektedir:

U2: *Piyano tamamen solo çalışılan ve solo çalınan bir çalgı, öğrencilerin birliktelik için mutlaka dört el ve ensemble çalışmaları yapmaları gerekiyor. Çünkü bizde çalmanın neredeyse tamamında "birliktelik" diye bir şey yok. Ne zaman bunu yapıyorlar? O zaman görüyorlar ve yaşayınca biliyorlar ki böyle bir dünya var* (Kişisel iletişim, 20 Ekim 2022).

U4: *Birine eşlik ederken yaşadıkları sorunları gibi dört el veya iki piyanolu çalışmalarda veya başka enstrümana yaşadıklarında görüyor ve tanıyorlar. İster dört el ister iki piyano olsun birliktelik için birlikte olmak gerekiyor, tabi ki faydalı* (Kişisel iletişim, 10 Eylül 2022).

U1: *Birlikte çalmayı öğrenmek için birlikte çalmalısınız, bu dört el olur ansamble olur ya da oda orkestrası olur ne olursa olsun, birlikte çalmadan olmaz. Birlikte yaptığınız her çalışma sizi birlikteliğe daha çok götürür* (Kişisel iletişim, 5Ağustos 2022).

U3: Öğrencilerimiz dinlemeyi öğrenerek yetişiyorlar onda sorun yok, birlikte çalabilmek bu açıdan zor olmuyor. Ancak yine de onlar için birliktelik çok yeni ve birliktelikte tema takibi, pedal konusu gibi yepyeni şeyler görüyorlar dört el ve iki piyano gibi çalışmalar bu açılardan çok öğretici ve başka bir dünya (Kişisel iletişim, 20 Ekim 2022).

Tüm görüşlerin aynı noktada birleştiği ve dört el çalışmalarının birlikte çalmaya dair katkısının yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Dört el çalışmalarının öğrencilerin dinleme, uyum davranışı gösterme, eşlik becerisi kazanma, tema takibi yapma, nüanslarda ve eserin genel çizgisinde hesaplı ve düşünerek hareket etme becerilerini kazandırdığı söylenebilir.

4.4. Piyano Eğitiminde Dört El Edebiyatı Uygulamalarının Eser Yorumlama (Müziksel Gelişim) Becerilerine Katkılarına Dair Öğrenci, Eğitimci ve Uzman Eğitimci Görüşlerinin Analizi

Bu soruda öğrencilerden, eserin istediği nüanslar ve gerektirdiği stil dışında kendi ifade güçlerini birlikte oluşturmadaki farkındalıkları ve bu durumu ne kadar başarabildiklerine dair görüşleri toplanmıştır. Konu ile ilgili olmayan görüşler anlam dağınıklığına neden olması nedeniyle gereksiz bulunduğu için değerlendirmeye alınmamıştır.

Tablo 8

M/H Güvenirlik Oranı : 4/5: 0,8

Alt Temalar	Kodlar	Frekans (f)	Yüzdelik değerler (%)
Birliktelik	Birlikte çalışma	21	40,32
	Uyum	3	5,76
	Nüanslar	3	5,76
	Yorumlama	17	32,64
Motivasyon	Farkındalık	6	11,52
	Faydası olmadı	2	3,84
	Toplam	: 52	99,84

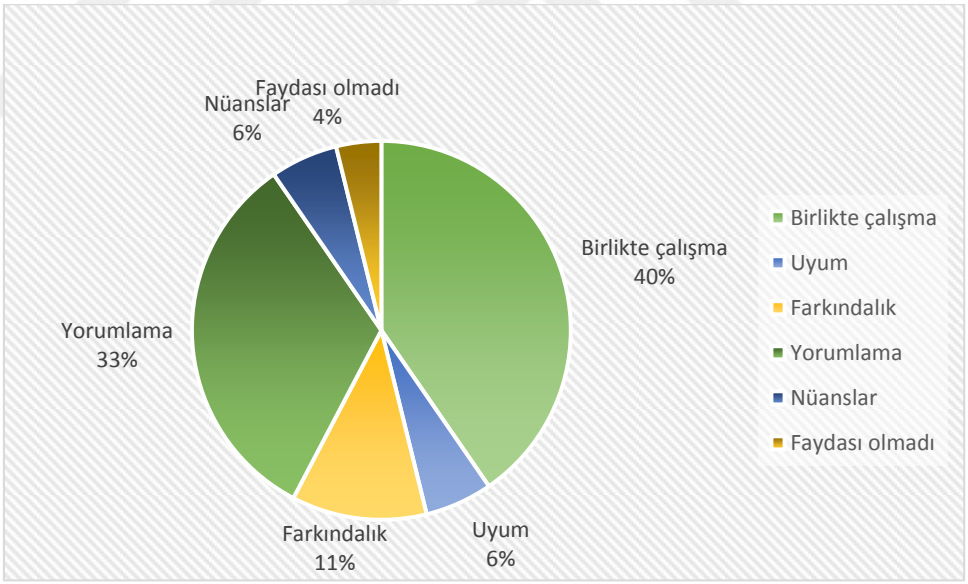

Şekil :8 Piyano Eğitiminde Dört El Edebiyatı Uygulamalarının Eser Yorumlamaya (Müziksel Gelişim) Katkılarına Dair Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı

Eser yorumlama ve yorumlayabilme becerisi solo çalışmalarda öğretmen desteği ile yapılmaya çalışılan, kesin çizgileri olmayan ancak stil besteci ve eser bilgisi ile belirli bir çerçeve oluşturulmaya çalışılan ve müziğin anlatması ve anlaşılması en zor kısımlarından biridir. İki Mozart sonat yorumundan birinin diğerinden daha iyi olduğu söylendiğinde bir tanesi çok amatör olmadığı sürece iyi olanın neden daha iyi olduğunu nesnel verilerle açıklamak neredeyse imkansızdır. Müziğin insan ruhuna hitap eden kısmı olan yorum kısmı

için normalde solo çalarken özgür oldukları bu konuda başka birisiyle ortak bir ifade dili oluşturabilme becerisi ne kadar gerçekleşebilmiştir? Ya da bu dili oluşturabilme farkındalığı oluşabilmiş midir? Aşağıda verilen öğrenci cevaplarında buna cevap aranacaktır.

Ö1- Evet, aslında aynı esere hepimiz farklı bir açıdan bakıyoruz ve özellikle nüans açısından ritardandolarda, özellikle içinde rubato'yu barındıran romantik dönem eserlerinde ayrışabiliyoruz. Bu açıdan başka bir fikri görmek ve ona uyum sağlamak tabi ki eser yorumlamada bende fark yarattı. Mesela arkadaşım ritardando kısımlarında benden daha az bekliyordu. Ben de ona uyum sağladım. Ayrıca metronom olgusunu arkadaşım çok genişletmeden daha farklı alıyordu ben de öyle çaldım.

Yukarıdaki yorum ortak bir anlatım dili oluştururken çekilen sıkıntılara net bir örnektir. Romantik dönem eserlerinde içten gelen ritmik değişiklikleri içeren, doğal çalma ile üstesinden gelinen ve anlık olarak kişiye göre değişen rubatolardaki sorunlar, görüldüğü üzere daha fazla dinleme, iletişim kurma ve ortaklıklar ile aşılmaya çalışılmıştır. Öğrencinin ifadesinden romantik dönem eserlerinin bu konuda daha fazla özen ve dikkat istediği de anlaşılmaktadır.

Ö4- Evet, farklı bir insanla çalışmak onun yorumunu görmemi sağladı. Farklı bir bakış açısı oluşturdu.

Ö5-Parçayı uygulama açısından aklıma değişik fikirler geldi, hepsini uygulayamasam da aklıma farklı yorumlama fikirlerinin gelmesini sağlayan bir çalışma oldu.

Ö6- Dört el çalışmalarının eser yorumlama becerime katkısı duyguyu ve nüansları sadece kendime göre değil arkadaşımınkileri de göz önünde bulundurarak eklemem şeklinde oldu. Çok taraflı düşünmemi sağladı diyebilirim.

Ö7- Evet özellikle benim açımdan çok şey değişti. Tabi ki parçanın asıl seyri her zaman aynıydı fakat diğer yarısıyla birleştiğimizde çok farklı bir şey çıktı ortaya. Birbirimizle sıkça paslaşma yaşadığımız bir parçaydı. Bu da yorum becerim üzerinde büyük farklar yarattı. Kendi açımdan örnek verecek olursam sağ eli çalan arkadaşımın melodisinin önüne geçmemeye çalıştım fakat dengeli çalmanın asıl temayı duyurmak açısından da ne kadar elzem olduğunu beraber çaldığımızda daha iyi anladım.

Ö9- Sürekli kendi yorumumla değil de, diğer arkadaşımın fikirleri ile de hareket ettim. Sürekli bir fikir alışverişi içerisinde olduğumuz için de yorumlama becerimizde fark oluştuğunu düşünüyorum.

Ö14- Eserleri bireysel olarak yorumlamanın dışında birlikte çaldığım arkadaşımın yorumuyla birlikte daha farklı ve güzel sonuçlar elde ettik.

Ö17- Fikir alışverişe içerisinde olduğumuz için bu durum yorumlamaya da yansıyor.

Ö19- Birlikte seslendirdiğim eşim ile esere uyum içerisinde çalma, tempo nüanslar ve yorum kattık. Örneğin yağmurlu bir günü anlatan bir eser çalarken, yağmurun yağışını ve yağmur damlalarını anlatan bir ifade, çalma tekniği ve nüanslar ile belli etmeye çalıştık.

Ö22-Dört el çalışması sırasında fikir birliği ile yorumlama açısından farklı şeyler ortaya koyduk.

Ö23- Eser yorumlama konusunda diğer değişkenlere göre az olmakla birlikte bu konuda da yararı olduğunu düşünüyorum. Sadece kendi partime değil arkadaşımın da partisine odaklanarak bir bütün olarak düşünebilmemi ve bu bütünün eş parçalarının parçaya etkisini görebilmem konusunda faydalı olduğunu düşünüyorum.

Ö26- Fark yarattı çünkü kendi kafama göre değil de partnerimle uyumlu olarak yorumlamam gerekti.

Ö27- Aslında yoruma katkı sağlayabilecek kısım, birleştirmeye başladığımız andan itibaren oluyor. İkimizin farklı yerlerde veya aynı yerde yaptığımız yorumlar birbirimizin algısını etkiliyor. Kendi başımıza çalarken yaptığımız düşündüğümüz yorumlamalar değişebiliyor ve fikir alışverişi ister o eserde olsun isterse başka eserde, bizi etkileyip geliştirebiliyor.

Ö13- Ayn çalgıda aynı karakterde ve aynı ruhta çalma, kendi yorumumun dışına çıkıp ortak bir sonuç elde etme adına farklı çalmamı geliştirdi.

Yukarıdaki öğrenci görüşlerinde görülen unsurlar kendi yorumu düşüncesi dışında başka bir fikre ayak uydurma, farklılığı dinleme ve ortak görüş geliştirme açısından müzikal ifadelerin ve müzikal düşüncelerin paylaşıldığını göstermektedir. Bu bakımlardan partnerlerin birbirleriyle olan iletişimleri oranında sonuçların yansıdığı görülmektedir. Birliktelik nedeniyle özgür olamamanın yarattığı durumu avantaja çeviren ve birlikte yorum oluşturan öğrenciler olduğu gibi bunu bir engel olarak gören öğrenciler de bulunmaktadır.

Bunlara örnek verilmek istenirse Ö10-18-20-21-25 numaralı öğrenciler "*Hayır fark yaratmadı, arkadaşımın yorumlamalarına ayak uydurdum, uyumlu olmanız gerektiğinden yorumlama kısmına fazla giremiyorsunuz*" şeklinde cevap vermişlerdir.

Bu görüşlerin dışında dört el çalmanın yorumlamada planlılık ve öngörülebilirlik oluşturduğu düşüncesinde olan öğrenciler de vardır. Ö18 "*yaptığım yorum daha kararlı bir hal aldı "* derken *Ö8 "planlı bir yorumlama yapıyoruz, dört elin farkı beraber çaldığımız için nerede ne yapacağımızın yani her şeyin planlı oluşu oldu."* Şeklinde cevap vermiştir.

Eser yorumlama ve seslendirilen esere öğrencinin kendisinden ifade ve anlatım katabilmesi solo çalışmalarda da zor gerçekleştirilen bir durumdur. Doğru çalma, stil bilgisi,

zamanlama ve teknikten çok daha başka, çalan kişinin kendine ait iç sesi ile oluşturacağı yorum, genel çizgiler dışında kişiden kişiye değişebilen bir yapıya sahiptir.

Bu çalışmada öğrencilerin seslendirdikleri dört el eserlerde gerektiğinde ön plana çıkma veya arka planda kalma gayretleri ile ilgili farkındalıklarının oluşması beklenmiş, öğrencilerin ifade ve dinamiklerde ve iletişim ile bunu ne kadar başarabildiklerine dair öğretim elemanlarının düşünceleri elde edilmeye çalışılmıştır. Öğretim elemanlarına dört el çalışmalarının eser yorumlama becerisi ile ilgili bir katkısı olup olmadığı ve nüansları seslendirirken gözlemledikleri farklılıklar olup olmadığına dair sorulan sorulardan alınan cevaplar analiz edilmiştir.

E4- Hata yapmamak, ritim kaçırmamak gibi uğraşlardan dolayı yorum konusunda zorlandılar biraz, ama partilerine hakim olan öğrenciler için katkısı büyüktür.Öğrencilerim nüanslar ile ilgili bir sorun yaşamadı nüansları aynen aktarabildiler.

Yukarıdaki ifadeden öğrencilerin eserlerine hakimiyeti arttıkça yorum ve nüans gibi konulara daha fazla dikkat ayırabildikleri ve dört el çalışmalardan daha fazla fayda edinebildikleri anlaşılmaktadır

E2- Bir tanesi yorum yaparken diğerinin düşüncesizce forte yapabildiği oluyor. Veya baslar yorum yapmaya çalışırken tizler ön plana çıkmaya çalışıyor. Dolayısıyla birbirlerini etkileyebiliyorlar. Mesela bas çalan çocuk diğerine "Şurada biraz daha dinamiklere dikkat edelim, veya decrescendo yapalım" diyebiliyor. Dolayısıyla arkadaşını da geliştirmiş oluyor.Nüanslar ile ilgili ise şöyle bir şey var: baslarla tizlerin frekansları aynı değil. Baslar forte yaparken tizlerin duyurabilmek için çok daha forte yapması gerekiyor. Aradaki öğrencinin ses kalitesi birbirini tutmuyor. Bu durum biraz tartışmaya açık bir konu. Çokça da da çalışmayla alakalı bir durum, bolca çalışıp kendilerini dinlemeleri gerekiyor…

Yukarıda da benzer bir durum gözlenebilmektedir. Öğrencilerin eserleri birlikte çalışıp hakimiyetleri arttırdıkça müzik yapmaya olan ilgileri artmakta ve böylece hangi nüansın nerede ön plana çıkması gerektiği gibi derinlikli noktalarla ilgilenebildikleri ve birbirlerini dinleyerek düzeltmeye çalıştıkları görülmektedir. Bu ses dengesi gibi noktalar bolca çalışmayla ve eser üzerinde iki piyanistin entelektüel düzeyde tartışmaları ile geliştirilebilmektedir.

E1- Dört el eser çalmada öğrencinin çalmakla sorumlu olduğu partisyonun bas ya da soprano partisi olması bilinci ve bu bilince göre geride kalması ya da öne çıkması gerekliliğinin farkında olması eser yorumlamada olumlu etki yarattı. Eserin karakterinin solo çalışmaya kıyasla daha ön plana çıkarılmaya çalışıldığı görüldü. Dört el çalışmaları eserde beraber nefes alma, ritardando puandorg gibi işaretlemeleri kararlaştırarak eser

yorumu hakkında öğrencileri düşünmeye, dikkatli olmaya yönlendirdi. Ancak dört ellerde nüansları ifade etmek solo çalışmalara göre daha zor oldu. Öğrencilerin p-f gibi nüans şiddeti algılarının birbirine göre değiştiği ve ortak tını yaratmada ekstra çalışma gerektiği gözlendi. Ayrıca descrescendo-crescendo gibi seslerin yükselip alçaldığı alanlarda daha çok çalışma yapılması gerektiği gözlendi.

Dört el çalışmaları yukarıda da vurgulandığı gibi öğrenciye dinleme ve farkındalık anlamında büyük katkılar sağlamaktadır. Bu durum çalışmanın kalitesini artırmak için fazladan çaba ve çalışma ile gerçekleşebilmektedir. Öğrencilerin birbirlerini dinlemek zorunda olması başta zamanı tutturmak ile ilgiliyken, sonradan nüanslar, ifade ve yorumla bağlantılı olmaya başlamaktadır bu da çalışmanın kalitesinin yükseldiğini göstermektedir. Tüm bu davranış ve arayışlar eser yorumlama ile ilgili olmaktadır. Yani dört el uygulamaları öğrencinin eser yorumlamaya dair becerilerine katkıda bulunduğunu söylemek mümkündür. Aşağıdaki görüş de bunu destekler niteliktedir.

E3- Öğrencilerin ilk olarak amaçları öncelikle birlikte ve doğru çalmak oluyor. Yorumlama kısmı bireysel performanstaki gibi olmuyor. Dört ele yeni başlayan öğrenci için yorumlama düşük diyebilirim. Dört el eserleri çaldıkça eser yorumlama düzeyinin yükselebileceğini düşünmekteyim.

Öğretim elemanlarının görüşleri öğrencilerin esere olan hakimiyeti ilerledikçe yorumlama becerisine dikkat ayırabildikleri şeklindedir. Yani eser hakimiyeti ile yorumlayabilme becerisi doğru orantılı olmaktadır. Öğrencilerde eserin birliktelik ile ilgili olan kısımları tamamlanmadan, öğrencilerin zamansal ve ritimsel sorunlarını çözmeden müzik yapmayı düşünmesi zaten düşünülmemelidir. Gayet doğaldır ki eğitimcilerin gözlemleri de bu noktaya ulaşabilmiş öğrenciler için olmalıdır. Sonuç olarak öğretim elemanlarının görüşlerinden dört el çalışmalarının eser yorumlama becerisine olumlu katkısı olduğu anlaşılmaktadır.

Uzman eğitimcilerin bu konudaki görüşleri ise şöyledir:

U1: *"Normalde de çok karmaşık olan bir süreç bu yorum oluşturma. Her anlamda stil iyice bilindikten ve oturduktan sonra parçanın yorumu zaten birlikte oluyor. Hepsi birlikte olan bir süreç. Bu açıdan çalışılan her şeyin faydası var ancak dört el çalışma ile kişisel olarak yorum geliştirmeye bir faydası olduğunu söylemek eksik ya da yanlış olur".* (Kişisel iletişim, 5Ağustos 2022)

U2: "Piyano eğitiminde tüm süreç birlikte oluşmak zorundadır. Öğrenciler dört el ya da ki piyanolu eser çalışırken ortak bir tını oluştururlar. Bu açıdan faydası var ama

kişisel olarak yorumlama becerisine katkısı olduğunu düşünmüyorum". (Kişisel iletişim, 20 Ekim 2022).

U3*: "Farklı zorluklarla karşılaşıyorlar örneğin pedalı kim çalacak? Kim öne çıkacak? Kim ne kadar öne çıkacak? Nerede forte çalacağız ve ne kadar çalacağız? Bunların tüm tartışmaları ve çalışmaları sonunda yol belirleniyor. Evet bir yorum birlikte oluşturulmak zorunda. Mutlaka çalınan her eserin olduğu gibi bunun da katkısı oluyor diye düşünüyorum"* (Kişisel iletişim, 20 Ekim 2022).

U4: *"Ensemble çalışmalarının ensemble yorumlama ile ilgili katkısı olacaktır. Ancak kişisel olarak katkısı daha az olur kanaatimce.Çalışılan her eserin katkısı farklı"* (Kişisel iletişim, 10 Eylül 2022).

Görüldüğü üzere uzman eğitimcilerin görüşleri ensemble çalma ve seslendirme anlamında birliktelik ile ilgili yorumlamada bu çalışmaların faydalı olduğu ancak kişisel olarak eser yorumlamaya katkısı olamayacağı yönünde öğretim elemanlarının görüşleri ile birleşmektedir.

Sonuç olarak piyanoda dört el çalışmalarının birlikte eser çalma ve birliktelik ile iligli olarak ortak yorum oluşturmaya katkısının yüksek derecede olduğu ancak bireysel anlamda eser yorumlamaya katkısının çok düşük olduğu görülmüştür.

4.5. Piyano Eğitiminde Dört El Uygulamalarının Öğrencinin Motivasyonuna Olan Etkisine İlişkin Öğrenci, Öğretim Elemanı ve Uzman Eğitimci Görüşlerinin Analizi.

Motivasyon kavramı bireyden istenilen davranış için isteklilik sağlamakla birlikte. Eğitimde kaliteyi arttıran unsurlardandır (Cevahir, Özbaşı ve Özdemir, 2018, s.1). Motivasyon bireyleri davranışa yönlendiren istek ya da eğilim olarak da tanımlanabilir. Müzik eğitiminde de yararlanılan motivasyon ilkesi uzun süreç gerektiren müzikal performans eğitiminde hayati öneme sahiptir. Müziksel deneyimlerden alınan doyum ve haz öğrenmeyi motive eder (Durgun 2018, s.12) Öğrencinin bir şeyi başarmaya olan ilgisi ve isteği başarmasını sağlayan en önemli destekleyici unsurdur. Bu anlamda öğrencilerin başka bir arkadaşlarının da sorumluluğunu alacakları birlikte zaman geçirmek zorunda kalacakları normalde özgürken birine bağımlı olarak çalışma ve prova yapmaları ve uzun süreli çalışmalarına neden olacak düet çalışma ortamının aslında böylesi bir bakış açısıyla sıkıcı, istenmeyen hatta kaçınılan bir ortam sunması beklenir. Ancak öğrencilerden alınan cevaplar

durumun hiç de öyle olmadığını, öğrencilerin arkadaşlarıyla birlikte çalmak ve çalışmaktan çok keyif aldıklarını göstermektedir.

Öğrenci istekliliğine dair soruların daha önceden güvenirlik katsayı ve hesapları pilot çalışmada yapıldığı için yüzdelik ifadesine ve Miles & Huberman güvenlik analizine burada yer verilmemiştir.

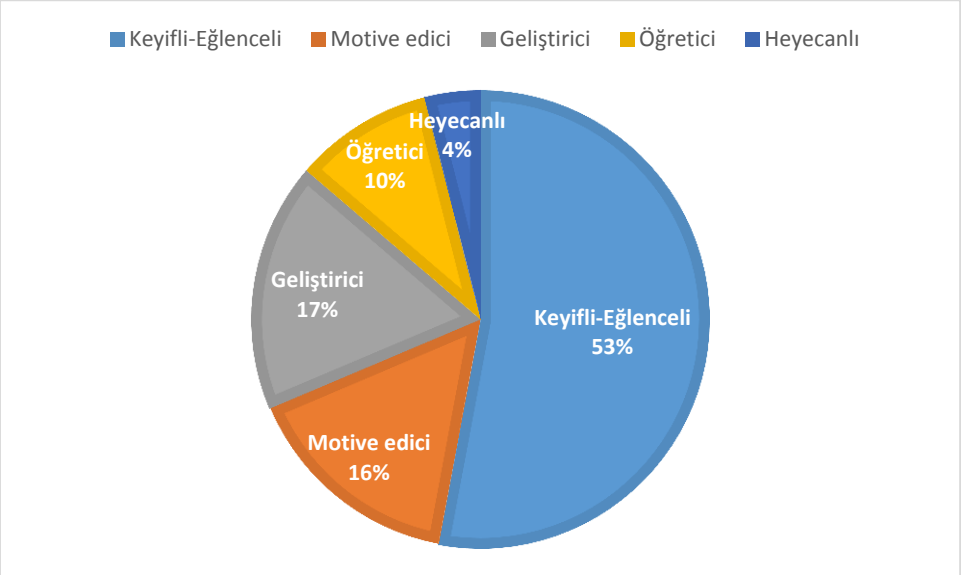

Şekil 9 : Piyano Eğitiminde Dört El Edebiyatı Uygulamalarının Öğrencinin Motivasyonuna Olan Katkılarına Dair Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı

Öğrenci görüşlerinden çeşitli örnekler

Ö7- Kesinlikle çok eğlendiğimi söyleyebilirim. Tek başıma çalarken deneyimleyip keyif aldığım ne varsa beraber çaldığımızda iki katı keyif aldım. Bir yapboz tamamlamak gibi ve ortaya çıkan şey gerçekten süreç kadar güzel oluyor.

Ö6- Bence eğlenceliydi, takım olarak çalışmak ve farklı ezgilerle bir bütün oluşturmaya çalışmak bir uyumu yakalamaya çalışmak son derece keyifliydi.

Ö5- Daha önceden dört el parça çalmamış biir olarak bu çalışma bana gayet ilgi çekici ve eğlenceli geldi. Normalde bireysel çalınan bir enstrüman olan piyanonun iki kişi tarafından çalınması ve parça yorumlanırken ortak noktalarda buluşulması çok farklı bir deneyimdi.

Ö9- Çok keyifliydi, ekip çalışmasıyla hareket etmek, anlaşabildiğim anlaşabildiğim insanlarla çalışmak, birlikte müzik yapmakve fikir alışverişinde bulunmak bu deneyimi keyifli hale getiren etkenlerdendi.

Ö16- Zor ama eğlenceli bir çalışma olduğunu söyleyebilirim.

Aşağıdaki öğrenci görüşü dört el çalışmalarının öğencilere katkılarını sıralamakta ve konu ile ilgili öğrenci görüşlerini özetlemektedir.

Ö19- Ben dört el çalmanın eğlenceli ve bir o kadar da geliştirici olduğunu düşünüyorum. Çalarken eğleniyor ve aynı zamanda eğlenirken de öğreniyoruz. Birbirini dinlemeyi, nüansları, tempoyu, birlikte çalmayı eşlik etmeyi…Dört el parçaları bir sürü detayı eğlenerek öğrenmemizi sağlıyor.

Ö23- Ben çok eğlenceli bir o kadar da geliştirici bir icra yöntemi olduğunu düşünüyorum. Bundan dolayı dört el parçamızı icra ederken pasaj pasaj değerlendirerek, bütünü parçalara ayırarak ve ön plana çıkarılması gereken melodileri nüanslarla göstererek duyguyu icraya aktarabilme konusunda çok katkı sağladığını düşünüyorum.

Ö27- Çok ama çok eğlenceliydi. Ben çok eğleniyorum. Daha fazla dikkat etmek, arkadaşımla ve uyum içinde çalmak, çaldığımız eserin daha gösterişli bir hale gelmesi beni olumlu etkiliyor ve çalarken her seferinde daha heyecanlı hissettiriyor.

Ö29- Çalarken ve çalışırken çok mutlu bir şekilde çaldım, çok eğlendim, çok severek çalıyorum.

Ö4- Çalıştığınız kişinin de aynı şekilde bu işten zevk almasıyla gayet eğlenceli bir hal alıyor.

Anlatılanlar ve cevaplardan öğrencilerin dört el çalışmaların çok eğlenceli keyifli ve öğretici olduğuna dair düşüncelere sahip oldukları anlaşılmaktadır. Öğrenci motivasyonlarının dört el çalımalara karşı yüksek olduğu her öğrencinin verdiği cevapta belli olmaktadır. Hatta bazı öğrenciler dört el çalışmanın neden eğlenceli olduğunu da açklamışlar deneyimlerini analiz etmişlerdir. Aşağıdaki öğrenci cevabı buna örnektir

Ö1- Dört el çaldığınızda aslında aynı parçayı arkadaşınızla paylaşıyorsunuz. Beraber bir ürün çıkarıyorsunuz. Normalde çaldığımız parçaları tek başımıza çaldığımız için duygusal açıdan böyle bir faydası olmuyor. Ayrıca hem sağ ve sol elimizi uyumlayıp hem arkadaşımızın çaldığı partiye uyumlanıyoruz bu da farklı bir deneyim oluşturuyor. Böylece çalışma da eğlenceli oluyor.

Dört el çalışmalarında diğer parti eklendiğinde müziğin başka bir hal alması, öğrencileri şaşırtmakta ve mutlu etmektedir. O ana kadar solo çalışan öğrenci armonileri ya da ezgiyi duyduğunda motive olmakta, arkadaşıyla beraber çalmaktan ve çalışmadan mutlu olarak ayrılmaktadır.

Ö26- Birlikte bir ürün oluşturduğumuz için çok eğlenceli.

Ö24- Çok eğlenceliydi, solo bir eser seslendirmek kadar hoşuma gitti çünkü eser çok daha dolu dolu duyuluyor iki farklı partinin piyanoda birleşmesi çok hoşuma gitti.

Dört el çalışmalar bireysel çalışmalardan sıkılan öğrencilere nefes aldırmış yeniden motivasyon kazanmalarını sağlamıştır.

Ö2- Bireysel çalışmalarımızın yanı sıra farklılık getiren bir çalışma olduğunu düşünüyorum.Bir çok ifadeyi geliştirici, aynı zamanda da karşılıklı müzik yapmanın keyfini başarılı bir şekilde sunduğumuzu ve yansıttığımızı düşünüyorum.

Ö3- Kesinlikle çok eğlenceli ve insanı motive eden bir yönü var.

Ö8- Zevkli ve heyecan verici, birlikte çalarken yaptığımız geçişler, bir melodiyi önce benim sonra arkadaşımın çalması, aynı anda yaptığımız nüanslar çok zevkliydi. Duyum olarak da çok güzel olduğu için ben çalarken de çok eğlendim. Parça biraz da tempolu bir parça olduğu için çalarken daha da zevk aldım. Hep bireysel eserler çaldığım için dört el parça çalmak bana daha heyecanlı geldi. Bireysel çalışmalardan sıkılınca dört el çalmak değişiklik oluyor ve motivasyonumuzu yerine getiriyor.

Tüm öğrenci görüşleri dört el çalışmalarının öğrencileri motive eden ve eğlenerek öğrendikleri bir çalışma olduğu yönündedir. Öğrencilere göre dört el çalışmak saymayı, birlikteliği, nüans yapmayı, partisyon takibini ve birlikte çalışmayı öğretmektedir ve tüm bunlar olurken öğrenciler güzel zaman geçirdiklerini ve eğlenerek öğrendiklerini ifade etmişlerdir.

Konu ile ilgili olarak öğretim elemanlarının öğrencilerde gözledikleri dört el çalmaya ve çalışmaya dair isteklilik durumları ele alınmıştır. Bu amaçla öğretim elamanlarına sorulan "Öğrencilerinizin dört el parçalarını severek çaldıklarını düşünüyor musunuz?", sorusuna verdikleri yanıtlardan alıntılar yapılmıştır.

E1- Öğrencilerim farklı bir çalışma yapmakta dolayı mutlu oldular. Dört el çalışmaktan dolayıı heyecanlı ve istekliydiler. Eser çıkarma süreleri daha kısaydı.Onların farklı bir çalışma yaptıkları için heyecanlı olmalarından dolayı ben de mutlu oldum.

E2- Öğrencilerim dört el çalışmalarını kesinlikle çok seviyorlar. Hatta 26 mayısta bir eser çaldık öğrencimle inanılmaz alkış aldı hatta bis istediler. Çok beğenildi güzel oldu.

E4- Dört el çalmayı sevdiklerinden kesin olarak eminim, yüz ifadelerinden, çalışmadaki mutluluklarından, çalışma esnasındaki birbirleri ile iletişimlerinden belli idi.

E3- Bireysel esere göre öğrenciler dört ele meraklılar. Ve gerçekten heyecan duyuyorlar. Ayrıca birbirlerini çalışmaya sevk ettikleri için bireysel esere göre daha çok önemsiyorlar.

Öğretim elemanlarının sorulara verdiği cevaplardan elde edilen genel görüş öğrenci motivasyonuna dört el çalışmalarının olumlu etkisi olduğu şeklindedir. Öğrenciler dört el çalışmalarını severek gerçekleştirmektedirler.

Uzman Eğitimci görüşleri de incelendiğinde diğer görüşler ile paralellikler taşıdığı görülmektedir.

U1: *Dört el veya iki piyano gibi farklı çalışmalara öğrenciler bayılıyorlar. Rutinin dışına çıkıyorsunuz çünkü. Onlara göre değişiklik oluyor, arada motivasyonu sağlamak için de çalıştığımız ya da ders sonunda deşifre amaçlı baktığımız da oluyor* (Kişisel iletişim, 5 Ağustos 2022).

U2: *Genelde program yoğunluğundan bakamasak da çok sevdikleri bir çalışma olduğunu söyleyebilirim. Çalışırken çok eğleniyorlar* (Kişisel iletişim, 20 Ekim 2022)..

U3: Onlara çok farklı geliyor çok seviyorlar (Kişisel iletişim, 20 Ekim 2022)..

U4: Öğenciler çok seviyor, farklı düşüneni pek görmedim. Normalde de arada motivasyon için ders çıkışı dört el deşifre yapıyoruz iyi oluyor (Kişisel iletişim, 10 Eylül 2022).

Sonuç olarak çalışmanın öğrenci, öğretim elemanı ve uzman eğitimcileri olmak üzere tüm katılımcılarının ortak görüşü dört el çalışmalarının motivasyon anlamında yüksek değerde çalışmalar olduğu; eğitimci ve öğrencilerin bu çalışmaları severek gerçekleştirdikleri, öğrencilerin eğlenerek öğrendikleri, birliktelikten dolayı keyif aldıkları ve ortak ürün oluşturmaktan dolayı mutlu oldukları söylenebilir.

4.6. Piyano Eğitiminde Dört El Uygulamalarına Dair Öğrencilerin, Öğretim Elemanı ve Uzman Eğitimcilerin Diğer Görüşlerinin Analizi

Bu başlık altında öğrencilerin öğretim elemanı ve uzman eğitimcilerin dört el çalışmalarına dair düşüncelerinden örneklere yer verilmiştir. Bu konuda öğrencilere sorulan "Piyanoda dört el çalışmaları seslendirmenizin nüansları seslendirmenizde etkiler nasıl oldu? "Sizce piyanoda dört el çalışmak solo çalışmaya göre daha fazla dikkat gerektiren çalışmalar mıdır?" soruları ve öğrencilerin diğer anlatımlarındaki ifadeleri kullanılmıştır. Piyano öğretim elemanları ve uzman eğitimcilerin anlatımlarında ise konu ile ilgili olarak verdikleri diğer görüşlerdeki ifadelerine yer verilmiştir.

Dört el çalışmalarında öğrencilerin en çok sıkıntı çekebileceği unsurlardan biri denge (balans) olmaktadır. Normal şartlarda öğrencinin sağ el sol el dengesini bulabilmesi ve sol eli fazla gürültülü olmadan kontrollü şekilde çalabilmeyi öğrenmesi zaman alan bir süreç olmaktadır. Düzenli çalışmalarla seslendirilen her eserde öğrencinin kendini dinlemesi, teknik çalışmalarla ellerin güçlendirilmesi ve rahatlanması, öğrencinin ellerinin bilincine vararak kontollü olabilmesi kolay olmayan bir süreçte oluşmaktadır.

Düet çalışmalarında ezginin bulunduğu tarafın ön planda olabilmesi, diğer partinin onu perdeleme yapmadan seslendirebilmesi, soru-cevap pasajlarında nüans geçişlerinin sağ el sol el arasında gidip gelebilerek paylaşılabilmesi ve bunlar yapılırken müzikal ifadenin de duyurulabilmesi, üstelik pedal unsurunun da buna dahil olması gerekir. Bu açılardan bakıldığında öğrencinin kendi partisine çok hakim olması gerekir ki diğer partiyi de tanıyabilecek kadar dikkat ayırabilsin ve onu da takip edebilsin. Bu nedenledir ki dört el çalışmaları solo çalışmalara göre çok farklıdır. Birden fazla şeyi aynı anda takip edebilmeyi gerektirir ancak zamanı geldiğinde orantılı olarak ön plana çıkabilmeyi zamanı geldiğinde ise parçanın istediği oranda arka planda kalabilmeyi gerektirir. Bir de bu uğraşın müzikal anlamlar içererek yapılması gereklidir ki yapılan ürün başarılı bir müzik olabilsin.

Bu açılardan bakıldığında öğrencilerin cevaplarından solo performanslarında eserin izin verdiği ölçüde kendi özgür iradelerince seslendirirken dört el parçalarda kurallar ve karşı sesin gerektirdiği kadar nüans yapabildikleri görülmektedir.

Ö2- Dört el çalışmaları nüansları seslendirmemizde fark edilecek derecede etkili oldu. Çünkü ezginin geldiği yerlerde baslardaki akorları daha geri planda tutup tınıyı ortaya çıkarmak gibi.

Yukarıdaki ifade ezginin perdelenmesi konusuna çok güzel bir örnektir. Aşağıdaki ifade ise öğrencinin yapılması gerekeni çok iyi anladığını ve bunu yaparken uygulaması gereken çabayı anlatmaktadır.

Ö5- Parçayı çalarken nüanslara özellikle dikkat ettim. Hangi temanın ön planda olması gerektiği ve ezginin hangi elde olduğu parçayı çalarken çok önemli faktörler haline geliyor. Parçayı çalarken sol elin ya da sağ elin baskın duyulmaması gerekiyor. Bestecinin hangi temanın ön planda duyulmasını istediğini anlamak parçanın yorumlanmasında çok önemli rol oynuyor. Dört el parçayı çalarken de beraber çaldığım arkadaşımla bir uyum içerisinde olacak şekilde bunlara dikkat ettik.

Ö6- Nüansları tüm parçayı göz önünde bulundurarak, partnerimi ve onun seslendirdiği ezgiyi de dinleyerek bir bütün olarak düşünerek seslendirdim. Ama ezgiye eşlik ettiğim için biraz daha geride mezzoforte çalmaya gayret ettim.

Ö7- 9 Aynı anda müzikal ifadeleri gösterebilmenin kolay olduğunu düşünmüyorum. Bence dört el çalarak nüanslar üzerinde daha çok durduk ve düşündük.

İfadeler öğrencilerin özellikle nüanslar sırasında diğer partiyi daha fazla düşünüp dinlediğini göstermektedir. Bazı öğrencilerin diğer partiyi çaldığı nota takibi yaptığı da ifadelerden anlaşılmaktadır.

Ö14- Farklı partiyi çaşan arkadaşımın kullandığı nüansları dinleyip, eserin akışına göre uyum içerisinde çalmaya özen gösterdim.

Aşağıdaki ifade dört el birlikteliğinde asıl olması gereken çalışmayı öğrencinin yaptığını, eserin nüanslarını ve cümlelemelerini diğer arkadaşıyla beraber çalıştığını göstermektedir.

Ö15- Çalışırken, çift olarak nüansları eser üzerinde inceleyerek çalışmalar yaptık. Dört el birlikte çalarken nüanslara dikkat ettiğimiz süreçte eseri daha etkili ve özenli olarak seslendirmiş olduk.

Ö23- Dört el parçayı icra ederken pasaj pasaj değerlendirerek bütünü parçalara ayırarak ve ön plana çıkarılması gereken melodileri nüanslarla ön plana çıkararak duyguyu icraya aktarabilme konusuunda çok katkı sağladığını düşünüyorum.

Ö27- Nüansları ve yorumlama kısımlarını birleştirmek ve oluşturmak eserin kendisini birleştimekten daha zor oluyor. Çünkü iki ayrı kişi tek bir ruh olmaya çalışıyor. Yine bahsettiğim gibi tek başımıza bir eser icra ederken kontrol tamamen bizde ve ruh halimize bağlı olarak bile nüansı değiştirebiliyoruz. Ama dört el eser çalarken oldukça dikkatli ve üzeridne dura drura nüanslara bakıyoruz. Örneğin benim forte çaldığım yerde arkadaşımın piyano çalması gereken noktalar vardı. Bunlar hep dikkat ve anlaşma isteyen şeyler.

Ö24- Dört el çalmaın nüansları seslendirmeme gayet olumlu yönde oldu. Çünkü sadece kendi nüanslarıma değil arkadaşımın nüanslarına da dikkat etmeye ve dinleyerek çalmaya çalıştım.

Ö13- Özellikle secondo partisinde genel olarak eşlik şeklinde çalmamı geliştirdi.

Ö20- Ezginin bana geldiği yerelerde nüanslarımı ona göre ayarladım

Öğrencilerin ifadelerinden genel olarak birbirlerini perdelemeden çalmaya çalıştıkları, soru - cevap kısımlarında eserin gerektirdiği gibi nüans yaptıkları, birbirlerini solo çalmaya göre daha fazla dinledikleri ve uyum konusuna dikkat ettikleri görülmüştür. Bundan başka partileri ve nüans geçişlerini olması gerektiği gibi partneriyle beraber çalışan, takibini ve işaretlemelerini yapan öğrenciler de bulunduğu görülmüştür. Bu durum öğrencilerin farkındalığının arttığını ve bu durumu çalışma zamanlarına da yansıttıklarını göstermektedir.

Öğrencilerin öğrencilerin solo çalışmaya kıyasla dört el çalışmalarına dair düşüncelerini nedenleriyle yazmaları istendiğinde ise her iki çalışmadaki zorluk-kolaylık kıyaslamalarını yapmaları beklenmiş, bu kıyaslamayı yaparken hangi açılardan karşılaştıracakları kendilerine bırakılmıştır. Böylece hangi çalışmanın neden zor veya kolay

olduğu bilgisi, geçirilen zaman ve hazırlık sürecinin nasıl olduğu? Ne kadar dikkat gerektirdiğine dair değerli bilgilere ulaşılmıştır.

Zorluk - kolaylık kıyaslamasına dair öğrenci görüşleri şöyledir:

Ö7- Aslında dikkat bu işin temel noktalarından biri. Bir an bile dağılırsa partnerini etkiliyor. Dolayısıyla da parçanın tümünü. Aynı şekilde karşı tarafın çaldığını da çok iyi bilip dikakat kesilmek gerekiyor. Bir durum olursa toparlayabilmek ve devam edebilmek gerekli.

Ö1- Dört el çalışmaları mutlaka daha fazla dikkat gerektiriyor. Solo çalışırken sadece sağ el sol el koordinasyonunu duyumsayıp çalıyoruz, dört elde bir de arkadaşımızı duyup uymamız gerekiyor. Özellikle metronom olgusu çok fazla dikkat gerektiriyor.

Ö2- ...dört el çalımasında hata kaldırmayan dikkat gerektiren uyumlu şekilde anı zamanda müzik yaptığınızı unutmadan çalmak gerekiyor. Her anlamda detay içeren bir çalışma.

Ö5- Bence dört el çalışırken daha dikkatli olunmalıdır. Çünkü parçayı beraber çaldığım arkadaşımla bir uyum içerisinde çalmalıyım. Hem kendi çaldığıma hem de onun çaldığına kulak vermeliyim ve ne olursa olsun parçanın akışının bozulmaması gerekir. Mesela bireysel olarak çaldığımız parçalarda herhangi bir hata yaptığımızda bir yerden devam ederiz. Dört el parçaları çalarken durum bundan çok daha farklıdır. Parçayı çalarken herhangi bir hata yaparsam ne olursa olsun diğer arkadaşıma ayak uydurmam gerekir. Bu yüzden dört el için olan eserleri çalışırken çok daha dikkatli olunmalıdır.

Ö6- Bence dört el çalışmak solo çalışmaya göre daha fazla dikkat gerektiriyor. Çünkü kendi çaldığınız ezgiyle eş zamanlı olarak partnerinizin ezgisini ve ana ezgiyi de duymalı, hepsinin uyum içinde olduğuna emin olmaslısınız. Ve bu bir takım çalışması olduğu için ritimden nüanslara kadar beraber düşünmeli ve senkronize hareket etmelisiniz. Bu yüzden solo çalışmadan daha fazla dikkat ve gayret gerektirdiğini düşünüyorum.

Ö9- Soloya kıyasla daha fazla dikkat gerektiren bir çalışma. Çünkü hem kendi partini hem de diğer partiyi çok dikkatli bir şekilde dinlemeyi gerektiriyor. Tempo değişikliklerine uyum sağlamak, senkronize bir şekilde çalmak iyi bir dinleyici olmayı ve takibi gerektiriyor.

Öğrencilerin başarılı bir birliktelik çalışması için iletişimin önemine dair gözlemleri dikkat çekicidir. Bu durum ünlü düetistlerin birbirine yakın eş, ikiz gibi akrabalık veya yakınlık ilişkisi olan kişilerden oluşması sebebini de kendi yaşadıkları deneyimde vurguladıklarını göstermektedir.

Ö16- Yalnız çalarken kendi hakimiyetini sağlamak ile eşlik eden arkadaşın hakimiyetini sağlamak arasında çok fark var. Uyum içinde olmak için eşlik eden arkadaş ile tanışmak ve anlaşabilmek gerekiyor diye düşünüyorum.

Öğrencilerin diğer arkadaşın sorumluluğunu üstlenme gibi bir görevinin olması dört el çalışmalarda onlara "sorumluluk-çalışma ve görev bilinci" gibi görevler yüklemiştir. Öğrencilerin hata yapan olmama, aksatmama gibi endişeler ve sorumluluk bilinciyle hareket ettikleri, hatta arkadaşının hata yaptığı durumlarda durumu kurtarma düşüncesiyle hareket etmeleri gerektiğine dair ifadeleri de bunu kanıtlamaktadır.

Ö17- Dört el kesinlikle daha fazla dikkat gerektiren bir çalışmadır. Çünkü solo parçalarda siz kendinizden sorumlusunuz yaptığınız bir hata veya bir aksaklık tamamen size aittir ama ben dört el parçalarda aynı şekilde düşünemiyorum benim yapmış olduğum bir hata ve heyecan, arkadaşımı da etkileyeceğini düşündüğüm için daha özverili ve dikkatli çalışılması gerekiyor.

Ö19- Solo olarak çalarken tempoyu, nüansları vb. her şeyi bireysel olarak planlayarak hareket edebilirsin. Ama dört el çalarken partnerini takip ederek ona uyum sağlaman ve yorum katman gerekiyor. Partnerin ya da sen bir hata yaptığında birbirini toparlaman ve hiç bozmadan devam etmen gerekiyor. Kendi partini sayarken partnerinin partisini de sayman gerekiyor.

Aşağıdaki öğrencinin düet çalışmaya dair analizi aslında düet çalışmalarının gerçeğini ortaya da koymaktadır. Başarılı bir düet çalışması iki piyanistin de kendi partisini ezber düzeyinde çok iyi bilmesi ve üstüne de diğer partiyi çalabilmesi ile gerçekleşebilmektedir. Kişinin diğer partiyi takip edebilmesi noktası da bu aşamada gerçekleşebilmektedir. Bir piyanistin diğer partiyi tahmin edebilmesi, karşı partinin zor, kolay veya nasıl bir nüans ve ifadeyle çalınması gerektiğini bilmesi ancak kendi partisine son derece hakim olup diğer kısmı düşünebilecek kadar dikkat ayırabilmesiyle gerçekleşir.

Öğrencinin eser düzeyi ve piyanistik düzeyi ilerledikçe temel noktalar olan aynı anda susmak girmek durmak gibi durumlara değil asıl olması gereken gerçekten düet çalmak diyebileceğimiz diğer detaylara yani, birlikte çalışma becerisi kazanma, eser üzerinde ifadeler nüanslar, pedallar gibi çeşitli unsurlar üzerinde tartışarak ortak bir seslendirme dili

oluşturma gibi daha detaylı çalışmalara eğilebildiğinin göstergesi ancak bu gibi yorumlar olabilmektedir.

Ö23- Dört el çalışması aslında bireysel çalışma ve birlikte çalışma olarak iki ayrı alt dala ayrılması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü bireysel olarak partinin eksiksiz bir şekilde hazırlanıp daha sonra iki ayrı partinin birleştirilmesi şeklinde devam eden bir süreç olarak ele alınabilir. Bundan dolayı öncelikle bireysel vakit ayırılmalı daha sonra bir araya getirilip uyum içinde icara sağlanmalı ve bununla birlikte duygunun daha iyi aktarılabilmesi için ince detayların da üzerinde durularak özellikle de ritim konusunda hiçbir sıkıntı olmadan birlikte icra edebilmenin kolay olmadığını bunun için de solo çalışmaya göre çok daha fazla vakit ayırılması ve çalışılması gereken bir çalışma olduğunu düşünüyorum.

Ö24- Daha fazla zor ve dikkat gerektiriyor çünkü yalnızca esere değil diğer partiye de uyumlu olmanız bekleniyor. Ouyumu sağlamak en az eseri çalışmak kadar çaba istiyor bu nedenle ouyumu yakalamaya çalışmak yalnız ve tek olarak çalmaktan çok daha zor ama eğlenceli.

Ö27- Nüans, yorum, sayma becerisi, eser, deşifre ederken olan süreçte geliştirecek çalışmalar vs. bunların hepsi bir bütün halinde aslında. Elbette ki solo eser çalışırken bunlara yine dikkat ediyoruz, farklı şeyler çok yok ama konsantrasyon, dikkat ve beceri dört el çalışmalarda en üst düzeyde olmak zorunda bence. Yine tek başımıza sahnede bir enstrüman çalarken her şey bizim parmaklarımızın ucunda. Kontrol, hız, duygu, ama burada önemli olan şey birliktelik ve uyum.

Ö3- Solo çalışmaya göre daha fazla dikkat gerektiriyor. Zamanları doğru sayabilmek, birlikte hareket edebilmek, susları ve güçlü zamanları verebilmek, nüanslara dikkat etmek oldukça dikkat etmek gerektiriyor. Yapılan bir yanlış, aksamaya, ölçü kaçırmaya ve parçayı doğru ve güzel icra edememeye kadar gidebiliyor.

Ö8- Dört el parça çalarken daha fazla dikkat gerekiyor. Çünkü aynı anda bir arkadaşınla çalınca hata yapmamak gerekiyor. Bireyselde hata yapınca ve takılınca istediğin yerden tekrar başlayabiliyorsun ama bunda devam etmen, durmaman gerekiyor. O yüzden daha dikkatli çalışmak hatta hata yapmamak laızm. Bir de dört elde tempo da çok önemli. İstediğin tempoda çalamazsın. Parçanın temposu nasılsa arkadaşın hangi tempoda çalıyorsa o tempoda çalman gerekir ve tempoyu aşağı çekmemen ya da hızlandırmaman gerekir. O yüzden metoroma çalışıp tempoya bireysel eserlerden daha çok dikkat etmek gerekir.

Öğrencilerin eser birleştirme sürecinde birbirlerine karşı sorumluluk hissetmesi, hem çalışma hem sonrasında daha fazla dikkat harcamalarına ve daha doğru çalmak için çaba göstermelerine neden olmuştur. Aşağıdaki örnekler öğrencilerin hata yapmak ile ilgili "arkadaşa rezil olma" endişelerini ve sorumluluk ifadelerini göstermektedir.

Ö18- Dört el kesinlikle daha fazla dikkat gerektiriyor. Çünkü yapılan hata sadece sizi etkilemiyor, toparlaması zor oluyor ve hata yapıldığı zaman daha çok göze çarpıyor

Ö22- Dört el çalmak yanlışı kaldırmaz, eşlikçimizle aynı tonlarda ve akorlarda çaldığımız için dikkatli ve temkinli bir şekilde eserimizi çalmalıyız.

Ö14- Her anlamda detay içeren bir çalışma, Kesinlikle daha fazla dikkat gerek

Öğrenci görüşlerinden çıkan sonuç solo çalışmalara göre dört el çalışmalarının daha fazla dikkat, çalışma, özen gerektirdiği ve zaman istediğidir. Çeşitli öğrenciler de görüşlerinde bunu dile getirmişlerdir. Çünkü bir kişinin sadece kendi partisini çalışması yetmemekte, karşı partiyi de bilmesi, öğrenmesi hatta çalabilmesi başarılı bir icra için gerekmektedir. Bir piyanistin kendi başına mükemmel çalması sonucun garantisi olmamaktadır. Yanına diğer piyanistin gelmesi ile tüm dengeler değişmekte, tüm eserin işbirliği içinde tekrar oluşturulmasına çalışılmaktadır. Bu durum sadece bir parçanın çalışılması kadar değil neredeyse iki katı kadar emek anlamına gelmektedir. Kaldı ki iki kişinin birlikte zaman geçirip eseri olgunlaştırması gerekliliği de eklenince aslında sadece eseri birleştirmeye kadar olan sürecin ne kadar emek, çalışma ve zaman isteyen bir süreç olduğu belki de solo çalışmanın iki katı kadar zor ve emek isteyen bir çalışma olduğu anlaşılabilir.

Öğretim elemanlarına sorulan "Öğrencilerle dört el çalışmaları gerçekleştirmenin zor mu yoksa kolay bir çalışma mı? " Öğrencilerle dört el parça çalıştırmanın mı yoksa solo parça çalıştırmanın daha kolay olduğu? Öğrencilerin dört el çalışmalarının onların karşılaştıkları problemlerin çözümüne yardımcı olup olmadığı? Öğretim elemanlarının bundan sonra dört el edebiyatına daha çok yer verip vermeyeceği? Şeklinde sorulara verilen yanıtlar ile öğretim elemanlarının görüşleri hakkında bilgi edinmek istenilmiştir.

Dört el parça mı yoksa solo parçalar mı daha detaylı ve zor bir çalışma içermektedir sorusudan başlayarak öğretim elemanlarının görüşleri aşağıdaki gibi sıralanabilir.

E1- Dört el çalıştırmak bence solo çalıştırmaya göre oranla çok daha zor ve detaylıdır.Öğrencilerin birlikte sayma, ortak tını geliştirme,eserin yapısını doğru algılama, bütün içindeki görevinin farkında olma, kendi çaldığını ve partnerinin çaldığını dinleme giib konularda detaylı çalışma gerektirmektedir.

E4- Ben solo ve dört el eserlerde birebir ayrıca her öğrencinin performansı ile ilgilendiğim için pek farkı olmadı. Sadece dört el eserlerde solo esere göre üç kat çalışmış oldum. İki kat her birini çalıştırırken sonra da bir kat dört eli birleştirdiğimizde.

E2- Solo çalıştırmaya göre daha zor, neden zor? Çünkü iki el dinlerden birden dörde çıkıyor, hem de aynı anda hem secondoya hem primoya dikkat etmen gerekiyor. Çalıştırması daha zor.

E3- Solo eserlerde iki elin koordinasyonu varken dört ellerde partnerlerin koordinasyonu önemlidir. Bir eseri aynı anda iki kişiye ve farklı becerilerdeki bireylere öğretmen zor.

Öğretim elemanlarının görüşlerinden dört el çalışmalarının solo çalışmalara göre çok daha zor, daha fazla zaman isteyen ve dikkat gerektiren çalışmalar olduğu, öğretim elemanının işinin hem dinleme hem de çalıştırma bakımından normalden çok daha fazla arttığı yorucu çalışmalar olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca dört el çalışmalarının birlikte sayma, ortak tını geliştirme, eserin yapısını doğru algılama, bütün içindeki görevinin farkında olma, kendi çaldığını ve partnerinin çaldığını dinleme gibi konularda detaylı çalışma gerektirdiği görülmektedir.

Dört el çalışmalarının öğrencilerin karşılaştıkları problemlerin çözümüne faydası olup olmadığı ile ilgili soru ve genel anlamda dört el çalmaya ve çalışmaya dair görüşleri ile ilgili iki sorunun karşılığı olan öğretim elemanlarının görüşleri ise şöyledir:

E3- Ritmik saymalarına önemli katkı sağladığını düşünmekteyim. Özellikle berababer müzik yapma becerilerine çok katkı sağladğını düşünmekteyim.

E1- Kendini dinleyerek çalma, eserin yapısına daha fazla dikkat etme, nüanslarda daha rahat olma gibi konularda daha faydalı olduğunu düşünüyorum. Düzenli dört el çalmalarının faydaları arttıracağını düşünüyorum.

E2- Dört elin katkısı çok büyük, öğrencilere inanılmaz derecede katkısı var. Birbirlerini dinlemeyi, takip etmeyi, deşifre esnasında bile birinin deşifresi hızlıysa diğeri de ona yetişmek için hızlanmak zorunda kalıyor dolayısıyla deşifresi de gelişiyor öğrencinin. Bence her açıdan hiçbir negatif tarafı yok ve eğitici tarafı çok yüksek bir çalışma olduğunu düşünüyorum. Hatta artık dört ele daha çok ağırlık vermek istiyoruz okula ikinci bir kuyruklu piyano aldırmak istiyoruz düo konserleri de verebilmek için.

Öğretim elemanlarının genel olarak görüşlerinden öğrencilerin deşifre, ritmik sayma, kendini dinleyerek çalma, eserin yapısına daha fazla dikkat etme, nüanslarda daha rahat olma gibi bakımlardan dört el çalışmalarının öğrencilere faydaları olduğunu gözlemledikleri

anlaşılmaktadır. Bütün öğretim elemanları bundan sonraki çalışma zamanlarında dört el çalışmalarına daha fazla zaman ayırmayı düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Uzman eğitimcilerin konu ile ilgili görüşleri ise aşağıdaki gibidir:

U1: *Dört ve iki piyanolu çalışmalar öğrenciler için bir çok konuda faydalı ancak zaman azlığından dolayı çok nadiren yer verebiliyoruz. Öğrenci hiç çalamasa dahi yüksek sınıflarda konçerto çalması gerektiğinden ister istemez iki piyano veya dört el çalmak, saymak, dinlemek zorunda kalıyor çünkü her zaman orkestra ile çalışmak mümkün olmadığından diğer partiyi biz çalıyoruz* (Kişisel iletişim, 5 Ağustos 2022)..

U2: *Bizde öğrencinin saymama veya dinlememe durumu söz konusu olamaz. Zaten kendini bile olsa dinlemeyen öğrenciyle bir şey yapmak mümkün değildir. Ancak öğrencinin bu çalışmalarda farkındalığının arttığını ve biriyle uyum içerisinde olma zorunluluğunu hissettiğini söylemek mümkün. Öğrenci daha çok dinliyor, daha çok özeniyor, daha çok dengelemeye çalışıyor bu çalışmalarda kendini, aynı orkestra ile yapılan çalışmalarda olduğu gibi. Bir anlamda ön provası oluyor bu çalışmaların. Genelde program yoğunluğundan bakamasak da çok sevdikleri bir çalışma olduğunu söyleyebilirim. Çalışırken çok eğleniyorlar* (Kişisel iletişim, 20 Ekim 2022).

U3: *Daha geniş düşünüyorlar bu çalışmalarda, bu açılardan faydalı. Aslında çok küçük yaşlarda başlıyoruz bir Rusya'da en küçük yaşta hatta ilk böyle şeylerle başlıyoruz hep eşlik ediyoruz hatta büyük solistlere küçük öğrenciler böyle çalışmalarla eşlik ediyor. Biz dört el sekiz el iki piyano her türde çalışmalar yapıyoruz burada pek yok. Burada programı yetişmiyor her şey farklı* (Kişisel iletişim, 20 Ekim 2022).

U4: *Çalışmalara öğrenci seçerken en önensediğim konu öğrencilerin uyumu ve eserle olabilecek uyumları. Öğrenciler bu şartlarda birbirlerine yakın olduklarında gerisi geliyor. Bizde sayma - saymama gibi bir sorun söz konusu zaten olamaz çünkü bunlar çok küçük yaşlarda aşılmak zorunda olan şeyler* (Kişisel iletişim, 10 Eylül 2022).

Uzman eğitimcilerin görüşlerinden dört el çalışmalarda öğrencilerin birliktelik duygusu içerisinde çalıştıkları, dört el çalışmaların öğrencileri oda müziği düşüncesine hazırladığı ve farklı bir repertuvar ile tanıştırdığı ve değişik bir deneyim olduğu için olumlu düşüncelere sahip oldukları sonucuna varılabilir.

BÖLÜM V

SONUÇ

Bu bölümde betimsel analiz sonucunda elde edilen bulgular ve bulguların yorumlarına bağlı olarak ulaşılan sonuçlar, sonuçlardan yola çıkılarak elde edilen öneriler bulunmaktadır.

5.1. Sonuçlar

Dokuz Eylül Üniversitesi, Adnan Menderes Üniversitesi ve 18 Mart Çanakkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı Piyano Ana Sanat Dalı öğrencileri ile yapılan "Piyano eğitiminde dört el edebiyatının müziksel ve teknik gelişime katkıları" konulu çalışmanın 12 haftalık uygulama süreci ve sonrasında yapılan değerlendirmelerin sonuçları aşağıdaki gibidir.

Sonuçlar araştırmanın alt problemlerine ve alt problemlerin cevap verdiği araştırma problemine göre sıralanmıştır.

5.1.1.Piyano eğitiminde dört el edebiyatı uygulamalarının piyano eğitiminde teknik gelişime katkısı nelerdir?

Piyano eğitiminde dört el çalışmalarının temel piyano tekniklerine katkısının olmadığı ancak birliktelikle ilgili seslendirme tekniklerine katkısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır

Katılımcı öğrencilerin bu konudaki görüşlerinde ise farklılık bulunmaktadır. Öğrencilerin sadece 3 tanesi dört el çalışmalarının teknik bir katkı sağlamadığını 26 tanesi piyano tekniğinde ilerleme kaydettiklerini belirtmektedirler. Bu konuda öğrenci görüşlerinin göz ardı edilemeyeceği ortadadır ancak burada öğrencilerin bahsetmek istedikleri noktaların "temel piyano seslendirme teknikleri" olmadığı daha çok "dolaylı olarak çalma seslendirmeye etki eden" teknikler olduğu anlaşılmaktadır. Çalınan-seslendirilen her eserin piyaniste katkısı olacağı ve dört el eserlerin öğrencilere dinleme, analiz etme, ses dengesini sağlama, uyum, sayma gibi noktalarda katkılar sağladığı bu katkılardan dolayı daha çok dinleyerek, farkında olarak eser üzerinde tartışarak ve ortak bir çalma dili oluşturmaya çalışan öğrencilerin çalma becerilerinin geliştiği görülmektedir. Ancak dört el eser çaldığı için daha iyi arpej, gam, trill gibi teknikleri çalabilmeleri eğer eserde bu teknikler mevcutsa gelişmektedir.

Piyano tekniğinin gelişme süreci ve 1700lü yıllardan günümüze kadar gelen yaklaşımlar, çalışma ve görüşler incelendiğinde ortalama 20 yıl ve daha piyano öğretim eğitimciliği tecrübesiyle konuyu değerlendiren uzmanların görüşlerinin daha geçerli ve güvenilir olduğu ortadadır. Bu gerçekten hareketle piyano eğitiminde dört el çalışmalarının temel piyano tekniklerine doğrudan katkısının olmadığı, katkısı olduğu durumların ise eserin bu tekniği içermesi ile ilgili olduğunda gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır.

Ancak tam tersi bir çalışmanın yani piyano temel teknikleri ile ilgili olarak yapılan teknik çalışmalarının dört el çalışmalarda çok daha faydalı olacağı, iki el koordinasyonunun sağlanmasının dört elde de farkının görüleceği piyano öğretim elemanlarının genel görüşü olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Literatür incelemesinde sadece Atalay (2019)'un çalışmasında dört el çalışmalarının öğrencilere kazandırılmak istenen teknik bilgilerin akılda kalıcılığına etkisi üzerine öğretmen görüş dağılımlarının incelendiği görülmektedir. Bu çalışmada teknik bilgilerin akılda kalıcılığına dair öğretmen görüşleri oranı % 66,67 dir ve öğretmenlerin "çok etkilidir" şeklinde olumlu görüş bildirdiği görülmektedir (Atalay 2019, s.33). Ancak burada söz konusu olan anlaşıldığı üzere "akılda kalıcılık" olmaktadır. Öğrenciler öğretmenleri ile birlikte dört el çalmışlar ve diğer partiyi öğretmenleri seslendirmiştir. Bu durum düzey olarak başlangıçta olduklarını göstermektedir bu durumda söz konusu olan piyano teknikleri sadece legato-staccato gibi temel seslendirme tekniklerinden ve bunların hatırlanabilirliğinden ibaret olmaktadır. Piyanoya yeni başlayan öğrenciler için bu durum normal karşılanmalıdır. Yeni başlayan öğrencilerde dört el çalışmaları daha çok eşlik gibi algılanmalı ve düşünülmelidir.

Ancak Atalay (2019) ın çalışmasındaki öğretmen görüşleri ile burada yapılan çalışmadaki uzman eğitimci ve öğretim elemanı görüşlerinin karşı karşıya gelmesi işte bu nedenle olmaktadır. Eserlerin düzeyi yükseldikçe içerdiği teknik düzey de eserlerin gerektirdiği seslendirme düzeyi de değişmekte ve zorlaşmaktadır.

Burada elde edilen sonuçlar bu nedenle birliktelik ile ilgili olan noktalarda yani "giriş-çıkış, partneri perdelemeden çalma, temanın elden ele geçişi, birlikte tını oluşturma çalışma, nüansları ve pedalları doğru şekilde ve uyumlu kullanma gibi teknik noktalarda dört el çalışmalarının faydalı olduğudur. Ancak temel piyano tekniklerine faydasının olmadığı şeklinde sonucuna ulaşılmıştır.

5.1.2 Piyano eğitiminde dört el edebiyatı uygulamalarının tempo tutma ve sayma becerisine katkıları nasıl olmaktadır?

Araştırmanın ikinci alt problemine ait bulgular incelendiğinde piyanoda dört el edebiyatının tempo tutma ve sayma becerisine katkıları çok yüksektir. Çalışmaya katılan bütün katılımcı grupların yani öğrenciler, öğretim elemanları ve uzman eğitimcilerin tamamı bu konuda dört olumlu görüş bildirmişlerdir.

Literatüre bakıldığında yurt dışında yapılan çalışmaların büyük çoğunda bu konuda olumlu görüşlere rastlamak mümkün olmaktadır. Örneğin Kasap (2006) "Düet çalmak özellikle başlangıç düzeydeki öğrenciye ritim ve tempo gibi temel öğeleri öğrenirken çok şey kazandırır, öğretmeni ile beraber düet eserler çalmak öğrencinin aynı tempoda kalarak yani tempoyu değiştirmeden çalmasını sağlar (Kasap, 2006, s.18). Veya Foster (2006) "Düet çalmak öğrenciye ritmik kontrol kazandırır (Foster, 2006, s. 86). Dört el çalışmalarının tempo tutma ve sayma becerisi olarak kabul edebileceğimiz ritimsel gelişme olarak ifadesini matematiksel olarak oranlayan tek çalışma Atalay (2019)'dır ve %57,41 olarak ifade etmektedir. Örnekleri çeşitlendirmek ve arttırmak mümkündür ancak sonuç olarak incelenen çalışmaların ortak özelliğinin dört el çalışmaların birlikte yapılan çalışmalar olması nedeniyle senkron tutturmanın ve en önemli noktanın tempo tutma ve sayma becerileri yani ritmik beceriler olması gerektiği görülmektedir. Bu çalışmada da tüm katılımcıların bu konudaki olumlu görüşlerinin literatür ile paralellikler göstermesinden hareketle sonuç olarak dört el edebiyatı uygulamalarının tempo tutma ve sayma becerilerine büyük katkı sağladığı görülmüştür.

5.1.3 Piyano eğitiminde dört el edebiyatı uygulamalarının birlikte çalma becerilerine katkıları nasıl olmaktadır?

Birlikte çalma becerileri olarak adlandırılan beceriler esere birlikte başlama ve birlikte durma, partneri perdelemeden çalma, bağları ve cümleleri uyumlu ve doğru seslendirme, temanın elden ele geçişini doğru sağlayabilme, birlikte tını oluşturma, birlikte çalışma, liderlik ve uyum becerisi kazanma, nüansları ve pedalları doğru şekilde ve uyumlu kullanma gibi sıralanabilir. Piyano eğitiminde birliktelik becerileri sadece "birlikte" yapılan uygulamalarla kazanılabilir. Dolayısıyla sıkça yapılan dört çalışmaları öğrenciye deneme-yanılma olanağı sunmakta ve başka bir çalışmayla kazanamayacağı birliktelik deneyimleri sunmaktadır.

Literatürde yukarıda sayılan birlikte dört el çalışmalarının çalma becerilerine olan katkılara dair görüşler de aynı şekilde paralellikler göstermektedir. Birlikte çalma becerileri

ve bununla iligli olan tempo tutma becerileri ile ilgili bulgular öğrenci, öğretim elemanı ve uzman görüşleri bu konuda tamamen olumlu görüşleri içermektedir.

Buradan hareketle araştırmanın üçüncü alt problemine ait bulgular incelendiğinde piyanoda dört el edebiyatının birlikte çalma becerilerine katkılarının çok yüksek olduğu, çalışmaya katılan katılımcıların görüşleri ile desteklenmekte ve uzman görüşleri ile de onaylanmaktadır. Dolayısıyla dört el çalışmalarının birlikte çalma becerilerine katkılarının yüksek oranda faydalı olduğu sonucuna ulaşıldığı söylenebilir.

5.1.4 Piyano eğitiminde dört el edebiyatı uygulamalarının, öğrencinin müziksel gelişimine katkıları nasıl olmaktadır?

Araştırmanın dördüncü alt problemi ile ilgili olarak dört el edebiyatı çalışmalarının öğrencinin müziksel gelişimine katkıları incelenmiştir. Bu duruma dair bulgular piyanoda dört el edebiyatı uygulamalarının eser çözümleme açılarında birbirlerine olan uyum, farklı fikir ve yorumları görme gibi bakımlardan yani birbirine uyum sağlama açılarından farkındalıklarını arttırdığını göstermiştir. Bu durum ensemble çalışmaları ile ilgili gelişme görüldüğünü ancak kişisel anlamda eser yorumlamalayabilme ile ilgili olan becerilerine katkısının az olduğunu göstermektedir.

Yapılan literatür taramasında Eminova 2020 öğrencilerin müzikal gelişimleri ve enseble icralarında ustalık becerilerinin gelişimi ve ensemble incralarına özgü özel becerilerinin gelişimine bu türde çalışmaların olumlu katkıları olduğunu belirtmektedir (Eminova 2020, s.184,185).

Konu ile ilgili öğrenci görüşler incelendiğinde öğrencilerin farklı bir fikir ile karşılaşmak ve fikir alışverişi yapmanın yorumlamada fark yarattığını ifade etmektedirler. Başka birine bağlı olma nedeniyle birlikte bir anlatım dili oluşturmaya çabaladıkları ve özgür olmamanın onları başka bir şekle dönüştürdüğü düşüncesi ensemble seslendirmelerinde oluşması gereken amaçlardan biridir.

Öğretim elemanlarının ve görüşlerine başvurulan uzman eğitimcilerin ise fikirleri paralellik göstermektedir. Öğretim elemanları ve uzman eğitimciler dört el çalışmalarının bireysel olarak müziksel gelişime etkisi olmadığını, ensemble seslendirme anlamında faydalı olacağını ifade etmektedirler.

Sonuç olarak piyano eğitiminde dört el çalışmalarının öğrencilerin bireysel olarak müzikal gelişimlerine katkılarının az olduğu, birliktelik içeren müziksel gelişimlerine katkılarının yüksek oranda olduğu görülmüştür.

5.1.5 Piyano eğitiminde dört el edebiyatı uygulamalarının öğrencinin motivasyonuna katkıları nasıl olmaktadır?

Araştırmanın beşinci problemi ile ilgili olarak piyanoda dört el edebiyatının öğrencinin öğrenme istekliliğine (motivasyon) katksının nasıl olduğu şeklindedir. Konu ile ilgili olarak tüm katılımcılar ve uzman eğitimciler öğrencilerin dört el çalışmaları sürecinde böyle bir çalışmayı gerçekleştirmekten dolayı yüksek motivasyona sahip olduklarını belirtmişler, hatta öğretim elemanı ve uzman eğitimciler öğrencilerin dört el çalışmalardan memnun olmalarından dolayı mesleki memnuniyetlerinin yüksek düzeyde olduklarını belirtmektedirler.

Sonuç olarak dört el çalışmalarının öğrencilerin motivasyonuna olan etkisinin yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşıldığı söylenebilir.

5.1.6 Piyano eğitiminde dört el edebiyatı uygulamaları ile ilgili öğrenci görüşleri nasıldır?

Araştırmanın altıncı problemi ile ilgili olarak öğrenci görüşlerini destekleyen öğretim elemanı ve uzman eğitimci görüşleri öğrencilerin solo çalışmaya göre daha dört el çalışmaları zor, zaman alan ve dikkat isteyen bir çalışma olarak gördüklerini ancak buna rağmen çalışmaktan ve çalmaktan keyif aldıkları, sayma, birlikte eser analizi, birlikte çalışma ve birlikte çalma ile ilgili çok deneyim kazandıklarını ve öğrencilerin zor olmasına rağmen dört el çalışmaktan çok mutlu oldukları görülmektedir.

5.1.7 Piyano eğitiminde dört el edebiyatı uygulamalarıyla ilgili olarak öğretim elemanlarının görüşleri nasıldır?

Araştırmanın yedinci problemi ile ilgili olarak öğretim elemanlarının piyanoda dört el uygulamaları ile ilgili olarak öğrencilerde gözlemledikleri davranışlar şöyle sıralanabilir: Öğretim elemanları dört el çalışmaların öğrencilerin sayarak çalmalarını sağladığını, doğru sayma ve doğru çalmaya solo çalışmalara göre öğrencilerin daha fazla önemsediklerini, gam geçişlerinde parmak numaralarına daha çok dikkat ettiklerini, hata yapmamaya normalden daha fazla özen gösterdiklerini, birlikte çalma davranışları kazandıklarını, arkadaşları ile eser analizi ve diğer partisyonu takip edebilme becerisi kazandıklarını, akorları daha iyi duyduklarını, birbirlerini daha dikkatli dinlemeye çalıştıklarını, hem derste hem de dersten sonra diğer çalgılara eşlik edebilme davranışı geliştirdiklerini, iletişim becerisi kazandıklarını ve tüm bunların sonucunda piyanoda seslendirme anlamında daha iyi bir seslendirme becerisi kazandıklarını ve bu durumun çalma şekillerine doğrudan yansıdığını,

ve bütün bu zor zman alan yorucu süreci çok eğlenerek ve severek gerçekleştirdiklerini ifade etmişlerdir.

Öğretim elemanlarının dört el uygulamaları ile ilgili kişisel düşünceleri ise dört el çalışmaların, solo çalışmalara kıyasla iki üç kat zor, yorucu dikkat isteyen ve zaman alan çalışmalar olduğunu, öğrenci çalıştırmanın da düet dinlerken kontrol ve takip edebilmenin de eser hakimiyeti ve aşırı dikkat gerektirdiği, öğrenci seviyeleri ne olursa olsun mutlaka düet çalışmalarının aralarda yapılması gerektiği, öğrencilerin düet çalışmalarındaki mutluluğı ve hevesli çalışmalarının kendilerini de motive ettiği ve derse daha severek geldikleri, dört el eserleri eğitimsel yanı çok yüksek bir tür olarak nitelendirdikleri, öğrencileri farklı bir repertuvar ile tanıştırdıkları için memnun olduklarını ifade etmişler, bu çalışmadan sonra öğrencilerine daha sık dört el parça çaldırdıklarını hatta düo çalışmaları planladıklarını belirmişlerdir.

Bu araştırmanın sonucunda dört el edebiyatı uygulamalarının piyano eğitiminde birlikte müzik yapma tekniğine yüksek düzeyde faydalı olduğu, tempo tutma ve sayma becerilerine, birlikte çalma becerilerine, öğrencilerin öğrenme istekliliklerine ve derse olan ilgilerine katkılarının yüksek düzeyde olduğu ancak bireysel müziksel yorumlama becerisine olan katkısının sınırlı düzeyde olduğu ve bireysel olarak piyano tekniğine katkılarının olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

5.1.8. Piyano eğitiminde dört el edebiyatı uygulamalarıyla ilgili olarak uzman eğitimcilerin görüşleri nasıldır?

Konu ile ilgili olarak görüşleri alınan uzman eğitimciler piyanoda dört el çalışmalarının her düzeyde birliktelik, uyum, dinleme, oda müziğini tanıma, bestecilerin yazma ve stil bilgisini daha yakından analiz etme ve birlikte çalışma gibi açılardan farklı faydaları olduğunu belirtmişler, bu çalışmaları öğrencilerin çok severek gerçekleştirdiklerini ancak konservatuvar müfredatının yoğunluğundan dolayı istedikleri kadar zaman ayıramadıklarının altını çizmişlerdir.

5.2 Öneriler

5.2.1. Uygulamaya yönelik öneriler

1. Bu araştırma sonunda piyanoda dört el edebiyatı uygulamalarının piyano eğitiminde ensemble tekniğine tempo tutma ve sayma becerilerine, birlikte çalma becerilerine, öğrencilerin öğrenme istekliliklerine ve derse olan ilgilerine katkılarının yüksek düzeyde olduğu ve piyanoda dört el çalışmalarının yüksek düzeyde faydalı olduğu görülmüştür. Uzman eğitimci görüşleri ve yapılan literatür çalışmasından da dört el edebiyatı

uygulamalarının her yaş ve düzeyde uygulanabileceği anlaşılmaktadır. Bu bilgiler ışığında piyanoda ensemble tekniğinin gelişmesi için, birliktelik ve sayma becerilerinin gelişimi için, her yaş ve her düzeyde dört el edebiyatı uygulamalarının yapılması önerilir.

2. Bu araştırma sonunda piyanoda dört el edebiyatı uygulamalarının her yaş ve her düzeyde uygulanabileceği bilgisine ulaşılmıştır. Buradan hareketle her yaş ve her piyano düzeyi için dört el piyano kitapları hazırlanması ve piyano eğitimininin desteklenmesi önerilir.

3. Bu araştırma sonunda piyanoda dört el edebiyatı uygulamalarının piyano derslerini motive ettiği öğrencilerin derste geçen süreyi severek geçirdikleri mutlu oldukları ve bu durumun eğitim paydaşları olan piyano öğretim elemanları ve uzman eğitimciler tarafından da paylaşıldığı ve mesleki tatmini arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum piyanoda dört el edebiyatı uygulamalarının eğitimsel amaçlarına yaklaşılmasında kolaylık sağladığını ve başarıya giden yolda kolaylıklar sağladığını göstermektedir. Bu nedenle dört el edebiyatı uygulamalarının piyano eğitimi repertuvarlarında daha sık yer alması önerilir.

4. Piyano eğitiminde dört el eserlerin ilk adım olan başlangıç düzeydeki piyano uygulamalarında daha sıklıkla yer alması amacıyla bu amaca yönelik piyano kitapları oluşturulması önerilir.

5. Piyano eğitiminde dört el edebiyatı uygulamalarının yaygınlaşması ve özendirilmesi amacıyla dört el ve ensemble konserlerleri, yarışmaları ve dört el beste yarışmaları yapılması önerilir.

5.2.2. Araştırmacılara yönelik öneriler

1- Piyanoda dört el edebiyatının dünyadaki diğer uygulamaları üzerinde bir çalışma yapılabilir. Böylece dünya literatüründeki uygulamaların ülkemizdeki bir yansıması oluşturulabilir.

2- Piyanoda ensemble türleri ile ilgili olarak bir çalışma gerçekleştirilebilir. Böylece bu türün farklı varyasyonları ve repertuvarı hakkında aydınlatıcı ve tanıtıcı bilgiler edinmek mümkün olabilir.

3- Aynı çalışma konservatuvar gibi bir kurumda yapılabilir böylece karşılaştırmalı sonuçlar elde edilebilir.

5.1. Tartışmalar

Literatür taramasında Rus kaynaklarını temel alan kaynaklar ile İngilizce kaynaklar arasında terminolojide farklılıklar olduğu gözlemlenmiştir. İngilizceyi temel alan kaynaklarda piyano düeti kelimesi iki piyanistin bir piyanodaki dört el birliği anlamında kullanılmaktadır ama bu durum çok net değildir. Örneğin iki piyanist bir

piyanoda dört el mi çalmaktadır? 3 el mi çalmaktadır? Kesinlik yoktur. Bunun dışındaki durumların nasıl ifade edileceği de piyano düet kelimesi ile tam anlatılamamaktadır mesela iki piyanoda üç piyanistin birliği nasıl ifade edilmelidir? Piyano düeti tanımlaması bu çalışmada da bahsedilen sıradışı kombinasyonları örneğin 3 piyanoda altı el birliğini, 2 piyanoda 8 el birliğini nasıl açıklayabilir? Görüldüğü üzere kimin kaç kişiyle çaldığı? kaç elle veya kaç piyanoyla çaldığı gibi durumlar sadece piyano düeti kelimesi ile net olarak açıklanamamaktadır.

Bu bakımlardan ele alındığında Rus kaynakları durumun resmini daha net bir şekilde çizmektedir. Örnek vermek gerekirse Rus kaynakları iki piyanoda 3 piyanistin 6 el ile ensemble'ı veya iki piyanisitn bir piyanoda 4 el ile ensemble'ı şeklinde; yani kimin kaç elle kaç piyanoda kaç piyanistle çaldığını şüpheye yer bırakmadan açıklamaktadır. Bu açılardan bakıldığında Rus kaynaklarında kullanılan terminolojinin daha doğru ve kesin olduğu anlaşılabilir.

Araştırma ile ilgili olarak en çok zorluğu çekilen kısım piyano tekniği olmuştur. Piyano tekniğindeki gelişme olup olmadığının nasıl ölçüleceği? Öğrenci cevaplarının geçerliliği, piyano tekniğinde esserlerin farklı özelliklere sahip olması ve bu nedenden dolayı ölçme değerlendirmede nasıl bir ölçek kullanılacağı? gibi soru ve sorunların çözümü eğitimciler ve uzmanların yorumlarıyla gerçekleşmiştir. Eğitimcilerin konuya hakimiyeti ve konu ile ilgili olan dikkatleri; çalışma öncesi ve sonrasındaki farkıdalık ve gelişmeleri doğru değerlendirmeleri çalışmaya değer katmıştır. Öğrencilerin verdiği cevaplarda pedal ile ilgili yüzdelik dilimin az oluşu eserlerde ne kadar kullanıldığı ilgili de olabilir ancak yine de öğrenci cevapları nesnel bir biçimde doğru değerlendirilmiş, grafiklendirilmiş ve değiştirilmemiştir. Konunun piyano öğretim elemanları ve uzmanlarca değerlendirilmesi ile gerçek yorumlandırmaya ulaşılmıştır. Öğrenci yorumları ile aradaki farkların oluşmasındaki asıl nedenin öğrencilerin temel bilgilerindeki eksiklikler ve okuduğunu anlama becerisindeki sıkıntılar olduğu düşünülmektedir. Benzer bir çalışma konservatuvar bünyesinde yapılmış olsaydı sayma ile ilgili olarak bu kadar belirgin verilerin elde edileceğine yani öğrencilerin buna dair sorunları olacağına ihtimal verilmemektedir. Bu durum da erken yaşta başlanılan eğitimin teknik beceri ve farkındalıklarda yarattığı gelişme olarak görülmelidir. Bu açıdan yapılan çalışmada verilerin nesnelliği korunmuştur ve bilimsel bir çalşmada olması gerektiği gibi verilerin ve yorumların nasıl oluştuğuna dair bilgiler açık ve ulaşılabilir bir şekilde sağlanmıştır.

KAYNAKÇA

Ağayeva, M. (2017). Piyano İcracısının Gelişim Sürecinde Piyano Düetlerinin Rolü Ve Önemi. *Turan-Sam.* 35, 412-414. https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=568209

Alexander Technique (t.y.) https://alexandertechnique.com/at/

Alpha Beyin Dalgaları (2022, 23 Şubat). https://www.izlesene.com/video/alfa-beyin-dalgalari-alpha-8-12-hz/8390536

Aydınlı, D. Kasap B. (2013, Nisan). Grup Piyano Öğretiminin Müzik Öğrencilerinin Okul Şarkılarını Eşlikleme ve Transpoze Becerilerinin Geliştirilmesine Etkisi. *Cumhuriyet International Journal Of Education*. 2 (2). 10-24.

Apaydınlı, K., Yücetoker, İ. (2012) The Situation of the importance of three-hand pieces in piano education. *Procedia Socaial and Behavioral Sciences 51. 541-545* https://dx.doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.08.203

Arango, D. (2013). Colombian Piano Music For Four Hands: A Historical Context And A Performance Catalog. [Doctoral Dissertatiton, The University of Iowa] https://ir.uiowa.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=4814&context=etd

Arganbright, N. & Weekley, D. (2007). The Piano Duet" A Medium For Today. *The American Music Teacher*. https://www.thefreelibrary.com/The+piano+duet%3A+a+medium+for+today.-a0162113038

Argunşah ve diğerleri (t.y.). EEG tabanlı Beyin- Bilgisayar Arayüzü Sistemlerinde Sınıflandırmayı Etkileyen Faktörler. https://research.sabanciuniv.edu/6542/1/argunsah_SIU07.pdf

Atalay, N. (2019). *Başlangıç Piyano Eğitiminde Dört El Çalışmalarının Öğrenci Başarı ve Motivasyonuna Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri.* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]

Ay, M. ve M.O. Karaytuğ. (2021) Mismatch Negativity. *Çukurova Tıp Öğrenci Dergisi.* 1 (2) 69-73. https://docplayer.biz.tr/225499231-Mismatch-negativity-uyumsuzluk-negatifligi-ve-sizofreni.html

Aytaçlı, B. (2012) Durum Çalışmasına Ayrıntılı Bir Bakış. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi.* 3 (1) 1-9

Batıbay D. Lehimler E. (2018). Artistik Piyano Becerilerinin Geliştirilmesinde Grup Piyano Öğretiminin Etkileri . *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Aralık Özel Sayı, 2875-2887.* https://dergi1park.org.tr/tr/download/article-file/622414

Backlin L. (2013). Iron Sharpens Iron: Two woman In The Teaching Instructıon Of Undergraduate Women. [Doctoral Dissertatiton, The University Of North Texas]. https://digital.library.unt.edu/ark:/67531/metadc500124/

Bindman E. (2019). The Brandenburg Duets: why I piano 4 hands and not for 2 pianos? https://crosseyedpianist.com/2019/06/08/the-brandenburg-duets-why-1-piano-4-hands-and-not-2-pianos/

Bodeck, S., Lappe,C., Lappe, M., Pantev, C. (2017). Shared Neural Mechanisms For The Prediction Of Own And Partner Musical Sequences After Short Term Piano Duet Training. *Frotiers in Neuroscience* (11) 165. doi 10.3389/fnins.2017.00165

Bowen, J, A. (1996) Performance Practice Versus Performance Analysis: Why Should Performers Study Performance. *Performance Practice Review.* 54 (9) 18-31. https://scholarship.claremont.edu/ppr/vol9/iss1/3/

Buchet, E., Buchet, M. (1958) Anna Magdalega Bach'ın Hatıraları. *Ses ve Tel Birliği Yayınları*.

Cambridge Dictionary. (t.y.) ensemble. https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/ensemble

Cevahir, H., Özbaşı D.,Özdemir M. (2018) Çevrimiçi Öğrenme Motivasyon Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8, 352-368. Doi: 10.24315/trkefd.331973

Chau On Ki (2018). The Educational Merits in Playing Piano Duet. *The Education Unıvercity Of Hong Kong Faculty of Liberal Arts And Social Sciences Department Of Cultural And Creative Arts Bachelor Of Education*. (Lisans bitirme tezi. Hong Kong Education University, Hong Kong). https://repository.eduhk.hk/en/publications/the-educational-merits-in-playing-piano-duet

Chang, C.C. (2009). Fundamentals of Piano Practice. http://www.pianopractice.org/

Ching, L. (2015). Case Study of Teaching And Playing Piano Duet To Improve Overall Rhytmic Sense For Mental Handicap Student. (Bitirme Tezi, *The Hong Kong*

Institude of Education For The Degree Of Bachelor Of (Honours) In Creative Arts And Culture. http://repository.lib.ied.edu.hk/pubdata/ir/link/pub/201716051.pdf

Christiensen, T. (1999). Four-Hand Piano Transcription and Geographies Of Nineteen-Century Musical Reception. *Journal Of The American Musicologial Society*. 52. (2) 255-298. https://www.jstor.org/stable/831999

Çalışır, F. (1996). Müzik Dili Sözlüğü. Evrensel Müzikevi Yayınları.

Dauer, T. Gang, N., Washburn, A., Hubert, M. Nanou, C., Reid, W., Roman, I., Wright M., Takako, F. (2019). Musical Role Asymmetries in Piano Duet Performance Influence Alpha-Band Neural Oscillation and Behavioral Synchronization. *Frontiers in Noruscience.* https://doi.org/10.3389/fnins.2019.01088

Deanna, J., (2014) Nineteenth-Century Performance Practice: Reassesing Tradition and Revitalizing Interpretation. *Choral Journal 54 (9), 18-31. https://scholarworks.gsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1060&context=music_fac pub*

Demirci, Ş. A. (2016). Modern Piyano Teknikleri ve İki Örnek. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.* Haziran 18(1) 177-188. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/321292

Duarte, V. (2002) Ronaldo Miranda's Solo And Four-Hand Piano Works: The Evolution Of Language Towards Musical Eclectisizm [Doctoral Dissertation, The University Of Arizona] https://repository.arizona.edu/handle/10150/280012

Durgun, M. (2018) Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Piyano Dersi Motivasyonlarının Piyano Dersi Başarısı İle İlgilerinin İncelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi) Karadeniz Teknik Üniversitesi

Eren, O. (2010). Beethoven'de Anlatımcılık ve Piyano Tekniği. Cyprus Internatıonal University Folklor/Edebiyat . 16(64), 134-140. https://atif.sobiad.com/index.jsp?modul=makale-goruntule&id=AWCus98MoDuH9Br_d_Uf

Eminova, N. (2020. Piyano Ensemble Türünün Tarihsel Gelişimi, İcracılık Ve Çağdaş Müzik Eğitimindeki Yeri. *Turkish Studies.net.* 15(1). 175-194 https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.37847

Fairleigh, J.P. (1980). Mozart The Genesis Of The Piano Duet. *American Music Teacher*.29 (5) April-May 6-8,10,12. https://www.jstor.org/stable/43535456?Search=yes&resultItemClick=true&searchText=mozart%20and%20the%20genesis%20of%20the%20piano%20duet&searchUri=%2Faction%2FdoBasicSearch%3FQuery%3Dmozart%2Band%2Bthe%2Bgenesis%2Bof%2Bthe%2Bpiano%2Bduet&ab_segments=0%2Fbasic_search_gsv2%2Fcontrol&refreqid=fastly-default%3A04ac2e4c32355cb73896613b1d659718

Fayziyeva Gumarov ve Ovchinnikov (2020) Aertistic Aspects Of The Performing Interpretation Of Piano Ensemble Music By The Ligeti György. *Euroasian Music Science Journal. 2 (1)* doi.org/10.52847/EAMSJ/vol_2020_issue_2/A1

Foster, A. (2006). The Piano Duet – Ten Exciting Pedagogical Benefits. *American Music Teacher*, Feb/Mar2006, Vol. 55 Issue 4, p86.

(http://connection.ebscohost.com/c/articles/20055886/piano-duet-ten-exciting-pedagogical-benefits)

Gallaway, D ve Kirchner, J.M. (2012). Dynamic Duos-Energise and Synergize While Teaching Piano Duets. *American Music Teacher,* 65.(5),16-19. https://www.jstor.org/stable/43539979

Gasimova, T. (2011). Piyano Öğrenme ve Öğretme Teknikleri. https://docplayer.biz.tr/3338663-Piyano-ogrenme-ve-ogretme-teknikleri-piano-technique-techniques-of-artistic-expression.html

Gedikli, S.A., (2017) Piyano Öğretiminde Farklı Yöntemler Ve Teknikler. Ege Üniversitesi Devlet Türk Müziği Konervatuvarı Dergisi. 11.s. 49-61

Gülpınar, E. Zahal, O. (2016) Hüseyni Makamı İçerikli Ezgilerin Modal Jazz Armonisi ve Doryen Dizi Kapsamında Çok Seslendirilmesinin Piyano Eğitiminde Başarıya Etkisi. *Journal Of Human Sciences. DOI: 10.14687/jhs.v13i3.4096. https://www.researchgate.net/publication/344958128_Huseyni_makami_icerikli_ezgilerin_modal_caz_armonisi_ve_doryen_dizi_kapsaminda_cokseslendirilmesinin_piyano_egitiminde_basariya_etkisi*

Gültek, B.(2007). *Piyano Bir Çalgının Biyografisi*. Epilog Yayıncılık.

Grabill, E.W. (1909). The Mechanics Of Piano Technic: A Primer Of The Movements And Forces Used In Piano Playing With Precise Analysis In The Method Of Modern

Physical Science. University Of Dakota. Lakersive Press. https://ia902705.us.archive.org/7/items/mechanicspianot00grabgoog/mechanicspianot00grabgoog.pdf

Haddon, E. ve Hutchkinson, M. (2015). Emphaty in Piano Duet Rehearsal and Performance. *Empirical Musicology*. 10, 2. https://emusicology.org/article/view/4573/4165

Hagira, Nishimoto & Oshima (2007). A Piano Duo Support System For Parents To Lead Children To Practice Musical Performance. *Transactions on Multimedia Computing, Communications and Applications*. 3(2) https://www.researchgate.net/publication/220214425_A_piano_duo_support_system_for_parents_to_lead_children_to_practice_musical_performances

Henderson, A.M. (1925). Duets For Two Pianos (Four Hands) (Original Works) *Proceedings of the Musical Association* (52.)1-11. https://www.jstor.org/stable/765592

Hoo, Y.B. (2004). Teaching Intermadiate Level Technical And Musical Skills Through the Study And Performance And Selected Piano Duets. (Doktora Tezi *West Virginia University Morgentown West Virginia*). https://researchrepository.wvu.edu/etd/2550/?utm_source=researchrepository.wvu.edu%2Fetd%2F2550&utm_medium=PDF&utm_campaign=PDFCoverPages

How to play duets with piano (2016). https://bestdigitalpianoguides.com/how-to-play-duets-with-piano/?unapproved=84690&moderation-hash=20c5cbd8c43e12bd531611b7d0dea977#comment-84690

Işık, E., Semerci, Ç. (2019) Eğitim Alanı Nitel Araştırmalarında Veri Üçgenlemesi Olarak Odak Grup Görüşmesi, Bireysel Görüşme ve Gözlem. *Turkish Journal Of Educaational Studies*. 6 (3) 66-53. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/837751

Işıktaş, B. (2018) Dünyada Ve Türkiye'de Organoloji Çalışmaları Çalgıların Sınıflandırılması, İşlevi Ve Anlamı. *Uluslararası Hakemli Müzik Araştırmaları Dergisi (UHMAD) (*12.) .1.

Joseph, D. (2014) Nineteenth-Century Performance Practice: Reassesing Tradition and Revitalizing Interpretation. *Choral Journal*. 54 (9) 18-31. https://scholarworks.gsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1060&context=music_facpub

Joubert, S. (2020, 20 February). The Advantages Of Playing Duets. *The London Piano Institute*. : https://www.londonpianoinstitute.co.uk/the-advantages-of-playing-duets/

Kasap, T., B. (2006). Piyano düetleri: Tarihsel gelişimi ve piyano eğitimindeki önemi. *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21-22 (173-192).

Kasap, T., B. (2004). Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlardaki Yardımcı Çalgı Piyano Dersleri Üzerine Bir Çalışma. *1924- 2004 Musıki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildiri özeti*. SDÜ 7-10 Nisan 2004 Isparta

Kalkanoğlu, B. (2007) Okul Şarkılarının Müzik Öğretmenlerinin Bilgi ve Beceri Düzeyine Göre Piyano İle Eşliklenmesine Yönelk Model Önerisi. *Gazi Üniversitesi Akademik Veri Yönetim Sistemi. https://avesis.gazi.edu.tr/yonetilen-tez/1818e417-c30c-42f4-9ee3-fd08d9e8701b/okul-sarkilarinin-muzik-ogretmenlerinin-bilgi-ve-beceri-duzeyine-gore-piyano-ile-esliklenmesine-yonelik-bir-model-onerisi*

Kalkanoğlu, B. Özparlak, Ç,S. (2018) Piyano Eğitiminde Dört El Çalışmalarının Yeri Ve Önemi. *Akademik Sosyal AraştırmalarDergisi.6(68), 610-617.*

Karakuş Z. ve Tufan E. (2018). Başlangıç Piyano Eğitiminde Dört El Kullanımının Önemi. *Journal Of Music Science* 3. (2) (122-149)

Karaman, S. (2018) GÜGEF Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2014-2015'te Yürürlüğe Giren Programa Tabi Lisans 4 Öğrencilerinin Okul Şarkılarına Piyano İle Eşlik Edebilme Bilgi Ve Becerilerine İlişkin Görüşleri. (Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi.https://avesis.gazi.edu.tr/yonetilen-tez/51aaff92-27d3-4589-ba18-e01fc6e1c70e/gugef-guzel-sanatlar-egitimi-bolumu-muzik-egitimi-anabilim-dalinda-2014-2015te-yururluge-giren-programa-tabi-lisans-4-ogrencilerinin-okul-sarkilarina-piyano-ile-eslik-edebilme-bilgi-ve-becerilerine-iliskin-gorusleri

Kandell L. (1982). Ins And Outs Of Piano Duets. https://www.nytimes.com/1982/06/06/arts/the-ins-and-outs-of-piano-duets.html

Kawase S. (2014). Gazing Behavior And Coordination During Piano Duo Performance. *Atten Percept Psychophys* 76 (2) : 527-40. doi 10.3758/s13414-013-0568-0

Keller, P.E., Knoblich, G., Repp, B.H. (2007). Pianists Duet Better When They Play With Themselves: On The Possible Role In Action Simulation And Syncronisation. *Sience Direct Concioussnes And Conginiton* 16 102-111.

Kester, N. (2019) The Benefit of Playing Piano Duets and Duos. https://www.nanciekester.com/blog/2019/2/the-benefit-of-playing-piano-duets-and-duos

Kim, H.J. (2016). Translating the Orchestra: Liszt's Two Piano Arrangements Of His Symphonic Poems. *Journal of Musical Research.* 35 (4). 299-323.

Knoblich, G., Kourtis, D., Loehr, J.D., Sebanz, N., Vesper, C. (2013). Monitoring Individual And Joint Action Outcomes In Duet Music Performance. Journal Of Cognitive Neuroscience 25:7.1049-1061. doi:10.1162/jocn_a_00388

Kocatürk, A. (2010). Piyano Çalma Teknikleri. (Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi). İstanbul Üniversitesi.

Kutluk,.Ö. (1996) Okul Şarkılarına Piyano ile Eşlik Yapabilme Becerisinin Geliştirilmesine Yönelik Bir Çalışma. (Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi) http://acikerisimarsiv.selcuk.edu.tr:8080/xmlui/handle/123456789/2845?locale-attribute=en

Landre, N. (1982). American Piano Duets. *The American Music Teacher*. 32. (2) November-December. 26-28-29. https://www.jstor.org/stable/43541512

Landre, N. (1983). French Music For Piano Duet. The *American Music Teacher*. 32 (4) February-March. 48-50-51. https://www.jstor.org/stable/43541589

Lee, K.Y. (2021) The Interpretations And Pedagogical Strategies Of Piano Ensabmle Music. *Advances In Social Science Education And Humanities Research.* 572. 58-65

Lubin, E. (1969). The Piano Duet Style. *The American Music Teacher*. 1. 35-40

Mamalıga, M. (2019). Теоретические Проблемы Фортепианного Дуэта Как Жанра Композиторского Творчества "Bestecilik Yaratıcılığında Bir Tarz Olan Piyano Düetindeki Bazı Teorik Problemler" *International University of Moldova,Institute of Philological and Interculturel Research.* 3-4 https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/232-239.pdf

Matthay, T. (1954). The Act Of Touch In All Its Diversity An Analysis And Synthesis Of Pianoforte Ton Production. *Bosworth & Co. Ltd.* https://static.my-shop.ru/product/pdf/90/891499.pdf

Muharremova, H. (2007) Piyano ve Öncüllerinin (Klavikord, Klavsen) İcra Sanatı Tarihindeki Rolleri. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/28455

McBride, Smith, S. (2021) Expressive Piano Technic: Basics Of Healthly Movement, Technic and Interpretation. *Rast Musicology Journal*. 9 (2) s. 2752-2768

McGraw, C. (2016). Piano Duet Repertoire: Music Orginally Written For One Piano Four Hands by Cameron Graw. *Music Reference Services Quarterly,* 20: 1. 59-60. doi:10.1080/10588167.2017.1269591

McKay, E.N. (1999). Shubert and Hummel: Debts and Credits. *The Musical Times,* 140, 30-35. https://www.jstor.org/stable/1004492

Nayır, Y.S. (2018). Güzel Sanatlar Liselerinde Piyano Eğitiminin Teknik ve Pedagojik Açıdan İncelenmesi. (Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi. https://docplayer.biz.tr/213682231-Guzel-sanatlar-liselerinde-piyano-egitiminin-teknik-ve-pedagojik-acidan-incelenmesi.html

Nedir (t.y.) https://www.nedir.com/eeg

Nicholas, J. (2007). Team Sprit.*International Piano,* November/December, 48-49-51.

Ocak, G. (2021) Eğitimde Eylem Araştırması ve Örnek Araştırmalar. Pegem Akademi. doi 10.14527/9786052416181

Onuk, Ö. (2019). Dünyanın En Eski Çalgıları "Taş Devri Flütleri".*Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 8(1) 176-184

Quian, Yu. (2015) Neccesity And Practical Research And Integrating Piano Duet In Piano Teaching In Advanced Normal Schools. CS Canada Cross-Cultural Communucation. 11 (7) 93-97. **DOI:** 10.3968/7205

Petran, L.,A., (1942) Piano Duets. *Bulletin of the American Musicological Society.* Southeastern Chapter. 8. s.10. https://www.jstor.org/stable/829380

Pierson A., Wetzel M.M. (2007). The Pedagogical Benefits Of Duet Playing: *A Wannatelbosch Companion (Doktora Tezi, The Ohio State University, Ohio)* https://etd.ohiolink.edu/!etd.send_file?accession=osu1180034244&disposition=inline

Piji, P. (2018). Piyano Eşliğinin Eğitim Müziğindeki Önemi Ve Müzik Öğretmenlerine Yönelik Piyano Eşlik Yöntemleri. [Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=p6UZughm-zdTPeFbU7aSAw&no=EqNG8P_HXD32FIvYTzmYSA

Pridonoff, E.& Pridonoff, E. (2007). Coaching Duet/Duo Piano. *American Music Teacher*. No:2 October/November 62-63 https://www.proquest.com/openview/6816554e2d6d09522793f1064dfb4f6c/1?pq-origsite=gscholar&cbl=40811

Psycology dictionary (t.y.) https://psychologydictionary.org/event-related-magnetic-field-erf/

Sasanfar, J. (2013). Thinking Outside The Piano Duet: Collaborative Playing Opportunities For Elementary-Level Piano Students. *American Music Teacher*. **https://www.questia.com/magazine/1G1-340807617/thinking-outside-the-piano-duet-collaborative-playing**

Sanchez J. Kapuscinski J. (2010). Counterline – A Duet For Piano And Pen Display. CHI 2010 Media Showcase April 10-15 GA http://dmrussell.net/CHI2010/docs/p4765.pdf

Say, A. (1994). Müzik Tarihi. *Müzik Ansiklopedisi Yayınları.*

Scriba, G.W. (2010). The Piano Duet As Teaching Medium: An Overview And Selective Syllabus For The Beginner Pianists. [LicenceDissertation, *University Of Pretoria*]: https://repository.up.ac.za/handle/2263/28090

Seddon, F. (2015). Emphaty in piano duet rehearsal and performance: A response to Haddon and Hutchinson. Empirical Musicology Rewiew. 10, 2. https://www.researchgate.net/publication/305286733_Empathy_in_Piano_Duet_Rehearsal_and_Performance_A_Response_to_Haddon_and_Hutchinson/link/578711a408ae3949cf556a43/download

Shockley, R. (Fall, 1982). Advanced group instruction: some implications for teacher training. *College Music Symposium.* Carroll, C. M. (Ed.), The College Music Society. https://symposium.music.org/index.php/22/item/1915-advanced-group-instruction-some-implications-for-teacher-training

Steward, P. (2006) Piano Duet: A New MTNA Competition. *American Music Teacher*. April-May 4-5.

Şen, S.B. (1999) *Piyano Tekniğinin Biyomekanik Temeli - Piyano Çalmadan Doğan Rahatsızlıkları Önleme Yolu*.Pan Kitap

Tan, Y.B.C. (2007). Teaching Intermedial-Level Technical And Musical Skills Through The Study And Performance Of Selected Piano Duos. [Unpublished Doctoral Dissertation]. West Virginia University. https://www.scribd.com/document/458095317/Teaching-intermediate-level-technical-and-musical-skills-through.

Teknik. (2022, 5 ocak). https://sozluk.gov.tr

Tureng. (t.y.) Ensemle. https://tureng.com/tr/turkce-ingilizce/ensemble

Turgut, Ş. (2018) Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano İle Eşliğin Önemi Ve Gerekliliğine Yönelik Görüşleri. (Yüksek Lisans Tezi) https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp

Tunç, T. (2009) Müzik Öğretmenliği Programı Anabilim Dallarında Uygulanan Armoni-Kontrpuan Derslerinde Piyanonun Kullanılabilme Durumunun İncelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). https://avesis.gazi.edu.tr/yonetilen-tez/c6cc0586-e865-42f4-9bdc-7dcd270c5b81/anabilim-dallarinda-uygulanan-armoni-kontrpuan-eslik-derslerinde-piyanonun-kullanabilme-durumunun-incelenmesi.

Waltz (1954). Duet Playing And Four Hand Piano Music. *American Music Teacher*: https://www.jstor.org/stable/43535893

Williamon, Q. Davidson, J. (2002) Exploring so-performer communication. *Musicae Scientiae*. Spring (1) 53-72.

Veselinska, D.M. (2019). The Place Of Four-Hand Ensemble Playing In Metodologies For Primary Piano Training. *International Journal* 35(2)711-715. https://ikm.mk/ojs/index.php/kij/article/view/1657

Yan, N. (2016) Study On Aplication On Piano Duet In Piano Teaching. *3rd International In Conference On Education, Management, Arts, Economics And Social Science (ICEMAESS 2015)*. Atlantic Press. s.238-241.

Yaralı, Tozduman, K. (2019) Gelişimsel Açıdan Eleştirel Düşünme Ve Çocuklarda Eleştirel Düşünmenin Desteeklenemesi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (PAU Journal of Education) doi: 10.97779/pauefd.536546

Yüksel (2010). Piyano Eşlikli Şan Performansında Eşlikçinin Algısal Ve Psikomotor Becerileri, Deneyimi Ve Piyanistik Düzeyinin Zamanlama Uyumuyla İlişkisi. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. *Gazi Üniversitesi*.

Yıldırım, A. ve Şimşek H. (1999). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayınevi.

Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayınevi.

EKLER

EK 1.

ÖĞRENCİNİN AKADEMİK ÖZGEÇMİŞİ

Kişisel Bilgiler			
Adı ve Soyadı	Ömer Alper ERDOĞAN		
E-postası/Web Sayfası			
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce		
Uzmanlık Alanı	Piyano Eğitimi		
Öğrenim Bilgileri			
	Üniversite	Bölüm/ ABD	Yıl
Lisans	Dokuz Eylül Üniversitesi	Müzik Eğitimi	1998
Yüksek Lisans	Necmettin Erbakan Üniversitesi	Müzik Eğitimi	2016
YL Tez Başlığı	Solo Piyano İçin Yazılmış Zeybek Havalarının İncelenmesi		
YL Tez Danışmanı	Prof. Zehra Seçkin GÖKBUDAK		

Akademik Eserler

Erdoğan, Ö.A.1993. Milli Marş Kavramı ve İstiklal Marşımız. *Mavi Nota Dergisi* 5.(23).9-13.

Erdoğan, Ö.A. (2018). Solo Piyano İçin Yazılmış Zeybek Havalarının İncelenmesi. *Lambert Academic Publishing.* ISBN 978-613-9-85904-7

*Erdoğan, Ö.A.(2023) Piyano Düetleri Ve Piyano Ensemble Konusunda Yurtiçinde Ve YurtdişindaYapilan Çalişmalarin İncelenmesi. İdil Sanat ve Dil Dergisi.12 (2). 102.

Tezden üretilen yayınlar * ile işaretlenmelidir.

***2.UBEST (Uluslararası Bilim Eğitim Sanat Ve Teknoloji Sempozyumu) bildiri sunumu**

Alanıyla İlgili Bilimsel Kuruluşlara Üyelikler

Alanıyla İlgili Aldığı Ödüller

EK 2. Uygulama İzinleri

Çok İvedi

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Hukuk Müşavirliği

Sayı : E-87347630-640.99-62654
Konu : Ömer Alper ERDOĞAN

01/06/2021

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 15.04.2021 tarih ve E-49926767-300.99-44529 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınıza istinaden Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulunun 29.04.2021 tarihli toplantısında alınan 1 sayılı karar ile Enstitünüz Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Doktora Programı öğrencisi Ömer Alper ERDOĞAN'ın "Piyano Eğitiminde Dört El Edebiyatının Müziksel ve Teknik Gelişime Olan Katkıları" adlı tez çalışmasında uygulayacağı ankette ad-soyad bilgisinin yer aldığı, ad-soyad bilgisinin çıkarılması halinde anketin etik açıdan uygun olduğuna karar verilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof.Dr. Nükhet HOTAR
Rektör

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Evrağınızı http://dogrulama.deu.edu.tr linkinden EB8729BAXE kodu ile dogrulayabilirsiniz.

Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlüğü
Adres: Cumhuriyet Bulvarı No:144 35210 Alsancak / İZMİR
Tel: Elektronik Ağ: www.deu.edu.tr
Kep Adresi: dokuzeyluluniversi .kep.tr

Bilgi İçin İrtibat:
Merve ÇÜRÜK
Dahili:
E-Posta. .@deu.edu.tr

EK 3 Uygulama İzinleri

KEP 01.07.2021

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : E-93130991-302.08.01-2100093461
Konu : Uygulama İzni (Ömer Alper ERDOĞAN)

30.06.2021

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : Eğitim Fakültesi Dekanlığının 28.06.2021 tarihli ve E-68203582-302.08.01-2100092090 sayılı yazısı.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Doktora Programı öğrencisi Ömer Alper ERDOĞAN'ın "Piyano Eğitiminde Dört El Edebiyatının Müziksel ve Teknik Gelişime Olan Katkıları" konulu tez çalışması kapsamında Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda görev yapan öğretim elemanlarına ve öğrenim gören öğrencilere anket uygulama isteği uygun görülmüştür.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Sedat MURAT
Rektör

Ek: Eğitim Fakültesi Dekanlığı'nın yazısı

TARİH: 01.07.2021
EVRAK NO: [illegible]41-302.08.01-61285

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Evrağınızı http://dogrulama.deu.edu.tr linkinden ACD0F9DBXC kodu ile doğrulayabilirsiniz.

Belge Doğrulama Kodu: DUA4P34 — Belge Takip Adresi: dogrulama.deu.edu.tr

Adres: Turan Güneş Yerleşkesi Rektörlük Binası B Blok Zemin Kat
Bilgi için: Hülya Ulaş, Şef V.
Telefon No: [illegible] - 10022
Faks No:
İnternet Adresi:
e-Posta:
Kep Adresi:

T.C.
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim Fakültesi Dekanlığı

Sayı : E-57629817-605.01-116948
Konu : Araştırma İzni (Ömer Alper ERDOĞAN)

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
Cumhuriyet Bulvarı No:144 PK:35210 Alsancak-Konak/İZMİR

İlgi : 20.12.2021 tarihli ve 161875 sayılı yazı.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Doktora Programı öğrencisi Ömer Alper ERDOĞAN'ın "Piyano Eğitiminde Dört El Edebiyatının Müziksel ve Teknik Gelişime Katkıları" başlıklı çalışması kapsamında Fakültemiz Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde uygulama yapma isteği Dekanlığımızca uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Cumali ÖKSÜZ
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu :BSRLMMUVKK Pin Kodu :92213
Belge Takip Adresi : https://turkiye.gov.tr/ebd?eK=5740&eD=BSRLMMUVKK&eS=116948
Adres:ADÜ Merkez Kampüs Aytepe Mevkii 09100 Efeler/AYDIN
Telefon: [redacted] Faks:[redacted]
e-Posta: egitim@adu.edu.tr Web:akademik.adu.edu.tr/fakulte/egitim/
Kep Adresi:adnanmenderesuniver[redacted]ha01.hs03.kep.tr
Bilgi için: Emine BEHTİOĞLU
Unvanı: Şef
Tel No: [redacted]

EK 5 2.UBEST Sempozuyumu Katılım Belgesi

EK 6 Uygulanan Anket ve Görüşme Formları

PİYANO EĞİTİMİNDE DÖRT EL EDEBİYATININ MÜZİKSEL VE TEKNİK GELİŞİME OLAN KATKILARINA İLİŞKİN DÖRT EL ESER SESLENDİRME SONRASI YARI YAPILANDIRILMIŞ ÖĞRENCİ GÖRÜŞ FORMU

Aşağıdaki sorular tamamen araştırmanın istatistiki verileri için kullanılacak ve kişisel bilgileriniz başka bir alanda paylaşılmayacaktır. Bu sorular öğrencilerin dört el çalma öncesi düşüncelerini ortaya koymak amacıyla oluşturulmuştur. Soruların az tutulmasındaki amaç sizlerin görüşlerinizi daha uzun ve sıkılmadan cevaplayabilmenizi sağlamaktır. Saygılarımla

Cinsiyet: K ☐ E ☐

1- Bu çalışmadan önce dört el bir eseri daha önce piyanoda arkadaşınızla seslendirmiş miydiniz?
   a) Evet b) Hayır

2- Piyanoda dört el çalmak piyano tekniğinizde gelişme sağladı mı? Nasıl? Örnek veriniz……
   ……

3- Piyanoda dört el çalmanızın doğru saymanıza katkısı oldu mu? Nasıl? Açıklayınız
   ……
   ……..…….…….

4- Piyanoda dört el çalmanızın birlikte çalma becerinize katkısı oldu mu? Nasıl? Açıklayınız……
   ……

5- Piyanoda dört el çalmanız eser yorumlama becerinizde fark yarattı mı? Nasıl? Açıklayınız……
   ……..

6- Piyanoda dört el çalmanızın nüansları seslendirmenizde etkileri nasıl oldu? Açıklayınız……
   ……

7 Piyanoda dört el parça çalışmak sizce eğlenceli midir?
   ……

8- Sizce dört el çalışmak solo çalışmaya göre daha fazla dikkat gerektiren bir çalışma mıdır? Açıklayınız

PİYANO EĞİTİMİNDE DÖRT EL EDEBİYATININ MÜZİKSEL VE TEKNİK GELİŞİME OLAN KATKILARIYLA İLGİLİ <u>ÖĞRETİM ELEMANLARININ DÜŞÜNCELERİNE YÖNELİK</u> YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

Aşağıdaki sorular tamamen araştırmanın istatistiki verileri için kullanılacak ve kişisel bilgileriniz başka bir alanda paylaşılmayacaktır.

Cinsiyet: K ☐ E ☐

1- Meslekteki kıdeminiz? (uygun gördüğünüz yeri **X** ile işaretleyiniz)
(1-5)..……(5-10)…..……(10-15)…..……(15-20)…daha fazla…….

2- Dört el çalışmaların öğrencilerinizin <u>gamları doğru çalmalarına</u> katkısı nasıldır?.
.....
.....
.....

3- Dört el çalışmaların öğrencilerinizin <u>arpejleri doğru</u> çalmalarına katkısı nasıldır?.....
.....

4- Dört el çalışmaların öğrencilerinizin <u>akorları doğru seslendirmelerine</u> katkısı nasıldır?
.....
.....
.....

5- Dört el çalışmaların öğrencilerinizin <u>doğru saymalarına</u> katkısı nasıldır?
.....
.....
.....

6- Dört el çalışmaların öğrencilerinizin <u>birlikte çalma becerilerine</u> katkısı nasıldır?
.....
.....
.....
.....

7- Öğrencilerin piyanoda dört el çalmalarının <u>eser yorumlamalarına</u> katkısı nasıldır?
.....
.....
.....

8- Solo ve dört el performanslarını kıyasladığınızda öğrencilerinizin nüansları seslendirirken gözlemlediğiniz farklılıklar nelerdir?
……

.....
.....

9- Öğrencilere dört el parça çalıştırmak sizce solo çalıştırmaya oranla kolay mıdır? Yoksa zor ve detaylı bir çalışma mıdır?

……
……

10- Öğrencilerle yaptığınız bu çalışmada onların zorlandıkları yerler nerelerdi?

.....
……

11- Öğrencileriniz dört el çalışmayı severek çaldıklarını düşünüyor musunuz?

.....
.....
.....
.....

12- Daha sonraki eğitim-öğretim hayatınızda dört el çalışmalara daha çok yer vermeyi düşünüyor musunuz?.....
.....
.....

13- Öğrencilerin dört el çalışmaları karşılaştıkları problemlerin çözümüne faydalı oldu mu?

.....
.....
.....
.....
.....

14- Öğrencilerle yaptığınız bu çalışmada sizin memnun olmadığınız noktalar varsa lütfen belirtiniz.....
.....
.....
.....

15- Öğrencilerin dört el çalışması ile ilgili olarak başka gözlemleriniz varsa lütfen yazınız

EK 7 Uzman Eğitimci Görüş Formu

Piyanoda Dört El Çalışmalarına Dair Uzman Eğitimci Görüş Formu

Aşağıdaki sorular tamamen "Piyano eğitiminde dört el edebiyatı uygulamalarının müziksel ve teknik gelişime katkıları" adlı araştırma için kullanılacak ve kişisel bilgileriniz başka bir alanda paylaşılmayacaktır.

Kaç yıldır görev yapmaktasınız?

1-5 yıl arası..... 5-10 yıl arası…… 10-20 yıl arası…… 20 yıl ve daha fazla…….

1- Sizce öğrencilere ilk piyano düetleri ne zaman verilebilir?
2- Dört el çalışmalarına başlamadan önce bir hazırlık yapıyor musunuz?
3- Dört el çalışmalarında repertuvar seçimine nasıl karar veriyorsunuz?
4- Dört el için öğrenci seçerken ve düet grubu oluştururken öğrencilerde neleri göz önünde bulunduruyorsunuz?
5- Piyanoda dört el çalışmalarının piyano tekniğine etkisi nasıl olmaktadır?
6- Piyanoda dört el çalışmalarının öğrencinin müzikalite becerisine etkisi nasıl olmaktadır?
7- Piyanoda dört el çalışmalarının sayma becerisini etkisi nasıldır?
8- Başarılı bir dört el çalışması sizce nelere bağlıdır?
9- -Öğrencilerin dört el çalışmalarına bakışı nasıl olmaktadır?

EK- 8 Öğretim Elemanlarına Sağlanan Eser Listesi (Alfabetik olarak sıralanmıştır.)

Anonim	Viennese Melody
A. Dvorac	Humoresque op.101 no:7
A. Dvorac	Humoresque op.108 no:7
Astor Piazzolla	Ziegler revision R.Radivo: Milonga de Angel
Astor Piazzolla	Ziegler revision R.Radivo: Soledad
Astor Piazzolla	Ziegler revision R.Radivo: Liebertango
Astor Piazzolla	Adios Nonino
A. Rubinstein	Melody in F op3. No:1
A. Thomas	Entr'acte Gavotte "From Mignon"
C. H. Gounod	Waltz- Faust
C. Cui	Orientale "from the Kaleidoskope" op. 50. No.9
C. Chaminade	Scarf Dance op.37
English Folk Dance	Counrty Gardens
E. Grieg	Norwegian Dance op.35 No:2
E. Grieg	Anitra's Dance op. 46. No:3
E. Grieg	Anitra's Dance "from Peer Gynth Suite"
E. Grieg	Ase's Death "from Peer Gynth Suite"
E. Elgar	Salut op.12
F. Chopin	Polonaise (A maj.) op.40. No:1
F. Chopin	Funeral Marche op.35
F. Chopin	Mazurka op.6. no: 1
F. Chopin	Mazurka op.67. no: 1

F. Chopin	Mazurka op.7. no: 1
F. v. Flotow	Lionels Song Martha
F. Mendelssohn	Spring Song op. 62. No:6
F. Schubert	Marche Militaire op.51 No:1
F. Schubert	Serenade op.90.
F. Schubert	German Dances No:1
F. Schubert	Theme "From the Unfinished Symhony"
G. Bizet	Romance "from the opera pearl fishers"
G. Bizet	Cavalleria Rusticana
G. Donizetti	Sextette "Lucia di Lammermoor"
Gluck - Brahms	Gavotte
G. F.Haendel	Largo
G. F.Haendel	Largo "From The Opera Xerxes"
Gabriel - Marie	La Cinquantaine
G. Saint Saens	The Swan "from the carnaval of the animals"
Irish Melody	Londonerry Air
J. Brahms: Hungarian Dance No: 5	Hungarian Dance No: 5
J. Brahms	Waltz
J. Brahms	Hungarian Dance
J. Massenet	Aragonaise "from the ballet le cid"
J. Strauss	Tales from the Vienna Woodsop op. 325
J. Strauss	Radetzky March op. 228
J. Sibelius	Walse Triste op. 44. no: 1
J. Offenbach	Barcarolle From The Tales Of Hoffman

J. Massenet	Gavotte from Manon
L. v. Beethoven	Menuetto from Sonata op.49. no: 2
L. v. Beethoven	Menuet in G.
L. v. Beethoven	Symphony no: 1 second movement andante
M. Moszkowsky	Bolero op. 12 no:5
M. Moszkowsky	Spanish Dance op.12 no:1
N. R. Korsakow	Hindoo Song from Sadko
N. R. Korsakow	A Song of India
P. I. Tchaikowsky	Chanson Triste op.40 no:2
P. I. Tchaikowsky	Song Without Words op.2 no:3
P. Mascagni	Intermezzo, Cavalleria Rusticana
R. Schumann	Traumerei op.15 no:17
R. Schumann	Romanze (Romance)
R. Wagner	Bridal Song From Lohegrin
R. Wagner	Sailor's Chorus From The Flying Dutchman
S. Rachmaninov	Prelude in C#Minor op.3 no:2
T. Lorelli	Canzone Neapolitane
Vr.von.Suppe	Poet and Peasant - Overture
X. Scharwenka	Polish Dance op.3 no:1
W. A. Mozart	Rondo alla Turca KV. 331
W.A. Mozart	Andante from Sonata d minor

